

EVANGÉLIKUS Élet

**Püspökiktatás
Szarvason**

**Istenre mindig lehet
támaszkodni – Interjú
két Európa-bajnokkal**

**A legelesettebbek
ügye a miénk is**

A LUTHERI REFORMÁCIÓ 500 ÉVES ÖRÖKSÉGE

A lutheri életművel és a reformációval kapcsolatos tudományterületek és művészetek legkiválóbb szakembereinek előadásai szerkesztett és bővített változatban.

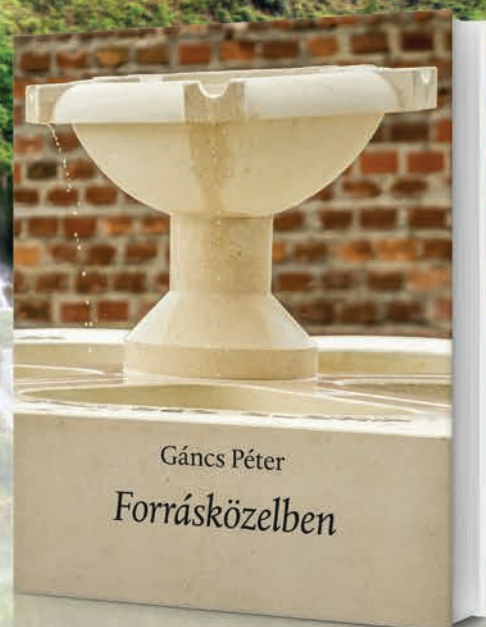
252 oldal / 165 × 228 mm / keménytáblás / 4990 Ft

Forrásközelben

Az írások közéletisége jelzi, hogy GÁNC S PÉTER püspök nagyon is köztünk járó ember, akinek verbális pásztorbotja reménység szerint még sokáig terelget minket egyre kalandosabbá váló tájainkon.

308 oldal / 170 × 222 mm / keménytáblás / 3500 Ft

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között.
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

Büszkeség és alázat

Ritka alkalom, amikor nem kérdéses, mi lesz az *Evangélikus Élet* címlapján. E lapszámunkról ez elmondható, hiszen most nincs nagyobb híre és öröme egyházunknak, mint hogy beiktatták hivatalába Kondor Pétert, a Déli Egyházkerület új püspökét. Akik személyesen ott lehettek, vagy látták a televíziófelvételt, megbizonyosodhattak róla, hogy felemelő volt a június 30-i ünnep Szarvason. Lapunkban részletes összefoglalót közlünk a beiktatásról és az ünnepet kísérő eseményekről.

Már javában zajlanak – sőt van, ahol már be is fejeződtek – a nyári gyülekezeti táborok, sokan éppen nyaralnak; nekik és a munkájukat végzőknek egyaránt igyekszünk tartalmas olvasnivalóval szolgálni. A híreket tekintve sem egyházunkban, sem országunkban nincs uborkaszezon. A nyári szünet előtt a parlament még elvégezte a hetedik alkotmánymódosítást, súlyos döntést hozott a hajléktalanság kérdésében is. Ennek apropóján kérdeztünk meg hajléktalannal (is) foglalkozó szakembereket, hogy segítsenek ez ügyben tisztán látni.

A kormány július elején hozott még egy, az egyházunkat érintő, fontos döntést, amely szerint megkezdődhet az evangélikus kórház tervezése. Az ügy hivatalos egyházi felelőse beszélt erről lapunknak.

És bár az iskolai évvárókat a hátunk mögött hagytuk, mi mégis felhívjuk a figyelmet egy evangélikus iskolára és két volt diákjára. Balla Virág és Devecseriné Takács Kincső már világ- és Európa bajnok sportolók és nemcsak volt iskolájuknak, de hazánkban is dicsőséget szereztek.

Egy igen komoly és sokszor ellenszélben végzett szövegalkotás is bemutatunk mégpedig a Kárpát-medencei magyar evangélikus lelkészeket és közösségeiket. A Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület idén Szarvason – közvetlenül és okkal a püspöktanács elnöki ülésén aktuális és égető kérdésekről esett szó. Mindemellett jó volt látni és hallani, hogy emelkedetten ünnepelték tavaly a reformációjubiläumot, és más reménykeltő hírekről is beszámolhattak.

Lapunk továbbá is törekedik arra, hogy a határon túl élő magyar egyháztestekre, gyülekezetekre is ráirányítsa a figyelmet, és hírt adjon róluk. Szolgáltatukat megismerve, úgy gondolom, büszkeséggel evangélikusnak lenni – nem csak most, de most különösen –; jó látni, ahogyan alázattal, türelemmel és kitartással végzik, ami rájuk bízott, ki-ki a maga helyén.

■ KÉZDI BEÁTA

Szőlőtőkéhez kötözve

Evangélikus borászokat bemutató sorozatunkban a soltvadkerti Galántai Családi Pincészetbe látogattunk el. Galántai Károlyval és fiával, Norberttel családi örökségről, istenhit és szőlészeti kapcsolatáról, a kétkézi munka becsületéről és a fegyelemről is beszélgettünk, no meg arról, hogy értelemmel kell élnünk az Isten adta javakkal.

28. oldal

Hitvallástól hitvallásig

A nyolcvanadik születésnapját ünneplő Reuss András teológus-professzor a ma aktív evangélikus lelkészi kar több mint felét tanította. Tanulmányai, előadásai, felszólalásai meghatározóak

egyházunk mai teológiai gondolkodása tekintetében. Ünnepi interjúkban gazdag életútjáról, lelkészi szolgálatáról, tanári működéséről kérdeztük

34. oldal

A legelesettebbek ügye a miénk is

A hajléktalanság rendezése hosszú ideje megoldandó feladat, nem mindegy azonban, honnan közelítjük meg a kérdést. A hajléktalanság Budapesten a legsúlyosabb, hiszen a fedél nélküliek fele a fővárosban él. Nagy port kavart a közéletben a legutóbbi alkotmánymódosítás, amely többek között tiltja az életvitelszerű közterületen tartózkodást. De milyen tényezők kényszerítenek embereket az utcára? Vajon a lakhatás rendezése önmagában megoldást nyújt-e? És ennél is alapvetőbb kérdés számunkra az, hogy keresztényként mindegyikünk mit tudunk tenni a legelesettebbekért.

21. oldal

Láthatóan evangélikus

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Varga Zoltán épületburkoló, építőipari vállalkozó – Kondoros. A lányom evangélikus gimnáziumba jelentkezett, ott feltétel volt, hogy meg legyen keresztelve. 2008-ban gyermekeimmel együtt keresztelkedtem meg. Utána az életünkben volt egy családi törés, azt követően egyre többet jártam a templomba. Először csak ültem a templompadban, és figyeltem, majd érdekelni kezdett a Biblia. Az elhangzó tanítás segített a mindennapokban, így a hitem mélyülni kezdett. 2012-ben elmentem presbiterképzésre, abból is sokat tanultam. Mivel építőiparban dolgozom, így a gyülekezeti munkában is megtaláltam a feladataimat. A temetőben rendeztem, amit tudtam, a templom körül is felújításokat valósítottam meg. A gyülekezet gyakorlati feladataiban veszek részt. Szeretek főzni, így a gyülekezeti alkalmakon az étel elkészítésében is aktívan közreműködöm. Jó az itteni közösséghez tartozni. Szeretem a bonyhádi kerületi missziói napokat is, ahol átélhetem, hogy mennyien tartozunk ugyanahhoz a közösséghez, és ugyan a jó és a rossz között. Németországból is. Napi szinten megbeszéltem a Teremtővel az életemet, az Úrhoz fordulok a kérdéseimmel.

A mai evangélikus arcképcsarnok az interneten a lathatoan.reblog.hu és a [facebook.com/lathatoan.evangelikus](https://www.facebook.com/lathatoan.evangelikus) címen érhető el.

Az emberség napja Mezőtúron

Megemlékezés keretében avatták fel néhány éve Mezőtúron Botyánszky János néhai evangélikus lelkész szobrát, június 16. pedig a Jász-Nagykun-Szolnok megyei városban az emberség napja, amikor rá emlékeznek, és ünnepséget rendeznek.

Botyánszky János 1934 és 1976 között szolgálta a mezőtúri evangélikus közösséget. 1944. június 16-án, amikor a mezőtúri zsidókat a téglagyári gettóból a vasútállomásra hajtották, hogy bevagonírozzák és haláltáborokba vigyék őket, megszólaltatta a közeli evangélikus templom harangját, így kísérve az elhurcoltakat

szomorú útjukon. Később – már a háború után – átmenetileg a református és a zsidó közösségnek is szolgált, az azokat sújtó lelkész-, illetve rabbihiány miatt.

A hősi és legendás harangozás emlékére nyilvánították a városban e napot az emberség napjává, és ilyenkor adják át a Botyánszky János-díjat. Ezt azok kaphatják, akik mezőtúri embertársaik iránti önzetlen emberségről tesznek tanúbizonyságot. (Idén Lukács Lászlóné kapta a díjat.)

■ SZILVÁSI ZSUZSA
Forrás: szoljon.hu

ORATIO OECUMENICA

Urunk Jézus! Bocsáss meg nekünk, még mindig nem tanultunk meg imádkozni! Sőt talán egyre kevesebben imádkoznak egyre kevesebbet. Talán mi is ritkán szánunk erre időt, pedig vasárnaponként megyünk templomba, és megvesszük az Evangélikus Életet.

Keresztyének vagyunk, ingyen kaptuk az örök élet drága ajándékát; a te halálodra és feltámadásodra emlékeztethetne minket mindkét szentségünk: a keresztség és az úrvacsora. Bocsáss meg, hogy olyan természetesen vesszük, hogy sokszor elfelejtkezünk keresztségünkről, sokszor pedig nem hiszünk a pár vízcsepp, a korty bor és a falat kenyér, illetve az olvasott, hallott és ígéhirdetéskor meghallgatott bibliai ígék erejében.

Neked köszönjük, hogy minket evangélikusoknak, az örömhír népeinek neveztek el a rólad tudósító négy evangéliumról. Irgalmazz, Urunk, hiszen sokan ennek ellenére nem ismerik ezeket az evangéliumi történeteket, s nem keresik vasárnaponként a gyülekezeti közösséget.

Urunk Jézus, könyörülj az ígéhirdetőkön, akik kiállnak a hallgatóság elé, s kereszteléskor, úrvacsora-osztáskor, esketéskor, temetéskor, falusi ünnepségeken vagy hétközi bibliaórán, beteglátogatáskor beszélnek rólad, és hozzád imádkoznak!

Urunk! Nyisd fel lelki szemünket, hogy meglássuk, mi maradt a keresztyén Magyarországból! Segíts túllátni a felekezeteket elválasztó határon, hogy megértsük, egy mennyország van, itt a földön pedig egy anyaszentegyház, amelyhez az evangélikusok közül is sokan tartoznak.

Urunk Jézus! Jeremiás korában még csak várták a Messiást, mi már ismerjük nevedet; de akkor is csak egy út adatott, és ma is csak egy szív és egy út, a te értünk dobogó szíved s a golgotai keresztől a siron át a mennybe vezető utad, az örök élet útja adatik nekünk.

Köszönjük, hogy meghallgatsz minket! Ámen.

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap

Jer 32,38–41

Egy szív, egy út

Életem útjai. Becsukom a szemem. Elképzelek egy hatalmas nagy, fehér papírt. Tisztán és ragyogóan áll előttem. Széléhez érintem ujjamat, és az eddig láthatatlan tinta megannyi utat jár be. Életem útjai. Hosszabb és rövidebb kitérők, zsákutcák, lépcsők, emelkedők és lejtők. Mind az én utam. Némelyik körbe-körbe fut, keresztezi egymást. Van olyan is, amelyik rossz irányba vezet. A víz a tréfa alatt, a víz a húz. Néha a szél után, téglán, tárn túl könnyű lépdelni rajta. Néha nagyon keskeny, küzdelmes, de társas a jó irányba vezet. Olykor a társas a m az úton mákor egyedül keljek. Sokszor nagyon kusza és szövevényes az életem. Nem is értem, hogy egy-egy elágazásnál miért arra mentem. Ki vonzott a jó irányba? Mákor pedig kitért a rossz irányt? Miért hallgattam rá?

Olyan jó a kitért a társas szövevényességét, átérezni a döntéseim súlyát! Vajon úgy döntöttem volna, ahogy, ha tudom, hogy ez lesz a vége? Vajon megspórolhattam volna a sok vargabetűt? Szükségem volt ennyi útra?

Egy szív, egy út. „Egy szívet és egy utat adok nekik, hogy engem féljenek mindenkör, és jó dolguk legyen nekik is, meg utódaiknak is.” Kinyitom a szememet, eltűnnek az utak, eltűnik a papír is. De egy út megmarad, ez az út lebeg a szemem előtt. Csak egy útra van igazán szükségem. Egy út van, amelyen igazán járni akarok. A Krisztus útja.

Krisztussal akarok járni minden napon, és erre is kaptam a lehetőséget. Isten azt ígérte, hogy örök szövetséget köt velem. Nem fordul el tőlem. Mutatja az utat, sőt velem együtt jár, az útítársam, barátom lesz. Így már nem kell pluszköröket futnom, zsákutcába jutnom. Az elágazásnál a jó utat választhatom. De nem azért, mert már mindent tudok, hanem mert a szívemben félem az Istent.

Elültetem őket ebbe a földbe. Így tudhatom, hogy jó dolgom lesz ezen a földön. Hiszen akik az Istenben bíznak, azoknak minden a javukra szolgál. Örömmel tesz velük jót az Isten. Örök szövetséget kötött velem az Isten, örök szeretettel szeret engem. Örök szeretettel szeret téged. Mindenkit ezen a földön.

Elültetett ebbe a földbe, hogy meggyökerezzem, hogy az ott-honomra leljek. Társakat és feladatokat adott számomra. Felelőséggel ruházott fel. Elültetett ebbe az életbe, hogy igazán éljek,

hogyan átéljem a pillanatot. Az örömet és a bánatot. Elültetett ebbe az életbe, hogy a földön járjak és a mennybe szárnyaljak. Hogy Isten áldásából egyszerre a földhöz és a mennyhez is kapcsolódjak. Két lábbal álljak a földön, de két kézzel ragaszkodom a mennyhez. Egyszerre éljem át az emberit és az istenit életem minden területén. Mert ezen az egy úton már nem lehet elválasztani a kettőt. Csak együtt lehet átélni az élet igazi teljességét. Az önmagammal, embertársaimmal és az Istennel való élet teljességét.

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ

Becsukom a szemem. Elképzelek egy hatalmas nagy, fehér papírt. Tisztán és ragyogóan áll előttem. Széléhez érintem ujjamat, és az eddig láthatatlan tinta egy keresztet formáz. Ez az én utam. Az út összességem útja.

■ KÁRNÝÁCZKI ESZTER

Imádkozzunk! Szerető mennyei Atyánk! Köszönjük neked életünk útjait, nehézségeinket, örömeinket, bánatainkat. Az akadályokat, amelyeket talán saját magunk elé állítunk. De legfőképpen köszönjük, hogy utat mutatsz nekünk, és hogy velünk vándorolsz ezen az úton. Köszönjük, hogy a földbe gyökerezhetünk, de a mennybe kapaszkodhatunk. Köszönjük, hogy átélhetjük az élet valódi teljességét. Köszönjük azt az egy utat, amely az üdvösségre visz. Köszönjük neked az életünk útját, a Krisztus útját. A kereszt útját. Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 15.) *[Uram, te] elnyomod a hatalmaskodók énekét. Ézs 25,5 (1Jn 3,8b; Jn 6,1–15; ApCsel 2,41–47; Zsolt 53)* Megyek haza a sötétben, magányosan. Kihalt az utca. Először nyugodtan lépelek. Majd egyre nyugtalanabb leszek, szaporázom a lépteim, a sötét kezd magával ragadni... Félek. De eszembe jut egy dallam, egy ének, egy dicsőítés. Először kissé **ő tot b vg yo k cā mg an b** motyogok **d až án** egyre hangosabban énekelek. Lassan elmúlik a félelmem, erőt merítetek. Isten megerősíti az énekeket, amíg elnyomja a bennem lévő kétség énekét, a magány énekét, a hatalmaskodók énekét. Már nem félek, dicsőítem az Istent, és ő megerősíti az életemet.

Hétfő (július 16.) *Az Úr erőt ad népének, az Úr megáldja népét békességgel. Zsolt 29,11 (ApCsel 10,36; Jn 6,47–56; Jn 5,19–23)* Megáld békességgel! Milyen gyönyörű és mégis sokszor milyen semmitmondó ez számunkra. Ha megáldana **bő** természettel, gyermekkel, egészséggel, az már valami, na de békességgel? Pedig sokszor, ha megvan is mindenünk, a békességet mégsem találjuk. *„Békességet hagyok nektek – mondja Jézus –, de nem úgy adom nektek, ahogyan a világ adja.”* (Jn 14,27) Hiszen az ő békessége nemcsak a kiváltságosok ajándéka, hanem mindenki számára elérhető. Ingyen, kegyelemből. Krisztus a mi békességünk **cd jük k tő uk mg b** nyugalmunk **t**, és legyen vége félelmünknek. Milyen nagy áldás, hogy ő lehet a mi erőnk és békességünk most és mindörökké!

Kedd (július 17.) *Jézus mondja: Békesség nektek! Ahogyan engem elküldött az Atya, én is elküldelek titeket. Jn 20,21 (2Móz 19,6a; Mt 22,1–14; Jn 5,24–30)* Jézus küld engem. Feladattal bíz meg. Mert az Istennel való kapcsolatban nem lehet tétlenné maradni. Tenni kell, menni kell. Küldj engem, Uram! Tégy **a gem is ké é b gy h rē evg** él umod **t**. Hird **ssem** az életemmel, a tetteimmel, hogy betöltssem hivatásomat. Szükségem is van a feladatokra, a hívásra, a küldésre. Szükségem van a feladatokban társakra is, hogy ne magányosan járjak utamon. Szükségem van rád, Uram, hogy a te békességed átjárja **a é tē** et.

Szerda (július 18.) *Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el. Jn 6,37 (Jer 3,14; ApCsel 10,[21–23]24–36; Jn 5,31–47)* *„Jöjjetek énhozzám mindnyájan”* – mondja Jézus (Mt 11,28). Jöjjetek, akik fáradtak vagytok, akik meg vagytok terhelve, akik egyedül vagytok. Jöjjetek, akik örültök, akik tele vagytok élménnyel, jöjjetek, ha sokan vagytok. Jöjjetek, szegények és gazdagok, fiatalok és idősek. Jöjjetek, mert én nem küldök el senkit. Az én Atyám

házában mindenki számára jut hely. Csak meg kell tenni az első lépést, csak el kell indulni. Mindig az első lépés a legnehezebb, de Jézus biztató szava erőt ad. Nem kell félni a kudarctól.

Csütörtök (július 19.) *Azután vita támadt a tanítványok között arról, hogy melyikük a legnagyobb. Jézus pedig, ismerve szívük gondolatát, kézen fogott egy kisgyermeket, és maga mellé állította. Lk 9,46–47 (1Krn 29,12; 1Kor 10,16–17; Jn 6,1–15)* Amikor még kicsi voltam, nagyon hamar fel akartam nőni. Olyan akartam lenni, mint a körülöttem lévő felnőttek, akiket önállóan, szabadnak, mindentudónak gondoltam. Most, hogy felnőttem, már azt is tudom, hogy valóban néha mindentudónak gondoljuk magunkat. Ahogyan a tanítványok a saját gögijüktől nem látják, hogy mi az iga **n** fontos. Amióta nagy vagyok **inā b** lennék kicsi, hogy Jézus maga mellé állítson. Hogy gyermeki bizalommal felnézhessek rá, hogy megáldjon. A gyermekének nevezzen, és nekem ígérje a mennyek orsá **gát**.

Péntek (július 20.) *Sőt dicsekszünk a megpróbáltatásokkal is, mert tudjuk, hogy a megpróbáltatás szüli az állhatatosságot, az állhatatosság a kipróbáltságot, a kipróbáltság a reménységet. Róm 5,3–4 (Zak 13,9; Lk 22,14–20; Jn 6,16–21)* Kagylót keresek a Balaton-parton. Ha rábukkanok egyre, megvizsgálom: van-e rajta repedés, esetleg törött-e? A tökéletes kagylót keresem. Gyakran csak a tökéletessel, a hibátlannal, az újjal vagyunk megelégedve. Nem így van ez Istennél: ő nem a tökéleteset keresi, hanem a megtörtet, a tökéletlent, a sérültet, a kipróbáltat. Ahogyan a víz is ki- és megpróbálja a kagylókat, úgy bennünket is ki- és megprób **l** az **é t**. De a prób **inb** n nem marad **nk** egyedül, élő reménységünk, hogy minden küzdelem között velünk van az Isten. Ez az, amivel igazán dicsekedhetünk!

Szombat (július 21.) *Azután megformálta az Úristen az embert a föld porából, és az élet leheletét lehelte az orrába. Így lett az ember élőlény. 1Móz 2,7 (Ef 2,10; Jel 19,4–9; Jn 6,22–27)* „Kezdtetek el élni, hogy legyen mit mesélni / Majd az unokáknak, mikor körb **áh ak** / Mikor körb **állnak** az ágyad **n** ugrálnak / Hogy legyen mit mesélni, kezdtetek el élni!” (Anna & the Barbies: *Márti dala*) Kezdtetek el élni, mert az élet leheletét kaptátok az orrotokba. Kezdtetek el élni, mert az Isten leheletét kaptátok az orrotokba. Így lettetek élőlényé, így lehettetek értékessé. Mindennél fontosabbá. Kezdtetek el élni, mert Jézus az életét **at** a értetek **Kezj**l **etek** el **éh i**, hogy ne **ke** **en** meg **b** **n**ni egy percet sem. Kezdtetek el az Istennel élni minden napot.

■ KÁRNÝÁCZKI ESZTER

EVANGÉLIKUS Élet | FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!
megrendelheti online is: evangelikuselet.hu/elofizetes

Megváltónk ereje hitelesíti a munkánkat

Beiktatták hivatalába a Déli Egyházkerület új püspökét, Kondor Pétert

Szarvason, az evangélikus Ótemplom előtt térzenével, majd a templomban a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda növendékeinek színes előadásával köszöntötték az érkezőket június 30-án délelőtt, a Déli Evangélikus Egyházkerület új püspökének beiktatása alkalmából tartott istentisztelet előtt. Pontban tizenegy órakor a harang szavára vonultak hosszú sorban – százötvennél is többen – a lelkészek az Isten házába. Nemcsak a déli, hanem a másik két egyházkerületből, sőt a határon túlról is szép számmal érkeztek szolgatársak az ünnepi eseményre. Kondor Pétert egyházunk elnök-püspöke, dr. Fabiny Tamás iktatta be hivatalába.

Pál apostolt idézve – „Egymás terhét hordozzátok, így teljesítitek a Krisztus törvényét” (Gal 6,2) – Fabiny Tamás először a teherdől szót igehirdette. Felidézte a beiktatás előtt álló püspök eddigi szolgálatát, terheit, rámutatva, hogy püspök és még többek gondja lesz a vállán: gyónási titkok nehezedenek rá, magánéleti krízisek, társadalmi kérdések... Az elnök-püspök hangsúlyozta, hogy a püspök ebben a teherhordozásban ugyanakkor nincs egyedül, hiszen amíg ő hordozza mások terhét, mások is hordozzák majd az övét. **É** a **le** **é** **á** **á** a gyüleke

imádkoznak érte is, mert „egymás terhét kell hordoznunk”. Végso soron Jézus az, aki hordozza majd az új egyházi vezető gyengeségeivel együtt is, és alkalmassá fogja **é** a szolgá

Isten nélkül az élet halál

Az új püspök eskütételekor Fabiny Tamás mellett az oltártérben Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke, valamint Gáncs Péter leköszönő püspök szolgált. A Kondor Péter felé elhangzott

kérdések, a válaszok, a kézzártétel és az eskütétel után a tere egyházak, a külföldi egyházak püspökei, valamint a déli egyházkerületi esperesek egy-egy bibliai idézettel kértek áldást az új püspök szolgálatára. Együtt énekeltek ezután áldásként a megerősítő zsoltárt, az ősi *Confirmát*.

A beiktatott püspök szöszékről tartott igehirdetésének alapigéje Ef 3,14–21 volt. Kondor Péter indulásakor kapta meg ez az imádkozást. Hálaát fejezte ki azért, hogy miként Pál apostolt, úgy őt is megszólította az Isten, maga mellé állította, elmondta neki, hogy szereti őt, megbocsátotta a bűneit, egyben szolgálatra indította. A püspök ezután visszaemlékezett arra, hogy mennyi minden köti őt a szarvasi Ótemplomhoz, és örömet fejezte ki, hogy ez alkalommal itt hajthatja meg újra térdét az Úristen előtt, imádkozva azért, hogy dicsőségének gazdagsága szerint ajándékozson meg mindenkit. Pál imádságával imádkozott, hogy a gyülekezet tagjai is megerősödjenek és meggyökeresedjenek a szeretetben, és eljussanak Isten teljességére. ▶

„Bár az ember szíve az idők során gonosz maradt, ugyanígy Isten szívének irgalmas, mentő szeretete sem változott a bűnös ember iránt – mondta a püspök. – Az apostol szerint az imádság a legdrágább lehetőség, igazi előrelépés a megtört ember számára. Menny nélkül a föld pokol, Isten nélkül az élet halál. Ma az imádságra nagyobb szükség van, mint valaha, azért, hogy kapcsolatba kerüljünk Istennel, aki most is él és uralkodik. Tudjuk, hogy számíthatunk egy olyan erőre, amelyet nem mi termelünk ki magunkból, hanem Isten ajándékoz nekünk Jézus Krisztusban. Mert Megváltónk ereje az, ami hitelesíti a mi munkánkat a mindenpárterti életben a szentlények és a teremtés elhordozásában, a Krisztust kiábrázoló

életforma megélésében. Az apostol szerint ez úgy lehetséges, ha a Krisztus lakik a hit által a ti szívetekben úgy, mint egy úr az ő lakásában. Krisztus költözzön a szívébe, és trónján ülve irányítson bennünket, mert így fakadhat egymás iránt is a szeretet” – hangsúlyozta az igehirdető. Később így folytatta: „Egyedül Krisztus szeretete az, ami elég széles ahhoz, hogy körülfogja az emberiséget, és bíz ahhoz hogy az örök éveléséig tartson, és elég mély ahhoz, hogy elérje a legmélyebbre süllyedt bűnt is, és felemelje őt a mennybe.”

Az új püspök aláhúzta, hogy szeretné a szívében hordozni Istennek népét, a gyülekezeteket, az egyház oktatási és diakóniai intézményeit, egész anyaszent-

egyházunkat és a világi felsőbbtséget is. De mindenkéft Krisztus nevét fogja hordozni, mert őt is Krisztus hordozza, hiszen nem adatott más a mi megtartásunkra. Bárhol legyünk is, bárhol szolgáljunk is, minden a szentek szentjévé válhat, ha mi magunkat odaadjuk eszközül Istennek, hogy Krisztusban nekünk ajándékozott szeretete, békessége és áldása áradjon át rajtunk. Magyarságunk sem lehet csak egy jelző rajtunk – fejtette ki –, hiszen az akkor gazdagit és nemesít, ha valóban átjár bennünket, a sokszínűségével tradícióval ma is táplál és él. „Az egyház örök küldetése, hogy olyan nyelven hirdesse a világnak Krisztus örömhírét, amilyen nyelven az adott kor megérti. Olyan nyelven tanítsa az emberiséget, hogy a legkülönbözőbb népek is megértsék egymást. Ez a nyelv a krisztusi szeretet nyelve” – mondta, majd a szentnek az életünkben való jelenlétére, tisztaságának fontosságára tért ki.

„Isten gyermekei nem önmagukban hisznek, hanem megkönnyítik mások számára azt, hogy Istenben higgyenek, mert ő jelen van az ő életükben. Isten bősége nem ad mint ahogyan mi kérjük vagy gondoljuk. Istené a dicsőség örökön örök é” – zárta gondolatait Kondor Péter.

Kórusok és köszöntők

Az istentiszteleten Kutyejn Ablonczy Katalin vezényletelével – a Békéscsabai evangélikus egyes kar tagjaival kiegészülve – a békéscsabai Calandrella kamarakórus, valamint az Alföld Quartet és Finta Gergely orgonaművész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Egyházzenei Tanszékének vezetője működött közre.

A folytatásban ünnepi közgyűlésre került sor. Radosné Lengyel Anna leköszönő déli egyházkerületi felügyelő moderálásában – többek között – Pröhle Gergely országos felügyelő köszöntötte az új püspököt. Utána az állam részéről Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes tolmácsolta Orbán Viktor miniszterelnök jókívánságait. Köszöntötte Kondor Pétert Adorjáni Dezső Zoltán romániai evangélikus püspök Fekete Károly, a Tiszántúli Református Egyház erély püspöke, valamint – levélben – Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek is. Számos külföldi vendég mondott további köszöntő szavakat, végül a közgyűlés a Himnusz elénekésével zárult.

Az Ótemplomi Szeretetszolgálat jóvoltából a résztvevőket ebéddel kínálták a templom előtti utcában felállított nagytáborban.

Gyülekezetek döntése

Az új püspök a májusban nyugdíjba vonult Gáncs Pétert váltja, aki 2003 óta áll a Déli Egyházkerület élén, továbbá 2010-től 2017 novemberéig a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöki tisztét is betöltötte. A másik két egyházkerület élén nincs változás, az Északi Egyházkerület püspöke továbbra is Fabiny Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületnek pedig Szemerei János a lelkesi vezetője.

Mint ismeretes, a Déli Egyházkerület megüresedő püspöki tisztségére Kondor Péteren kívül három lelkészt jelöltek a gyülekezetek: Aradi Györgyöt, a Budapest-Fasori Evangélikus Egyházközösség lelkészét, Szeverényi János országos missziói lelkészt és Vető Istvánt, a Cinkotai Evangélikus Egyházközösség lelkészét. A püspök személyéről egyházunk választási törvényei szerint az egyházkerület gyülekezeteinek presbitériumai (a gyülekezetek világi vezető testületei) döntenek. A püspök megbízatása a lelkesi nyugdíjkorhatárig tart.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUZSANNA
Forrás: *Evangélikus.hu*

Kondor Péter 1968-ban született Szegeden. Orosházán és Szarvason nevelkedett. 1992-ben végzett az Evangélikus Teológiai Akadémián. Lelkesi szolgálatát 1992-től 1996-ig a nagyszénás-gádorosi társgyülekezetben, 1996 és 1998 között a szarvas-ótemplomi egyházközösségben, 1998-tól 2001-ig a kondorosi egyházközösségben végezte, 2001 óta a békéscsabai egyházközösségben szolgál. Emellett 1996–2000 között a Déli Egyházkerületi Bíróság elnöke; 2000 óta a Kelet-békési Egyházmezgye esperese, a gazdasági bizottság tagja, majd 2012 óta elnöke. 2006-tól az evangélikus egyház országos presbitériumának tagja, valamint zsinati tag. 2008 óta a Lelkesi Munkaközösségek Országos Szövetségének elnöke.

Több evangélikus intézmény – mások mellett a békéscsabai és a mezőberényi gimnázium, valamint a Békéscsabai Evangélikus Szeretetszolgálat – vezetője. Tagja az Evangélikus Lelkeszakadémia és a budapesti Rózsák terei Evangélikus Középiskolai Közgymnasium igazgatótanácsának a lelkesi életpályamodell és a választási törvény egyszerűsítését előkészítő, valamint több más munkacsoportnak.

Orvosdinasztia-ban született, azonban, ahogyan korábban fogalmazott, Isten gimnazista korában megszólította, s azóta tudja, hogy a lelkesi szolgálat az életútja. Az egyetemi évek alatt kötött házasságot Zuba Klárával. Két gyermekük van.

Püspöki tisztségbe való beiktatásával az egyházban betöltött egyéb tisztségei megszűnnek, Budapesten ugyanakkor – a hagyományoknak megfelelően – parókus lelkesi szolgálatát is várja.

FOTÓK: KISS TAMÁS

Egymásra figyelni határon innen és határon túl

Szarvason ülésezett a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület

„Mindenekelőtt legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben” (1Pt 4,8) – ez volt az igei iránymutatója, mottója a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület június 28–29-i ülésének. A Szarvason megrendezett program lehetőséget adott arra, hogy a külhoni magyar evangélikus gyülekezetek beszámolhassanak mindennapjaikról, problémáikról, örömeikről.

FOTO: LAZÁR ZSOLT

Az első napon a külhoni gyülekezetek és egyháztestek aktuális helyzetéről folyt informális beszélgetés. Másnap a Szent István Egyetem Agrár- és Gazdaságtudományi Karának tanácstermében áhítattal kezdődött a program. Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke, a levezető elnök úgy fogalmazott, hogy a Péter apostoli tanács és a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület célja az, hogy segítse folyamatosan egymásra figyelni a külhoni gyülekezeteket és egyháztesteket.

Az áhítat után a reformáció emlékévről szóló beszámolók következtek. Az erdélyi helyzetről Adorjáni Dezső Zoltán püspök, a felvidékiről Nagy Olivér alsószeli lelkész és Lóczy Tibor lelkész mutatott be. A burgenlandi, őrszigeti (Siget in der Wart) közösséget Mesmer Ottó lelkész mutatta be. Németországból Gémes Pál lelkész leginkább stuttgarti visszatekintést adott, míg Szlovéniából – betegség miatt –, illetve a Vajdaságból sajnos nem voltak jelen képviselők.

A személyes referátumokat Kondor Péternek, a Déli Egyházkerület püspökének előremutató szavai zárták.

Az ülés hátralevő részének kiemelt programpontja volt Magyar Leventének, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettesi feladatokat ellátó parlamenti államtitkárnak a beszámolója arról, milyen rendszerben támogatja a magyar kormány a külhoni magyarokat. Az államtitkár ezután bemutatkozásra kérte a külhoni magyar evangélikus egyházak és gyülekezetek jelen lévő vezetőit, külön is felhívva őket arra, hogy vázolják fel, milyen problémákkal küzdenek a szórványban, és milyen segítségre van szükségük a kormány részéről. Mindezek után a felek megállapították, hogy a kéréseket és a javaslatokat írásos formában összegezve előretekintő együttműködés kezdődik a kormányzattal a külhoni evangélikus egyházak megsegítésére.

Az államtitkárral elköltött közös ebédet követően rövid összefoglalással, a jövőbeli feladatok és a következő ülés időpontjának körülbelüli meghatározásával fejeződött be a tanácskozás. A zárómódszert és a zárómódszert Fabiny Tamás elnök-püspök mondta el.

■ – KÉZDI –

Bővebb beszámolóink a külhoni evangélikusok helyzetéről a 38–39. oldalon ▶

Budavári búcsú

Kilencévi szolgálati idejének lejártával búcsúzott „állomáshelyétől” a Budapesti Német Ajkú Evangélikus Egyházközség lelkésze, Johannes Erlbruch. A június 25-i istentiszteleten azonban ezúttal sem csak a lelkészcsaládot, hanem több, a tanév végén elköltöző gyülekezeti tagot is búcsúztattak. Az istentisztelet utáni oldott együttlétén Fabiny Tamás püspök személyes ismerősként búcsúztatta Johannest, Bence Imre budavári lelkész pedig a lelkész kollégák részéről köszönte meg a közös szolgálatot.

Az ötvenedik életében járó Johannes Erlbruch már az 1990-es években szolgált egy évig segédlelkészként Szekszárdon, ott ismerte meg későbbi feleségét, Hidasai Juditot. Ezután Németországban, a Vesztfáliai Tartományi Egyházban teljesített szolgálatot, onnan pályázta meg 2009-ben a budapesti német lelkési állást. A Németországi Protestáns Egyház (Evangelische Kirche Deutschlands, EKD) külföldi gyülekezeteként működő közösség százötven-kétszáz főt számlál. Lelkészeinek szolgálata az előírás szerint kilenc év után lejár, ekkor új lelkészt választanak.

■ CZENTHE MIKLÓS felvétele

Evangélikus pedagógusok tanévzárója

Hol van már az az idő, amikor a nyári vakáció ugyanakkor kezdődött diáknak, tanárnak? Nem szólván a többnyire egész évben működő óvodákról, az iskolai tanév végeztével a pedagógusok számára még megannyi teendő odázza – további napokra, hetekre – a szünidőt. Az evangélikus oktatási intézményekben dolgozók tanévzárójának az a nyári evangélikus pedagógusakadémia tekinthető, amelyet – egyházunk országos irodájának nevelési és oktatási osztálya, illetőleg az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet (EPSZTI) közreműködésével – ezúttal a Kiskőrösi Petőfi Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium szervezésében rendeztek meg július 2-4. között a névadó szülővárosában.

Hivatalos elnevezése ellenére a nyári evangélikus pedagógusakadémia programjait korántsem meríti ki a továbbképzésre utaló tartalom, Kiskőrösön pedig kifejezetten üdítő egyensúlyba sikerült hozni a komolyságot a könnyedséggel. Köszönhető volt ez nem utolsósorban annak a példás szervezetségnek, amellyel – Szentgyörgyiné Szlovák Mária igazgató vezetésével – a vendéglátásban részt vállalók öregbítették a Bács-Kiskun megyei város lutheránus oktatási intézményének méltán jó hírét.

Vendéglátó Kiskőrös

Országszerte immár nyolcvannégy oktatási intézmény (köztük néhány többcélú) működik a Magyarországi Evangélikus Egyház égisze alatt. A mindközönségesen országos pedagógustalálkozóként számontartott rendezvényre főként általános és középiskolák delegáltak résztvevőket, intézményenként általában tíztíz főt. Összességében közel háromszáz evangélikus pedagógus élvezhette az újjátelepítésének háromszázadik évfordulóját ünneplő Kiskőrös vendégszeretetét. Nem túlzás kiterjeszteni a dicsérendő „házigazdaságot” a település egészére, hiszen az evangélikus templomban tartott nyitóáthitot követően Domonyi László polgármester személyesen is köszöntötte a megjelenteket, s az önkormányzat anyagilag is támogatta a rendezvényt.

Egyébiránt a településszerkezet adottságai is felettébb kedveztek, hiszen Kiskőrösön nemcsak a templom és az is-

kola, hanem a műsoros gálaestnek helyet adó művelődési központ és a szálláshelyek – így az étkeztetéseket „lebonyolító” Szarvas fogadó is – karnyújtásnyira vágy ymástól

Közösségfejlesztés szeretetápolon

Mi sem természetesebb, mint hogy Petőfi Sándor szülőházának szomszédságában nagy költőnk nevét viseli a már említett

művelődési központ is. A hétfő délutáni plenáris előadásokat azonban szintén a templomban hallgathatták meg az akadémia résztvevői az ideai mottó – *Egyházi nevelés, egyházi közösség* – jegyében.

Elsőként *Az istenkapcsolat és a vallási ítéletek fejlődésének lélektani megközelítése* címmel dr. Viskó Mónika, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Karának ELTE PPK adjunktusa elemezte, hogy a hitbéli fejlődés miként kapcsolódik az érzelmi-kapcsolati és a kognitív-erkölcsi fejlődéshez.

Az Északi Evangélikus Egyházkerület felügyelője, dr. Fábri György ezúttal az ELTE PPK hallgató egyetemi docensként ismertette annak a kutatásnak a (rész)eredményeit, amelyet egyházi fenntartású iskoláink evangélikus hittanra járó diákjai körében végez. A nemzetközi standardokon alapuló módszertannal végzett vizsgálat a hitmegélések jellegét, motivációit tárja fel.

A fővárosi Teleki Blanka Gimnázium igazgatója, Gál Ferenc az intézményi közösségfejlesztésről szólt. Előadása abból az alapvetésből indult ki: „Igazi közösség csak ott jön létre, ahol az emberek rejtélyes módon szeretik egymást. Vagyis ba-

rátok. Minden érdeken, valláson, politikán, társadalmi helyzeten és világnézeten túl.”

Az őszinte érdeklődéssel kísért előadásokra a moderátor, Tarjáné Sólyom Ildikó pedagógiai szakértő reflektált. ▶

A plenáris együttlét végén Szentgyörgyiné Szlovák Mária a Magyarországi Evangélikus Egyház legnagyobb oktatási intézményének udvarára invitálta a résztvevőket, ahol a bográcscs vacsora után a vállalkozók tánca is perdülhetett.

Programkavalkád és gálaest

Kirándulások napja volt a kedd, a reggelit követő templomi áhítat után tíz program közül lehetett választani. A fakultatív lehetőségek közül egyedül a tájékoztatósi túrára nem akadt jelentkező. Annál nagyobb népszerűségnek örvendett a Kécska, a Kék Értre, a Hajós-szártöltés-Vörös-mocsár útvonalra vagy a kerékpáron Soltvadkertre vezetett túra, és a sokszínű Kiskőrösön sokan eredtek Petőfi nyomába is. Az önálló intézmények vezetőit látványkonyhával várta Kiskőrös Erdőtelek városrészében a Bor Vendégház, ahonnan lovas kocsival térhetek vissza a gálaestnek is helyet adó művelődési központhoz.

A hagyományosan díjkiosztással „koronázott” műsoros est természetesen ezúttal is a házigazdák számára kínált bemutatkozási lehetőséget. És a Kiskőrösi Petőfi Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Szakgimnázium növendékeinek tehetsége (és felkészítő tanáraik munkája) valóban lenyűgözhetette a testvérintézményekből érkezett pedagógusokat! Óvodásoktól az érettségizőkig a legkülönbözőbb művészeti ágakban adtak ízelítőt a fiatalok az intézmény díjaként (is) érvényesülő kvalitásaikról.

Megtisztelő meglepetésként a Déli Egyházkerület néhány nappal korábban beiktatott püspöke, Kondor Péter nyitotta meg a gálaestet, amelynek végén – immár a színházterem aulájában – Tölle Balázs, egyházunk nevelési-oktatási bizottságának elnöke is megköszönte az oktatási intézményeinkben szolgálók 2017–18-as tanévben végzett munkáját. A „civilben” a soproni evangélikus líceumot igazgató elnök pohárköszöntője mintegy nyitányát jelentette a Szarvas fogadóban csaknem éjfélig elhúzódott vacsorának

Hittantól az Úrig

Az országos iroda nevelési és oktatási osztálya vezetőjének előadása nyitotta meg a szerda délelőtti kiscsoportos szakmai programok sorát (Varga Márta *Pedagógiai-teológiai alapvetés* témacímmel elmondott gondolataira keretben közlünk reflexiót), amelyek a továbbiakban párhuzamosan zajlottak az iskola tantermeiben. Összesen tizenhárom szekció közül lehetett választani, s mert ezekre a programokra előzetesen kellett jelentkezni, tudható volt, hogy nagyjából arányos lesz a témák választását. A témák választását talán érzékelteti, ha megemlítjük, hogy az egyházzenei műveltség iskolai állapotáról éppúgy szó esett, mint a pedagógusok és a szülői (munka)közösségek viszonyáról vagy épp a nyelvórákra tervezett közösségépítő játékokról.

Ebéd előtt újra az evangélikus templomban gyűltek össze a pedagógustalálkozó résztvevői. Az evangélikus oktatási

intézményeket képviselők ugyanis évek óta úrvacsorai közösségben zárják a tanévet. Az istentisztelet igehirdetője, Gáncs Péter közelmúltban nyugállományba vonult püspök Péter halfogásának történetén (Lk 5,1–11) keresztül irányította a figyelmet a keresztyén iskolák küldetésére: elvezetni a tanítványokat „a hittantól az Úrig”. Jó, hogy evangélikus egyházunknak is vannak „csónakjai”, és jó, hogy – Péterhez hasonlóan – az oktatási intézményeinkben tanítók is lehetnek emberek között.

Díjazott pedagógusok, jubiláló intézmények

Az *Evangélikus.hu* internetes oldalon a keddi esti gálán kitüntetettekről elhangzott laudációk szövege is olvasható, e helyütt azonban a díjakra – több egyházi grémium által – érdemesítettek felsorolása sára kel szorítkoznunk

Az Év Óvodapedagógusa kitüntetést Hujber Istvánné, a győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola, Óvoda és Kollégium nyugál-

Az év óvodapedagógusa, Hujber Istvánné

Az év tanítója, Néző Sándorné

Az év tanárának idén Cserepánya Ellát választották

Az Év Tanára elismerést posztumusz is kiosztották, Wildné Vinczeap Mária oklevelét férje vette át

Az EPSZTI Arany Lélek elnevezésű különdíját Fazekasné Jankov Ildikó kapta

lományba készülő vezető óvónője kapta. Az év tanítója a kiskőrösi intézmény pedagógusa, Néző Sándorné lett, míg az év tanárának idén a nyíregyházi Luther Márton Evangélikus Kollégium nevelőtanárát, Cserepánya Ellát választották. Az Év Tanára elismerést idén posztumusz is kiosztották: a soproni líceum tragikus hirtelenséggel elhunyt német-orosz-történelem szakos tanárának, Wildné Vio z p Mä k z ok v é t a f j e vette át Varga Mártától.

Az EPSZTI Arany Lélek elnevezésű különdíját, amelyre tanítványok terjeszthetik fel kedvenc pedagógusukat, idén az orosházi Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium nevelő-oktatója, Fazekasné Jankov Ildikó vehette át az intézet igazgatójától, Majorosné Lasányi Ágnesztől.

Hagyomány, hogy a pedagógusakadémia alkalmából oklevelet vehetnek át a jubiláló oktatási intézmények vezetői is. Idén a tízéves marcaltói Kmety György

Evangélikus Általános Iskola és Óvoda, a húszéves budapesti Kisdeák Evangélikus Óvoda, a szintén húszéves orosházi intézmény, a negyedszázados albirtarsai Roszík Mihály Evangélikus Általános Iskola és az egyházunk fenntartásában ugyancsak huszonöt éve működő békéscsabai Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium, Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és Kollégium évfordulóját köszöntötték.

■ TPK

Akár sokkolóan is hathatott az a kivetített diagram, amellyel Varga Márta, egyházunk országos irodája nevelési és oktatási osztályának vezetője indította plenáris – ám rövid – előadását az idei pedagógusakadémia harmadik napján. A részt vevő pedagógusokat felszólította, hogy gondolkodjanak el ismét a klasszikus kérdésen: a mi iskolánk, óvodánk, kollégiumunk, szakgimnáziumunk vagy általános iskolánk mitől evangélikus? A kivetített számok tükrében azonnal világossá vált: nem mindegy, hogy egy iskola (1989), harminc (1996) vagy nyolcvannégy oktatási intézmény pedagógusai keresik erre a választ! Vagyis az a tizenhétézer diák, akiket „mi” okítunk, vajon érzik-e, hogy valamiben, bármiben is közöb.

Koczor Tán á iskol é k ész a nev é s ok atási osztály teológiai referense rövid ismertetőjében felvázolta egy lehetséges küldetésnyilatkozat három fő sajátosságát. Evangélikus sajátosság a teljesítménynélküliség. Vagyis egy gyereket nem a teljesítményéért szeretünk, hanem csak úgy, azért, mert a mi diákunk – ahogyan Isten is így szeret m ik et. Mä k z ok v é t a f j e s a Bib a komoly a véteb – a Biblia mint Isten igéje legyen jelen, amikor a diákok és az intézmény életéről gondolkodunk, döntünk. Harmadrészb en p é g a d nté z t b k nem jóról é ro z ó l d ntünk egyszer és mindenkorra, mint annak idején Ádám, amely döntés már nem hozható helyre. Hanem az evangélikus etika szerint minden döntésünket Isten jelenlétében kell ten-

FOTÓK: BÓJTÓ S ZSUZSANNA

nünk. Nincs rossz vagy jó közötti választásból kialakított törvény, hanem a jéz si szeretetsz b ly szemléb te ke l hogy átitassa a döntési helyzetet. Ne sok külső szabály döntsön, hanem a ve b közötség.

Tehát a cél egy olyan rövid, érthető szöveg megfogalmazása, amely egyrészt párbeszédre, együtt gondolkodásra sarkallja az evangélikus intézmények pedagógusait, másrés z v a b n megmutatja a vi b gnak mit is je b nt az, hogy az „evangélikus” szó benne van iskolánk, óvodánk, kollégiumunk, szakgimnáziumunk vagy általános iskolánk nevében. Mind a nyot vannégy b n...

■ ITT ZÉS SZILVIA
angoltanár (fasori gimnázium)

Ajánlják magukat Krisztus szolgálóiként

Hittudományi egyetemünk tanévzárója

„Ne legyenek nagyobbak a kétségek a reményeknél, az aggodalmak a lehetőségeknél, az elvárások a tényleges kompetenciáknál!” – e szavakkal fordult Szabó Lajos professzor, az Evangélikus Hittudományi Egyetem leköszönő rektora a végzett hallgatókhoz június 22-én a zuglói evangélikus templomban. Az intézmény százhuszonhetedik tanévet lezáró ünnepélyen a végzetek diplomájukat, a jubilánsok oklevelüket vehették át, új teológiai doktorok avatására is sor került, két oktató pedig friss kinevezését kapta kézhez.

Hatvan teológus-lelkész, huszonkét katekéta-lelképítési munkatárs, tizennégy osztatlan képzésen részt vevő hallgató, négy részismereti és három kántor szakos hallgató, valamint nyolc doktori képzésen részt vevő egyetemista és huszonnégy hittanár-nevelőtanár rövid ciklusú képzésen részt vevő hallgató tanult 2017–2018-ban az Evangélikus Hittudományi Egyetemen (HE).

A tanévzáró istentisztelet liturgiájában Pángyánszky Ágnes, az egyetem gyakorlati intézetének vezetője, Réz-Nagy Zoltán egyetemi lelkész, valamint a végzős teológus-lelkész szakos hallgatók **é** **é** **é**

Isten igéjét Korányi András rektorhelyettes, az egyháztörténelmi tanszék professzora hirdette. Egyebek mellett arra mutatott rá, hogy ne veszítsük el az

elhívásból eredő lendületet: „Menjünk vissza a középponthoz!” – fogalmazott, figyelmeztetve arra, hogy önmagunk felfedezéséhez az eredőt, azaz a jézusi üzenetet kell újra és újra megtalálni. „Az egyház nem a tétlenkedés közössége!” – hívta fel a figyelmet az igehirdető, majd Nikolaus Decius énekének részletével zárta prédikációját: „...nagy hatalmad végtelen, / Hogy bármit rendelsz, meglegyen.” (EÉ 43,2)

Miért ne lennél képes rá? címmel tartotta utolsó rektori beszédét Szabó Lajos professzor. Az egyetem nyugállományba vonuló vezetője mögött hosszú oktatói és vezetői pálya áll: huszonöt éven át volt tanszékvezető, tizenhat évig töltötte be a rektori és négy évig a rektorhelyettesi tisztelet.

Beszédében visszaemlékezett oktatói és intézményvezetői éveire, köszönetet

mondott a pályatársaknak, munkatársaknak a közös szolgálatért. A végzős hallgatók felé fordulva felhívta a figyelmüket: „Bátorítom minden végzős hallgatónkat arra, hogy felegyenesedve és lelkesen, vídáman és jó érzésekkel vállalkozzon arra, amire a mai napon átadott diploma feljogosítja. Ne legyenek nagyobbak a kétségek a reményeknél, az aggodalmak a lehetőségeknél, az elvárások a tényleges kompetenciáknál! A várakozás és a befogadás is szinkronban legyen! Mi ajánljuk titeket a mai napon, és ti is ajánlhatjátok magatokat mint »Krisztus szolgálóiként«. Bár ez nem lesz ráírva a kemény lapos diplomára, de a lényege és titka mégis ez: Krisztus szolgáló vagytok.” (A rektori beszéd teljes terjedelmében olvasható az Evangélikus.hu oldalon.)

Szabó Lajos az ünnepi ülésen bejelentette, hogy az országos presbitérium a 45/1/2018. számú határozatával Csepregi Zoltán egyetemi tanárt, az egyháztörténelmi tanszék vezetőjét bízta meg az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektori feladatainak ellátásával 2018. augusztus 1. napjától 2019. július 31. napjáig.

Az ünnepi ülésen a teológia doktorává avatták Mézes Zsoltot és Verebics Éva Petrát. Béres Tamás egyetemi tanár, a rendszeres teológiai tanszék vezetője beszámolt a lefolytatott doktori eljárásról, majd Seresné Busi Etelka, a valláspedagógia tanszék docense mondott laudációt Mézes Zsoltról, míg Verebics Éva Petra laudációját Varga Gyöngyi egyetemi docens, az ószövetségi tanszék vezetője mondta el. (A laudációk szintén teljes terjedelmükben olvashatók az Evangélikus.hu oldalon.)

A tanévzáró ünnepélyen kinevezési okiratok átadására is sor került: Kodácsy-Simon Eszter, a valláspedagógia tanszék vezetője egyetemi docens kinevezést, László Virgil, az újszövetségi tanszék eddigi tanársegéde pedig egyetemi adjunkt

tusi kinevezést kapott. Szabó Lajos rektor bejelentette továbbá, hogy Magyarország köztársasági elnöke április 20-án egyetemi tanárrá nevezte ki Kőszeghy Miklós egyetemi docenst. A rektor az egyetem nevében köszönetét fejezte ki sokéves oktatói munkájáért Galli István címzetes adjunktusnak és Petri Andrásné oktatónak.

Az ünnepi ülésen a Magyarországi Evangélikus Egyház nevében Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke szolt a jelenlévőkhöz. Az EHE soros felügyelő püspöke köszönetet mondott a színvonalas oktatásért, valamint a fáradozásért, amelyet a nyugdíjba vonuló Szabó Lajos rektor végzett évtizedek óta.

Köszöntőbeszédet mondott Kustár Zoltán, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora és Balla Péter, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora is. A református rektorok az Evangélikus Hittudományi Egyetemen kialakított partnerségről szoltak, valamint arról a szándékról, hogy a két kar között kialakult.

A jubiléumok nevében Fehér Károly vas okleveles lelkész tartott ünnepi beszédet, a Luther Kiadó igazgatója, Kendeh K. Péter pedig a jelenlévők figyelmébe ajánlotta a gyakorlati teológiai kutatócsoport közreműködésével nemrégiben napvilágot látott, *Szavak és hallgatások az imádságban* című könyvet. (A több mint négyszáz oldalas teológiai tanulmánykötet a Luther Kiadó gondozásában, Szabó Lajos szerkesztésében jelent meg.)

A Dr. Sólyom Jenő Alapítvány jelentését és a 2018. évi Dr. Sólyom Jenő-díj odaítélésének indoklását Csepregi Zoltán professzor ismertette. Az elismerést idén Krisch András, a Soproni Evangélikus Gyűjtemények vezetője, valamint Tóthné Szlavkovszky Mariann, az intézmény muzeológusa kapta, míg Bonnyai Sándor ösztöndíjban a Dr. Sólyom Jenő Alapítvány támogatásával határozta el, hogy Mórtz Réka Rebeka és Bősze Veronika hallgatók részesültek. Példaadó és aktív munkájáért jutalmazták Juhász Zoltánt, az EHE Melanchthon Szakkollégiumának tanulmányi elnökhelyettesét.

Az evangélikus egyetem 2017–2018-as tevékenységéről Korányi András rektorhelyettes tartott beszámolót, majd az oktatók és a hallgatók köszöntötték Szabó Lajos rektort és

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem 2017–2018-as tanévében végzetek

- Teológus-lelkész osztatlan mesterképzésen oklevelet szerzett ENDREFFY MÁTÉ, FELEGYI-NÉMETH MÁRIA, HEISZ FLÓRA, MAGYAR TAMÁS NORBERT, MANHARDT NÉ SZLOVÁK KATALIN és SÁNTA JÓZSEF.
- Lelkeszi különbözeti képesítő vizsgát tett, és a hatodéves képzést befejezte KISS MÁTÉ.
- Kántor alapszakon oklevelet szerzett KUTSCHI RENÁTA.
- Hittanár-nevelőtanár mesterképzésen oklevelet szerzett HARANGÓZÓ KATALIN, LÁZÁRNÉ SKORKA KATALIN, PINTÉRNÉ VÁRAY RITA KATALIN és SZIKORA MIHÁLYNÉ.
- Katekéta-lelképásztori munkatárs alapszakon oklevelet szerzett HORVÁTH ZOLTÁN, KŐSZEGHY MIKLÓS, LÁNG KITTI EMESE és SZTYÉHLIK CSABA.
- Teológia osztott mesterképzésen, szociáletika specializáción oklevelet szerzett KIS ISTVÁN.
- Sikeres záróvizsgát tett katekéta-lelképásztori munkatárs szakon, és erről igazolást vesz át BÁTORI ANDREA és URI MÁRTA. Sikeres záróvizsgát tett továbbá HRICÓ IVÁN.
- Sikeres záróvizsgát tett hittanár-nevelőtanár szakon KALINCSÁK BALÁZSNÉ VARGA KATALIN és KÁROLYFALVI ZSOLT ELEMÉR.
- Részismereti képzését sikeresen befejezte MÁCSOK MÁRTA.

Jubilánsok

- Vas oklevél (65 éve, 1953-ban végzett): CSERHÁTI SÁNDOR, FEHÉR KÁROLY, GÉMES ISTVÁN, KINCZLER IRÉN, KOVÁCS PÁL, MADOCSAI MIKLÓS, PINTÉR JÁNOS, PINTÉR KÁROLY, SZITA ISTVÁNNÉ BÉRCZI MARGIT, TAKÁCSNÉ KOVÁCSHÁZI ZELMA és ZSIGMONDY ÁRPÁD.
- Arany oklevél (50 éve, 1968-ban végzett): WELTLER SÁNDOR JENŐ.
- Emléklap (40 éve, 1978-ban végzett): ADÁMI LÁSZLÓ, DEMÉNÉ SMIDÉLIUSZ KATALIN, DEME ZOLTÁN, GYARMATI ISTVÁN, KOHÁRY FERENC, ROSZÍK GÁBOR, SMIDÉLIUSZNÉ DROBINA ERZSÉBET, SZTOJANOVICS ANDRÁS és ZÜGN TAMÁS.

FOTÓK: GALAMBOS ADÁM

Az ünnepi ülésen a teológia doktorává avatták Mézes Zsoltot

Szabóné Mátrai Marianna lelkészt, a Déli Egyházkerület volt püspökhelyettesét, a gyakorlati intézet korábbi vezetőjét is.

A tanévzáró istentiszteletet és ünnepi ülést Finta Gergely orgonaművész-

nek, az egyházzenei tanszék vezetőjének közreműködésével az EHE énekkara és a Közel zenekar szolgálata gazdagította.

■ G. Á.

Almássy tér, 1983

Bencze András püspökhelyettes
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

Kereken harmincöt éve, de lehet, hogy harminchat – „az évszám semmit nem ér” – az Almássy téren fociztunk hétről hétre így a nyári időszakban. Igazi játék volt, erőfeszítéssel, küzdelemmel, sportszerű szabályokkal: a gólt az adta meg, akinek rúgták, a szabálytalanságot az jelezte, aki elkövette. Bár csak három-négy fős csapatok játszottak, mindig kiosztott szerepek voltak: ki játszik jobb és bal szélen, ki marad hátul a védelmet biztosítani. Nem magától alakult ez, hanem örökölt tapasztalatból, átadott tudásból. Aki játékosrássá szegődött, ebben is mesterünkké vált. Kaptam, s már én is átadhatom.

Ólykor kirándulni indultunk. Zebegény, Gödöllő, Agárd. Fáradtan s vidáman érkeztünk célhoz. Az estéket körülvette az ének. Határozott vezetéssel, érces hangon zengett a kánon. Jött az első szólam, s a második, végül a harmadik is bekapcsolódott. A dallam betöltötte a szobát és a lelket, magasba emelt. Az egeken túl. Akkor éltem meg ezt a „magasba emeltetést” leginkább, amikor ravatal mellé kellett állnunk – a lelkész nagypapa búcsúztatásán –, a recsegő hangú gépzenék helyett a csendes gyász idején is korálok hangzottak fel: „Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!” 1983-at írtunk akkor. Be jó így énekelni!

Csendben élt a hegyvidéki szenior ifjúsági kör. Csendben, de tele élettel. Egymásra figyelő, Krisztus keresztségét figyelő csendben. A kör még az ötvenes években szerveződött, amikor tagjai egyetemisták, frissdiplomások voltak (hűségük történetét most nem mesélem el), ám nyugdíjasként is hetente összejöttek az ige – ige mindig volt – és tartalmas előadások köré. S a végén rendszeresen elhangzott a köszönet az egyházfinak, aki rendben tartotta a termet. Mert a gyülekezetben a legkevésbé látványos szolgálatot is megbecsülik.

Zúgott-száguldott akkor még a szocializmusra épült diakóniai teológia. Kis csapatban akkor széles látókörűen végigtárgyalták, megfogalmazták, és mindenkihez szóloán célhoz juttatták testvéri szavukat. Ma már a hittankönyvekben szerepel ez a dokumentum: *Testvéri szó*. Unokatestvéremmel kimaradtunk az aláírók köréből, nehogy az előttünk álló lelkészvizsgán hátrányt szenvedjünk emiatt. A személyes felelősségvállalás és a közösségi méretű gondolkodás ebben is összekapcsolódik. Két gondolat az akkori hitvalló iratból ma is meggondolandó:

„...az egyház létének forrása is, célja is egyedül az evangélium.” S a másik: „Valljuk, hogy az egyház alapvetően a gyülekezetekben él.”

Országunkban akkor még mindenkit foglalkoztattak, és minden problémát eltakartak. Aki azonban nyitott szemmel járt nemcsak az egyházban, hanem az országban is, mégis jól látta, hogy eljön majd az idő, amikor Magyarország egyik legfontosabb kérdése lesz, hogyan viszo-

„Valljuk, hogy az egyház alapvetően a gyülekezetekben él.”

nyul a cigánysághoz. Ám nemcsak gondolatébresztő volt a megfogalmazás, hanem tette sarkalló. Ezért az okleveles mérnök alapfokon – de elhivatottan, lendülettel és energikusan tanítani kezd a Rottenbiller utcában. Mert nemcsak látni kell, hanem cselekedni. Így lesz mérnökből tanító.

Rendszerváltás; utána végre összeült a zsinat. Egyházunk előtt feladatul állt, hogy helyreállítsa önállóságát, megfogalmazza küldetését, hogy toldozott-foldozott törvénykönyv helyett szabadon alkotott, saját belső rendjét kialakítsa. Szinte szállóigévé vált a zsinati gazda sürgető szava a zsinat befejezhetőségéről. Mert jó rend nélkül nem lehet dolgozni. De nem a jó rend a célja az egyháznak, hanem hogy hirdesse az evangéliumot. Szándéka szerint hát be kellett volna fejezni a zsinatot. Lezárni a törvényhozó munkát, és teret engedni, hogy teljes erővel – lelkészek és nem lelkészek által – folyjék az evangéliumhirdetés.

Hat kis történetemben két szereplő kimondatlanul is ismételtelen megjelenik. Egyikük nevét a bekezdések kék kezdő- és záróbetűi rejtik. Ő adta indítékát ennek az írásnak. Idén lenne kilencvenéves. Mégsem ő a főszereplője a történeteknek. Ő maga tiltakoznék ez ellen. Aki ültet, s aki öntöz – nem számít, mondja Pál apostol. Bár az ültetés és az öntözés is fárasztó, figyelmet és odaadást kívánó munka. A növekedést, sőt a munkához való akaratot, jókedvet azonban az Úr adja. Ő a főszereplője nemcsak ennek a hat történetnek, hanem dr. Koczor Miklós életének is. Ezért övé a dicsőség örökkön örökké. ■

Istenre mindig lehet támaszkodni

Két Európa-bajnok, egy evangélikus iskola

Bár minden iskolában megvoltak már az évfázók, mi most mégis egy evangélikus gimnáziumra és annak két egykori diákjára hívjuk fel olvasóink figyelmét. Balla Virág Európa-bajnok és Devecseriné Takács Kincső világ- és Európa-bajnok kenus a győri Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium tanulóai voltak, és ma is örömmel tekintenek vissza iskolás éveikre. Tekintettel arra, hogy a beszélgetőtársak mindannyian egyetemisták, az interjút az e korosztályra jellemző tegeződő formában közöljük.

– Mikor és hogyan kezdtetek sportolni?

Balla Virág: 2004-ben kezdtem kajakozni. A győrújbaráti általános iskolába jártam, amikor eljött toborozni Fazekas Tibor kajakosedző, általa ismertem meg a sportágat. 2011-ben egy sérülés miatt god k o t t a n l e z o n b g y m a a j l k - e a kajaknál, vagy menjek át kenuzni. Akkor lett egyre népszerűbb a női kenu Ma-

gyarországon, és láttam, hogy Kincsőnek milyen jól megy, ezért úgy gondoltam, kipróbálom. Az öcsém, aki ekkor már kenuzott, támogatott a döntésemben, így váltottam.

Devecseriné Takács Kincső: 2010-ben kezdtem el a kenu. Előtte én is kajakoztam, hétévesen kezdtem. A nagyobb testvéreim révén jöttem le a vízitelepre,

ők már sportoltak. Az öcsém is jött, vele jelenleg együtt edzünk. A kenu mindig is tetszett, és amikor bejött nemzetközi versenyekre a női kenu, megpróbálkoztam vele, megtetszett a mozgás, így maradtam ennél.

– Mi tetszett meg nektek ebben a sportágban?

B. V.: Legfőképp a közösség. Az egyesülettől minden támogatást megkapunk a sikeres felkészüléshez. Szeretek utazni, élvezem, hogy a versenyek által újabb és újabb kultúrákkal, emberekkel ismerkedhetek meg. Van egy cseh, egy lengyel és egy francia versenytársam, akikkel már b r á t o k a k m o n d a t j u k m a g u n k t.

D. T. K.: Az tetszett meg a kenezésben, hogy a fiúk elég keményen csinálták már, és kihívás volt köztük megfelelni; meg maga a kenezés technikája is tetszett, az, hogy a hajóban térdelni és nem üh i k e l

– Ha most meg kellene győznöd a hétéves Kincsőt, hogy jöjjön le a vízitelepre, mit mondanál neki?

D. T. K.: Az , hogy ez egy változatos a sportág nagyon. Télen egyáltalán nem evezünk, akkor már van is hiányérzetem, várom, hogy a vízre mehessünk. És ez fordítva is így van, mert ősszel, amikor már hideg van, nem esik annyira jól az evezés, viszont akkor jólesik a futás, az úzás, a benti sportok. A másik, ami nagyon fontos, hogy minden edzésen jó a hanguá t, jó a közösség.

– Virág, ha te mennél a jövőben diákokhoz toborozni, mit mondanál nekik?

B. V.: Engem azzal győztek meg, hogy ez egy sikersportág, és hogy az olimpián nagy sikereket lehet elérni. Janics Natasa és Kovács Katalin sikerei kislányként óriási motivációt jelentettek számomra. Szerettem volna olyan eredményes lenni, mint ők. Kezdetekkor az edzéseken nem mindig kajakoztunk, sokszor kirándultunk, szalonnát sütöttünk. Az edzőtáborokban többet fürödtünk,

FOTÓ: SZERGEJ LINYICKIJ / MTI / EPA

FOTÓ: KOVÁCS TAMÁS / MTI

mint edzettünk. Így rendkívül jó közösségünk.

– Mekkora a mezőny ma a női kenuban?

B. V.: Magyarországon nem túl nagy, maximum húsz-harminc fő. A felnőtt korosztályban hárman vagyunk, U23-ban tizennégy-tizenöt lány evez. Kanadában van nagy hagyománya a női kenunak, sokkal népesebb ott a mezőny, ők a legjobb csapatok.

– Milyen eredményeitek vannak?

B. V.: Párosban háromszoros Európa-bajnokok vagyunk és hétszeres világkupabajnokok. Tavaly a világbajnokságon kettesben ötszáz méteren negyedikek lettünk. Korosztályos világbajnokságon én kétszáz méteren egyesben és ötszáz méteren egyesben is második lettem.

D. T. K.: Én már bővebben szeretem a kenubot, mint Virág. 2015-ben második lettem a világbajnokságon kétszáz méter egyesben, 2017-ben pedig bronzérmes ugyanebben a számban. Az U23-as világbajnokságon kétszáz és ötszáz méteren is első helyezést értem el.

– Melyik érmetekre vagytok a legbüszkébbek?

B. V.: A tavaly és az idén páros ötszáz méteren elért Európa-bajnoki aranyra. Mindkettő nagyon jó érzés volt. Felnőttmezőnyben ilyen eredményt elérni hihetetlen.

D. T. K.: Tavaly megcsináltuk a világbajnokság-sorozatot, három versenyt egymás után. Minden hétvégén versenyeztünk. Hogy ezt a sorozatterhelést bírtuk, arra büszke vagyok, meg hogy mindig a dobogóra tudtuk állni. Ez különleges is volt számunkra, hogy elsőként mennyi versenyen szerepeltünk jól egymás után.

– Hivatásos sportolónak milyen nehézségekkel néztek szembe a mindennapokban?

B. V.: Az elején nehéz volt edzésre járni, mivel busszal közlekedtem, nem autóval. Kevés volt a pihenőidőm. Ma már ez könnyebb. Hamar meg lehet szokni, ha szereted, amit csinálsz. Az edzéstársaim pedig a barátaim is, ami megkönnyíti az edzésre járást. A legnehezebb az étkezés: odafigyelni arra, hogy mit eszel, mikor eszel. Leginkább az édességek hiányoznak. Ősszel van pihenőidőnk, egy hónap, amikor nincsenek edzések, azonban olyankor is tartani kell a versenysúlyodat, hogy ha visszajössz, akkor ne kelljen diétával, fogyókúrával kezdeni.

D. T. K.: Kajakosként sok nehézség ért, mivel nem jöttek annyira az eredmények, és ez a sok befektetett energia miatt nagyon frusztráló volt. Ezért is volt nagy fellélegzés, mikor átváltottam kenura, mivel ott szinte egyből jöttek a sikerek és az érzés, hogy na, ebben a helyemen vagyunk.

– Mennyire fontos a sport mellett egy szakma, a diploma megszerzése? Vannak terveitek vele a jövőben?

D. T. K.: Igen. A Széchenyi István Egyetemen tanulok turizmus-vendéglátás szakon, és ebben a szakmában is tervezem a jövőmet.

B. V.: Én is a Széchenyi István Egyetem hallgatója vagyok rekreációs szervezés és egészségfejlesztés szakon. Szeretnék a sportban maradni a karrierem után is edzőként vagy sportmasszőrként.

– Evangélikus iskolába jártatok. Hogyan kerültetek oda? Virág, ha jól tudom, te katolikus vagy.

B. V.: Igen. A nővérem a Péterfy Sándor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnáziumba jelentkezett középiskolába. Édesanyám úgy döntött, hogy az öcsémet és engem is átírat a győrújbaráti iskolából, hogy könnyebb legyen edzésre járnunk. Nagyon megtetszett az iskola-

közösség és az, amit az iskola képvisel. Számomra meggyőző volt a színvonalas oktatás mellett az ünnepek kiemelkedő nívója, ezért a gimnáziumot is itt választottam.

D. T. K.: A szüleim a győri evangélikus gyülekezet tagjai. A testvéreimmel mindannyian a Péterfybe jártunk óvodától kezdve a gimnáziumig. Én is szerettem az iskolát. Bár nemigen volt összehasonlítási alapom, de azt éreztem, hogy a Péterfyben több volt az odafigyelés, az alaposabb, a személyesség. A legjobb barátnőm is ott volt velem végig, így emiatt is nagyon szerettem oda járni.

– Mennyire fontos a hit az életetekben?

B. V.: Nem járok minden vasárnap szentmisére, de sokat gondolkodom Istenről, és mindig kérem, hogy segítsen a versenyek előtt. Hiszem, hogy felülről is kapunk erőt, és ez szokott nekem segíteni a futamok előtt. Megnyugtató érzés az, hogy érkezik egy erő, áldás, ami segít a versenyeken. 2016-ban volt egy keresztszalag-szakadásom, nagyon elkeseredtem januárban-februárban. Akkoriban sokat gondolkodtam, és elfogadtam, hogy minden okkal történik. Hittem abban, hogy ez a baleset jót fog tenni az életemben. Abban az évben augusztusban világbajnokságot nyertünk Kincsesével U23-ban. Azóta is ez ad erőt, minden rossznál van jó, mindennek oka van.

D. T. K.: A sportkarrierem nem volt mindig ilyen felfelé ívelő, és nagyon nagy segítség volt az, hogy nem vesztettem el a hitet magammal szemben sem, és mindig volt egy kapaszkodó: hogy Isten jobban tudja, biztos van ennek valami oka. Mindig jött egy magyarázat, hogy miért is nem sikerült jól például az adott verseny. Szóval nem keseredtem el sohasem igazán egy-egy rossz dobogó után. Nem voltam annyira magam alatt, mert bíztam abban, hogy lesz jobban.

– Az evangélikus iskola mennyire volt hatással a hitetekre?

B. V.: Mivel minden nap jelen volt az iskola életében a személyes hit, a diákok és a tanárok között is, ha nem is konkrétan fogalmazódott ez meg, de érezhető volt minden pillanatban, hogy lehet Istenre támaszkodni.

D. T. K.: Segített megerősíteni a hitemet, és megtanultam bízni az emberekben, hogy én is próbáljak visszaadni azt a sok mindent, amit kaptam.

■ NAGY SZABOLCS

Áldott nyarat!

Isten áldjon erősen, hogy úgy élhess itt a földön, mintha örökké itt maradnál, hogy úgy szerethess, mintha nem fájna a csalódás, hogy úgy dolgozhass, mintha nem lenne szükséged pénzre, hogy úgy nevetess, mint ha soha nem ismertél volna szomorúságot.

Forrás: Tóth Melinda Anna Facebook-oldala

szemében. Isten olyan emberközeli, hogy

Két dolgot ne felejtünk el: hogy akár szemtelenül is, de kérjük Istent, hogy mutassa meg magát. Ne féljünk – bátran szinte követeljük még ezt is! Aztán persze ne lepődjünk meg, ha egyszer majd kifordítja a zsebeit... és onnan olyan dolgok hullanak az orrunk elé, amilyenekre aztán végképp nem számítottunk. Nem beszélve arról, hogy pünkösdtől a Szentlélek az emberekben és emberek által nyilvánul meg. Általunk. Erre számított az emberiség? Fel van rá készülve? Pedig nincs más, akár számítottunk rá, akár nem, akár fel vagyunk rá készülve, akár nem: általunk alakul és változik az Istenről alkotott kép a világ szemében. Mi van a háttérben?

■ GOMBKÖTŐ BEÁTA

Forrás: Kelenföldi Evangélikus Hírlevél, 2018. nyár

A kelenföldi gyülekezet kezdeményezését – amelynek szellemes elnevezéséhez ezúton is gratulál a sorok írója – azért (is) tartja fontosnak a Tallózó szerkesztője, mert kétheti lapunk munkatársai pontosan tudják: sok gyülekezetben, oktatási intézményben (legutóbb például a soltvadkerti óvodában) remek példákat, jól bejáratott gyakorlatokat látunk a természetvédelem, a környezetvédelem tudatossá tételére és megvalósítására. Isten ránk bízta teremtett világát, amelyet minden szépséggel és gazdagsággal felruházott. A mi felelősségünk, hogyan óvjuk meg, illetve mulasztásainkkal, felelőtlen vagy épp rossz, hanyag döntéseinkkel hogyan tesszük tönkre. A Tallózó örömmel ad helyet a jövőben egy „Zöld” alrovatban az alábbihoz hasonló anyagoknak, ha ismert címünkre (evtallozo@gmail.com) beküldik a gyülekezeti újságokban vagy online felületeken megjelent fotókat, cikkeket, tudósításokat. Előre is köszönjük!

Kelenzöld

„Uram, köszönöm, hogy körülöttünk oly sok minden magától nő, pompázik és ragyog. Segíts, hogy minél többet megtudjunk őrizni teremtett világod szépségéből!” – végződik a kelenföldi gyülekezet tavaszi hírlve *Lélekemelő* rovatának címszavával. A cikkünk is megfogalmazódó gondolatot, amelynek eredménye lett a Kelenzöld, az újonnan alakult, környezetóvó megoldásokat kereső gyülekezeti csoportunk.

gyűjtőt (a gyülekezeti teremben található), illetve éppen szervezés alatt áll a már meglévő komposztkeretek újra használatba állítása. Szeretnénk odafigyelni a lehetőség szerint minél környezetkímélőbb tisztítószeres kipróbálására és bevezetésére. Fontosnak tartjuk, hogy a gyülekezeti termeket használó csoportjaink figyelmét felhívjuk arra, hogy odafigyeléssel is sokat tehetünk a víz- és energia-takarékosságért.

Március óta havonta tartjuk az alkalmainkat, és arra szeretnénk törekedni, hogy a környezettudatos gondolkodás gyülekezetünk életében, alkalmaink szervezésekor is fontos szempont legyen. Elsőként azt a célt tűztük ki magunk elé, hogy olyan egyszerű ötleteket valósítsunk meg, amelyek abban segítenek, hogy a gyülekezeti termeinket, illetve a hozzájuk tartozó helyiségeket minél környezetbarátabb módon tudjuk használni.

Elkezdtük a már működő szelektív hulladékgyűjtés további fejlesztését, bővítését. Kihelyeztünk egy szárazelem-

Hosszabb távon szeretnénk olyan fővárosi válni, ahol az érdeklődő gyülekezeti tagok segítséget, ötleteket kaphatnak a saját háztartásuk „környezetbarátabbá” tételéhez. Hiszünk benne, hogy a hétköznapi élet számos területén odafigyeléssel, sok kreativitással, egymás segítségével sokat tudunk tenni azért, hogy a most épp beszélni tanuló gyermekeink felnötként is megélhessék, milyen jó, hogy a teremtett világ magától szép, és jól működik.

■ BAGI-MISJÁK PETRA

Forrás: Kelenföldi Evangélikus Hírlevél, 2018. nyár

Pártfogásban

Nemcsak ebben a modern világban, de a „kinek így, kinek úgy” átkos régiiben is azoknak vannak-voltak lehetőségeik, akiket pártfogoltak, akiket támogattak akár szellemiekben, akár anyagiakban vagy éppen információval.

Manapság is így működik a világ: egyik mesterember ajánlja a másikat. Aki nem tud megfelelő „ajánlást” felmutatni, annak marad a régi világból ismert megalázó, bókacsattogtatós „ajánlom magamat!” mai körülményekre aktualizált modorossága. A „csórónak”, a lehetőség nélkülinek ugyanis nincs más útja, mint hogy magát ajánlgassa, s minden eszközzel a maga kiválóságát bizonygassa – az egyébként pecsétetes papírokkal igazolhatón túl is. Többnek mutatja magát, mint ami, akár a nemesnek vélt cél érdekében is, vagy azért, hogy „el tudja adni magát a munkaerőpiacon”.

Mégis nemtelen, farizeusi, azaz kép-mutató magatartás ez, hiszen a bemutatott kép a valósággal alig vagy egyáltalán

nem egyező. De mit tegyünk, amikor ilyen a világ? – sóhajtanak fel sokan –, hiszen a bankok is mint az elérhető legjobbat, magukat ajánlják...

Nekünk van Pártfogónk! A keresztény ember méltóságát az adja, hogy nemcsak tudja, de a gondviselésben naponta meg is tapasztalja, hogy az ő pártfogója az Isten maga. (A Szentlelket a görög Újszövetségben a *paraklétosz* szó jelöli, amely pártfogót, vigasztalót jelent.)

A krisztusi szeretetben élők életvezetési eredményességét tehát nem öntudatuk nagysága garantálja, hanem az a tény, hogy az Isten hordozza, pártfogolja, s ha kell, vigasztalja is őket. Aki ezt a kiváltságot/kegyelmet kivételnek vagy járandóságnak hiszi, az hamar kieshet az Isten kezéből, mert ezen a tenyéren megmaradni csak térdelve, imádkozva, alázatosan lehet.

A Szentlélek életünk legdrágább kincse. Kincseket megőrizni általában páncélszekrényekben szoktak. Minél értékesebb a mások elől elrejtteni való dolog, annál vastagabb falú széfbe kerül, s a zár nyitása is annál bonyolultabb. Vannak olyan óriási páncélszekrények, páncéltermek, amelyeknek a nyitásához, zárásához egyszerre akár több ember összehangolt munkájára van szükség. Mindezek ellenére amit ember zár be, azt idővel az ember ki is tudja nyitni. (Nóé történetében a bárka ajtaját maga Isten zárta be, ezért azt ember ki nem nyithatta!)

Amit az ember kincsnek tart, amiért sokan még az egészségüket, sőt az életüket is képesek kockáztatni – például az arany, a vagyon –, az Isten országában értéktelen, figyelmet sem érdemlő gagyi. Sok-sok ember mégis ezekért a mulandó, ideig-óráig birtokolható földi dolgokért képes kifordulni önmagából, s nem retten

vissza a legmocskosabb cselekedetektől sem. Nos, az ilyen megromlott természetű, lelketlen emberek sok keserűséget okoznak.

A legdrágább kincsek soha nem a széfben vannak. Nem is a fülben, nyakon, karon hordják, de még a pénztárcában sem lapulnak. Az igazi kincsek mindig a legvédelemben helyen, a szívben vannak elraktározva. Ezt a „páncélszekrényt” úgy alkotta meg a Jóisten, hogy abból senki semmit nem tud kivenni, s csak azt tudjuk megőrizni benne, amit mi akarunk. Szívünk vékonyka falát a tör, a golyó bármikor átszakíthatja, de az olyan vastag is egyben, hogy ha úgy akarjuk, akkor még maga az Úristen sem képes áttörni. Ha nem akarjuk, hogy benne lakozzék, akkor még a Mindenható is kívül marad!

A Szentlélek elvezet a felismerésre. Bizony, életünk legdrágább kincse az Isten adta Élet maga. Ezt nagyon sokan csak akkor látják be, amikor már véget ér az életük.

Isten evangéliuma – s ez adja csodálatosságát – mindig az élet szépségét mutatja be, s azt akarja megtanítani nekünk, hogyan éljünk létünk csodájával. Bizony az élet a szívből indul ki, hiszen minden, ami fontos, az a szívben dől el. S az is igaz, hogy életünk sok-sok pillanatból áll össze, a születéstől a halálig tartó élmény- és cselekedetfüzérhez hasonlatos. Az, hogy ezzel a gyöngygyöngyvel ki mennyire ékesedhet és ékesíthet másokat – az Isten nagyobb dicsőségére is –, mindenkinek a hitén s életbölcességén múlik.

Aki keres, az megtalálja a legértékesebbet, aki pedig az Isten szántóföldjén hittelt, hűségben munkálkodik, az nemcsak megtapasztalja Urának gondviselését, de olykor még szántás közben arannyal teli korsóra is bukkanhat.

■ FRANKO MÁTYÁS

Forrás: *Lutherrózsa – a Tatai Evangélikus Egyházközség hírlevele, 2018. május.*

LUTHER MEGMONDJA

Valaki megkérdezte: hol volt Isten, mielőtt megteremtette az eget? Erre Szent Ágoston azt feleli, hogy Isten önmagában volt. Amikor ezt a kérdező tovább firtatta, Martinus doktor így szólt:

– Isten a pihent agyú, kotnyeles, fennhéjázó szellemek számára építette a poklot. Miután pedig létrehozta az összes

teremtényt – fűzte hozzá –, mindenütt van és ugyanakkor sehol. Mert meg nem foghatom és meg nem ragadhatom őt, csakis az ige révén, gondolataim által. Így módon viszont biztosan hagyja, hogy hozzáférjünk, mert hiszen erre kötött szövetséget. A zsidók Jeruzsálemben találták őt a frígyszekrénynél, *Mózes 2. könyve,*

mi az igében és a hitben, a keresztségben és a szentségben. Viszont uralkodói felségében sehol sem lehet őt megtalálni. (*Isten az ég teremtése előtt.* Luther Márton: *Asztali beszélgetések. Luther Válogatott Művei 8.*, Luther Kiadó, Budapest, 2014. Márton László fordítása)

Forrás: *Luther megmondja Facebook-oldal*

A legelesettebbek ügye a miénk is

Közös gondolkodás a hajléktalanság felszámolásáról

A hajléktalanság rendezése hosszú ideje megoldandó feladat hazánkban, nem mindegy azonban, honnan közelítjük meg a kérdést. A magyar életben nagy port kavart a legújabb alkotmánymódosítás, amely többek között tiltja az életvitelszerű közterületen tartózkodást. De megoldást nyújtana a problémára, ha a szállók kötelezően befogadnák ezeket az embereket? Továbbá alapvető kérdés számunkra az is, hogy keresztényként mi mit tudunk tenni értük.

A hajléktalanság kérdése Budapesten a legsúlyosabb, hiszen a fedél nélküliek fele a fővárosban él. Számukat nehéz pontosan meghatározni, orvosi és társadalmi szempontok miatt ez a fővel számol a szakma. Sokan azonban nincsenek regisztrálva az ellátórendszerben, valamint a látható hajléktalanság, azaz az életvitelszerű közterületen tartózkodás nem is az egyetlen formája a problémának. Számos munkanélkülinek vagy munkára képtelen embernek van lehetőségük arra, hogy a közterületen tartózkodásukat az önkormányzatok és alapítványok időnkénti támogatásából fizeti. Otthonuk elvesztése sokak feje felett lebeg állandó veszélyként.

Sok a beteg ember

Miért kerül valaki az utcára? Az okokat illetően élnek leginkább téves vélekedések a társadalomban. „Szem elől tévesztjük azt a tényt, hogy vannak nem foglalkoztatható emberek is. Tartósan betegek, szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek” – jellemzi a helyzetet Románé Bolba Márta, a Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközség elnöke észe

Az utcán élő emberek legtöbbször nem részesül megfelelő orvosi ellátásban, illetve pszichiátriai betegsége vagy függősége megakadályozza abban, hogy törekedjen a felemelkedésre. Számítalan életút van, túlnyomó részük kezdődik állami gondozásban, és végződik az utcán.

Laborczi Géza evangélikus lelkész, a nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat igazgatója szerint az, hogy valaki az adott

lehetőségek mellett miért nem képes a felemelkedésre, összetett és többértű kérdés. „A szegénység, a hajléktalanság a jézusi gondolkodás szerint mindig velünk élő valóság lesz, ezt olvassuk Máté evangéliumában [Mt 26,11]. Miután a szegénység, a betegség a bibliai látásmódban nem

ben ugyanakkor nagyon különböző okai lehetnek, többfajta »szociális baleset« állhat annak a háttérében, hogy valaki elveszíti a lakhatását, a munkáját, és kiesik az addig őt is védő, megtartó közösségből. Ezzel a problémával – úgy tűnik – meg kell tanulnunk együtt élni.”

Könnyű a lejtőre kerülni

Gyakran előfordul, hogy az érintettet leszázalékolják, betegsége miatt képtelen dolgozni, a neki járó összeg pedig csak a gyógyszerek kifizetésére elég, vagy arra sem. „Azt kellene belátni, hogy való-

KÉPŐNK ILLUSZTRÁCIÓ

csupán társadalmi igazságosság vagy szociális kérdés, hanem az Istentől elszakadt ember állapota, ezért ezek a különlegesen nehéz élethelyzetek a megváltás hiányáról is szólnak. Természetesen nem megkerülhető a társadalmi igazságosság kérdése sem, de a keresztyén teológiában ennek nem lehet prioritása. Szociológiai értelem-

jában egy nagyon sérülékeny közösség tagjai vagyunk, egy-egy nagyobb krízis már elindíthat a lejtőn bárkit. Egy válás vagy tartós betegség hamar jelenthet lakásvesztést. Nekem megrázó tapasztalat volt, amikor huszonöt évesen önkéntesként beszélgettem egy nappali melegedőben az ottaniakkal. ►

Olyan embereket ismerhettem meg, akik több évet dolgoztak le tisztas munkával, mint ahány éves én vagyok... bizony harminc-harmincöt év munkaviszonnal is vannak emberek az utcán” – számol be

A legtöbb ember azonban nem tudja elképzelni, mi gátolhatja meg az utcára kerülteket a munkavállalásban. Laborczi Géza szerint, az említett balesethasonlatnál maradva, ha például valakinek eltörik a lába, akkor nem lehet számonkérni rajta, hogy miért nem tud járni. A lakhatás, a munka, a közösség elvesztése sokszor olyan traumát okoz egy ember életében, hogy elveszíti a motivációját az értelmes életre. Az egyén felelőssége is magától értetődő módon előkerül, de semmiképpen nem a számonkérés vagy az ítélkezés összefüggésében, hanem a gyógyulás lehetőségeként. A különlegesen nehéz élethelyzetben élő embertársaink számára nagyon sokszor pluszterhet jelent az őket erő megbélyegzés, előítélet. Sokan már ezért sem kapnak munkát, albérltet.

Vissza a közösségbe

Az alkotmánymódosítás kapcsán sokakban megfogalmazódott a kérdés, hogy a lakhatás rendezése önmagában megoldást jelent-e. Magyarországon mintegy kilencezer-nyolcszáz férőhellyel várják a rászorulókat az éjjeli menedékhelyek, átmeneti szállások, télen pedig további ezerötszáz férőhelyet biztosítanak. A nappali melegedőkben hétezer-ötszáz találhatnak helyet.

A lakhatás kérdésével kapcsolatban a nyíregyházi intézményvezető kiemeli: „A különlegesen nehéz élethelyzetbe került embertársaink megsegítése tipikusan az a terület, ahol egyedül senki nem lehet elereth ényt: sem a jog, sem a gazdaság, sem a szakma. A jog egyoldalú megváltoztatása önmagában nem elegendő. Itt az ellátásnak – a szakmának –, a lakáshoz jutásnak, a munka világba vissza vezetésnek a közösségi életbe való visszatalálásnak és ezek finanszírozásának együtt és egyszerre van jelentősége. Az a benyomásom, hogy a mostani változtatás egyoldalú, és figyelmen kívül hagyja az együttműködést a terület felelős szereplői között: állam, önkormányzat, civil és egyházi szervezetek. Az alaptörvény-módosítás az utcán való életvitelszerű tartózkodást tiltja, de nem rögzíti a lakhatáshoz való jogot, az emberhez méltó élet emberi jogát. Az alaptörvényben az állam nem garanciát vállal az állampolgárai jólétéért, hanem jóid báról b ztosít b nnünket. Tilt, d csak törekszik. Ugyanakkor csak remélni tudom, hogy ez a »törekszik« a jövőben az ellátórendszer fejlesztéséről, a hajléktalanságból kivezető utak koordinált kiépítéséről szolt majd” – reagál a konkrét szövegmódosításra Laborczi Géza.

Székel János katolikus püspök is megszólalt korábban a témában. Javaslatai szerint állandó pszichiátriai ellátást biztosító kórházi férőhelyekre lenne szükség, valamint szakemberek útmutatásai alapján kialakítandó specifikus egészségügyi-szociális ellátási formára. „Garantálni kellene az addiktológiai és más

kórházi kezelés elérhetőségét, kellő odafigyeléssel és empátiával való elvégzését a fedél nélküli honfitársaink számára is. Segíteni kellene abban, hogy a társadalom peremére szorult, de kiemelkedni vágyó emberek alacsony bérleti díjú bér lakáshoz juthassanak” – írta levelében a szombathelyi megyés püspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia társadalmi kérdésekkel foglalkozó Caritas in Veritate Bizottságának elnöke.

Hogyan segítsünk jól?

A társadalom tagjai általában az utcai kéregetők felé mutatják a segítségnyújtás szándékát, jó néhányan adnak nekik csekély pénzeszeget. A szakértők többsége azonban ezt a fajta segítséget nem támogatja, sőt károsnak tartja.

„A saját előítéleteink leküzdése és az egymásra való hatékonyabb figyelés, a konfliktusok emberibb megoldása jelenthet hathatós segítséget azok számára, akik a hajléktalanság szakadékának peremére sodródtak. A kéregetőkhöz való viszony ehhez képest jelenték elen ügy. Én a magam részéről nem támogatom az utcai kéregetés semmilyen formáját. Talán kemény mondat, de ha senkitől nem kapnának, nem is lennének jelen az utcán” – mondja Laborczi Géza.

A segítségnyújtás egyik formája keresztényként az imádság, amely hatalmas ajándék Istentől, hiszen megszólíthatjuk őt, kéréseket, kérdéseket fogalmazhatunk meg. Ilyen formában eléje is vihetjük nehezebb sorsú embertársaink ügyét is. Imádkozhatunk azért, hogy az egyház társadalmi tanítása jobban érvényre jusson. Imádkozhatunk minden ember méltóságáért. Imádkozhatunk azért is, hogy amikor a szegényekre gondolunk, akkor konkrét kapcsolatban éljünk meg a szeretetet.

Krisztus lerombolta a falakat

„Ne csak a saját társadalmi helyzetünkben élő emberekkel barátkozzunk. Törekejlünk arra, hogy ne csupán alá-fölé rendelt helyzetekben találkozzunk szegény emberekkel, hanem a méltóságukat megőrző helyzetekben is. Találjunk ki befogadó alkalmakat a gyülekezetben. Ilyen nálunk a szerdai vacsora, ahol nem ételt osztunk, hanem együtt főzünk és együtt eszünk. Sokszor ki sem derül ilyenkor,

FOTÓ: ÖLTALOMSZOLGÁLAT.HU

KÉPUNK ILLUSZTRÁCIÓ

hogy az illető hajléktalan” – meséli Bolba Mária

Fontos továbbá, hogy a diakóniai szolgálatot vagy szociális munkát végzőknek is szükségük van a segítségünkre, támogatásunkra

„Az egyház, a gyülekezet – páli értelemben – az a közösség, ahol a tagok átélik azt, hogy Krisztus a testében rombolja le az elválasztó falakat [Ef 2,14]. Ma egyházi közösségeinkben az identitást alapvetően liturgiai, hitvallási szempontból éljük meg. Ezek mellett a rászoruló befogadása, a diakóniai identitás alig-alig jelenik meg. Sokkal befogadóbb gyülekezeti közösségekre lenne szüksége a mai magyar társadalomnak. Nem vallás közből, hanem a közösségi életből. A közösségünk a közösségünk. Azok az emberek, akik ezen a területen szolgálnak, annyira nyomorúságot látnak, annyszor szembesülnek emberi lehetőségeink korlátával, hogy a gyülekezetek, amelyeknek a településén működik hajléktalannal

foglalkozó intézmény, bizonyára képzhetnének együttműködést, hogy önkéntes munkával is segítsék a szakma szolgálatát. Az Oltalom Szeretetszolgálat mint az egyetlen olyan egyházi szeretetintézmény, amely integráltan foglalkozik a hajléktalanellátással, nagyon sok adományt kap a környéken élő evangélikusoktól is. Ez is a segítség fontos módja” – hívja fel a figyelmünket Laborci Géza.

Nem szakemberként újra kell gondolkodnunk a hajléktalansággal szembeni előítéleteinket, és hallgatni a szakértők javaslataira. Sok nappali melegedő készíti szórólapokat, amelyek tájékoztatást nyújtanak a melegedő által nyújtott szolgáltatásokról. Ha az utcán élő embereket avatott kezekre bízunk, az sokkal inkább a javukat szolgálja, mint a kéregetőknek adott csekély pénzösszeg. Ugyanakkor nem szabad elfelejtenünk, hogy az ember test és lélek: szegényebb embertársaink közöttünk is nagy szükségük van – és a diakóniai lelkület újjáéledésére egyházi és gyülekezeti szinten egyaránt.

■ HARMATI DÓRA

A június 20-án a parlament által megszavazott alaptörvény-módosítással a szóban forgó cikk így hangzik:

„XXII. cikk

(1) Az állam jogi védelemben részesíti az otthont. Magyarország törekszik arra, hogy az emberhez méltó lakhatás feltételeit és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést mindenki számára biztosítsa.

(2) Az emberhez méltó lakhatás feltételeinek a megteremtését, továbbá a közterület közcélú használatának védelmét az állam és a helyi önkormányzatok azzal is segítik, hogy törekszenek valamennyi hajlék nélkül élő személy számára szállást biztosítani.

(3) Tilos az életvitelszerű közterületen tartózkodás.”

Háború és béke a szigeten

Az Evangélikus Országos Múzeum különleges éjjele

A múzeumok éjszakája a kezdetektől hatalmas érdeklődésnek örvend. Idén már a tizenhatodik alkalommal szervezték meg a Szent Iván éjjeléhez legközelebbi szombaton, több mint ezer programmal, vidéki és fővárosi múzeumok aktív részvételével. Az Evangélikus Országos Múzeum a felújítás ideje alatt kimaradt az eseményből, de tavaly hatalmas lendülettel tért vissza. Ez évben egy egyedülálló anyagot bemutató kiállítás megnyitóját is a rendezvény napjára időzítették a budapesti Deák tér lutheránus szigetén.

Mint a g é v á os f b á t vo a június 23-án, szombaton. Érezhető a levegőben, a buszon, az embereken: valami készül. Lelkes kigyerekek és szülők, fiatal párok tervezik útvonalukat, láthatóan minden korosztályt megmozgat a rendezvény. Természetesen vannak olyan koncertek és előadások, amelyeken mindenki ott akar lenni, ilyenkor ezek közelében feszült tolongás alakul ki. Az est kétségkívül legfontosabb segédeszköze mindig a programfüzet, amelyből valahogyan egyik évben sem lehet eleget nyomtatni.

A Deák téren, ahol péntektől vasárnapig b b a turisták és a s ó r á z ó fiatalok veszik át az uralmat, egyre nagyobb a tömeg, hiszen ezen a napon a külső kerületekből és vidékről is sokan érkeznek. Külön buszjárat könnyíti meg a múzeumok közötti közlekedést, a programok iránti érdeklődést pedig mi sem mutatja job b mint b gy a megá b b a kétszer annyian várokoznak, mint ahány r e g y b s a f é l á

Háborús Fasor

Az Evangélikus Országos Múzeumba megérkezve egészen másfajta hangulat fogad. Sok az ismerős arc, a gyerekek v i á h a p k o g a t j á k a k b á t a m o g a t á - tó darabjait, ha g a t j á k az orgonát, húzogatják a fiókokat. Az állandó kiállítás úgy lett kialakítva, hogy – más múzeumoktól eltérően – bátran lehessen tapogatni a k i b n f e t t e k e t.

A kezdőprogram nemhiába vonzza az ismerősöket, hiszen a fasori evangélikus gimnázium tanárainak, diákjainak és az épületnek az első világháborúban betöltött szerepét dolgozza fel az új, *Iskola a korszakhatáron – A Fasor és az első világ-*

háború című kiállítás. A megnyitó adja meg a háború és béke mint tematika köré épülő múzeumi éjszaka alaphangulatát.

Megnyitóbeszédében dr. Szoleczky Emese, a Hadtörténeti Intézet és Múzeum osztályvezető-helyettese megrázó arcát mutatja meg a háború valóságának, felébresztve a hallgatóság érdeklődését a tárlat iránt. A megnyitón tolongó tömeg betölti a hangulatos pincehelyiséget, majd felizzott hangulatban vonul át mindenki az oldalsó terembe, hogy meg t e n t s e az ú j k á l t á s t.

Számunkra ma elképzelhetetlen, hogy ifjak a lövészárkokban készüljenek az érettségijükre. Fiatal fiúk, mondhatjuk bátran, a mi fiaink is ott küzdöttek az arcvonalban, ünnepelték a karácsonyt és

a húsvétot távol a csak t t ó l és az iskolapadtól, ahol a helyük lett volna. A fasori pedagógusok érdeklődő szemmel nézik végig a kiállított leveleket, a kitüntetések, a dobozzá csomagolható orgonát. Az iskolai mindennapok más értelmet nyernek, megelevenedik a múlt és annak minden terhe, a hősi halottak, a tizenéves fiúk puskával a kezükben.

Hordágy az udvaron

A ház belső udvarán ezalatt játszóház várja a kicsiket. Kötözőszer, sebesülthorodó ágy és fakard várja a bátor vagy épp sérült harcosokat. Az ágyat a Sziklakórház bocsátotta a múzeum rendelkezésére, és a lelkes önkéntesek bárkit szívesen végigcipel e k rajta az udvaron. Egy kislány is kijön megnézni a lehetőségeket, apukája lelkesen biztatja a hordágy kipróbálására, ő azonban visszakozik, fél.

Bár az udvaron kisebb, a pénztárnál annál nagyobb a tömeg, az utcán is áll a sor a jegyekért. A tárlat megtekintését pluszjátékok teszik még izgalmasabbá,

haz a múze m d g ozi et évél tár-
gyakat is elrejtettek a tárlókban, s ezeket
a szemfüles közönségnek kell megtalál-
ni a Egy k togató - k nem vesz ré a
játé - g góul a s et a igg atóhoz
egy slusszkulcsot talált a tárlóban! De
nem ez az egyetlen oda nem illő darab:
az egyik polcon talán csak a nők tudják
azonosítani a hajlakkos flakont. Mindenki
lelkesen kutat, hogy megtalálja mind a
tizenkét tárgyat, de az egyik cseles ki-
hívás elkerüli a tömeg figyelmét. A leg-
nehezebbnek az oltárkép helyére állított
pot rén g tbb zonyut.

Mások rejtvényjáték segítségével fe-
dezik fel az állandó kiállítást, papírral a
kezükből, izgatottan kutatnak ők is.

Lankadatlan figyelem

A b guà t tovó a is remek a é d k-
lódás az este előrehaladtával sem lankad,
mindenki élvezettel játszik, és szívja ma-
gába az evangélikus örökség atmoszfé-
ráját, amelyet a kiállítás közvetít. Az első
program ok utá e moé tó, b gy o k-
kal nagyobb a látogatottság az előző éve-
kéhez képest. Dr. Harmati Béla László,
a múzeum vezetője szerint az építkezés
után nem volt könnyű újraindulni, tavaly
sokkal kevesebben voltak. A múzeum
munkatársai feltételezik, hogy a digitá-
lis fejlesztésekért nyert tavalyi díjak és
id a Év Múze ma k b d j b ye és
is hozzájárult ahhoz, hogy ismertebbé
vő orá ntán é y.

A játékok, tárlatvezetések folyama-
tosak, ahogyan a karszalagok eladása is, az
első száz darab felnőttjegy már hat órára
elfogy. Az időszaki kiállításban diák-tár-
latvezetés zajlik, az érdeklődés töretlen
a Fasor hősei iránt. Furcsa időutazást
is átélhetünk ezalatt, hiszen a gimnázium-
umból több diák is önkéntesként segíti
a múzeum munkáját ezen a különleges
estén. Ami az akkori diákoknak valóság
vot, k km á ctt örtén .

Békeidők szvingje

A pio e ip én id öb s k
az izgatott készülődés. Egészen fiatal fiúk
helyeztetik a hangszereket, és öltöznek
be ingbe, csokornyakkendőbe. A prog-
ram szerint a Swing kvartett jazzkoncert-
je következik. „Nem fiatalok ezek a fiúk
b g y k c s t?” - s h át a god h t
az ember fején, de erre percekben belül
rácáfolnak az ifjú művészek.

FOTÓK: REZESSY SZABOLCS

Négy tizenéves fiú áll komolyan a szín-
padon, a nézőtér teljesen megtelt. A beha-
rangozóból megtudhatjuk, hogy ez lesz a
harmadik koncertjük aznap. A fiúk maga-
biztosan játszanak, a hallgatóság folyama-
tosan tapsol, szinte az összes láb mozog a
ritmusra. A háború és béke tematikából ez
a békeidőknek a hangulata, amely minden-
kire üdítően hat. A Swing kvartettet Ber-
kó Domonkos (klarinét), Pálhegyi Ármin
(zongora), Kertész Mátyás (cselló) és Szőke
Csaba (dob) alkotja; a formáció idén meg-
nyerte a zeneiskolások országos jazzverse-
nyét. Mesterük Fodor László, a Kossuth-
díjas Hot Jazz Band kiváló klarinétosa.
A legtöbb ilyen korú fiúnak rockbandája
van, és ezek rendszerint pár év lelkesedés
után kifulladásnak, de ebben a formációban
látható a perspektíva.

Záróakkord

A koncert után sokkal személyesebb
és bensőségebb program következik,
amellyel a múzeumok éjszakájának idei
„hivatalos tematikájához” kapcsolódik az
ev g él k s múzeum, ez ped g a csa d
A legfontosabb emberi kapcsolatokról
Fabiny Tamás elnök-püspök beszélget
a Yb - d ja Bencú r Lásb építésszel és
lányával, a Munkácsy-díjas Benczúr Eme-
se képzőművésszel.

Egyfajta időutazásban van része a
b atóságnak hiszen megeé vened k a

nagyszülők, szülők öröksége, kiderül, mi-
lyen hatással voltak ezek a gyermekek ál-
maira és a jövőről formált képére. Apa és
lánya együtt boncolgatják mindazt, ami
az alkotói pályára állította őket, szólnak
a családi hit jelentette örökségről, legyen
az kézzelfogható, mint egy antik Biblia,
vagy külső szemmel elsőre láthatatlan,
mint a Szentlélek munkája. Mindkét alko-
tó ember az őket is életre hívó Teremtőre
mutat munká sságával

Az est utolsó programpontja szin-
te már hagyomány a múzeumban: a jó
hangulatú borkóstolás elmaradhatatlan
egy ilyen izgalommal teli napon. Az idei
rendezvény különlegessége, hogy Ung-
váry Krisztián történész hozta el borait az
egybegyűltetteknek. Természetesen követ-
kezik a kérdés, hogy mi vezérelt egy tör-
ténészt a borászkodáshoz. Ungváry Krisz-
tián a munkája során foglalkozott Tokajjal
– hangzik a válasz –, innen az indíttatás,
mára pedig személyes szenvedélyévé is
vált a borászat. Borait nem titkoltan saját
ízlése szerint és nemzetközi tapasztalato-
kon gazdagodva készíti. Bár magát csupán
lelkes amatőrnek tartja, a közönség hamar
felvásárolja az eladásra hozott nedűket.
A kóstoláshoz Róka Szabolcs lantművész,
énekművész teremt meg a jó hangulatot,
méltó befejezést adva ezzel a pezsgő és
látnivalókban gazdag napnak az Evangé-
likus Országos Múzeumban.

■ H. D.

Ormánsági csapaterősítés

A Déli Evangélikus Egyházkerületben évek óta hagyomány, hogy háromnapos, kétéjszakás, úgynevezett „rekreációs napokat” szerveznek a lelkészcsaládok részére. Idén a résztvevők Baranya megye déli részét célozták meg: a Drávát és az Ormánságot.

Ötvenkilencen vettek részt a csapaterősítő kiránduláson, főként fiatal, sokgyerekes lelkészcsaládok, de az idősebb és a nyugdíjas kollégák között is voltak. A résztvevők között volt egy fiatal, sokgyerekes lelkészcsalád, de az idősebb és a nyugdíjas kollégák között is voltak.

A csapat június 18-án Szálkán találkozott, a tóparti strandon. A szállás Villányban volt, a Teleki Zsigmond Mezőgazdasági Szakképző Iskola kollégiumában. A főbb úti célok között szerepelt Mohácson a nemzeti emlékhely.

Kedden busszal előbb Siklóson Malokcs bég dzsámiját, valamint az ortodox és a katolikus templomot nézték meg, majd – dr. Simor Ferenc siklósi gyülekezeti felügyelő idegenvezetésével – a várat. Innen Dravasabolcsra kirándultak, ahol a túra fénypontja egy másfél órás drávai hajóút volt. (Magyarország egyetlen vadvízi folyóján a

résztvevők sok száz kormoránt és fekete gólyát, négyszer pedig rétisast is láthattak.)

A lelkészcsaládok Szaporcán a Duna-Dráva Nemzeti Park Ős-Dráva Látogatóközpontjában tanulmányozhatták a hagyományos ormánsági falusi gazdálkodást, a harmadik napon pedig megmászták a Szársomlyó hegyet.

Természetesen mindkét este Villányban ismerkedtek a borvidékkel, közelebből a szőlő- és bortermeles rejtelmeivel, a borvidék hagyományával a Bock Pincében, a szakképző iskola tanpincéjében.

■ LUPTÁK GYÖRGY

FOTÓK: KISS TAMÁS

Szőlőtőkéhez kötözve

Látogatás a Galántai Családi Pincészetben

Evangélikus borászokat bemutató sorozatunk első részében a szekszárdi Halász Jánosnál jártunk. S ha már sorozat, kitaláltunk egy játékos elemet is: mindig az aktuális riportalanyunk nevezheti meg a következő meglátogatandó borászt. Nos, nála jártunkkor Halász János soltvadkerti barátjának, boráskollégájának adta tovább a stafétabotot és a kérdést: „Ugye, Karcsi, te is tudod, hogy nem csak a mi érdekünk ez...?” Döntse el, hogy kié még – tette hozzá. Ez alkalommal tehát a vadkerti borok jó hírének nyomába eredtünk, Soltvadkertet, ott is a Galántai Családi Pincészetet kerestük fel.

Avárost, ahová tikkasztó júniusi kánikulában érkezünk, 1900-tól nevezik Soltvadkertnek, előtte Vadkert volt a neve. Az 1740-es évek elején a báró Orczy család német, szlovák, majd magyar családokat telepített birtokára, amelyek aztán kitartó munkával termékeny területté tették a napsütötte és

szélhordta homokbuckákat. A szorgalom tehetséggel párosulva nemzedékről nemzedékre szállt, virágzó szőlő- és gyümölcs-kultúrát teremtett.

Magyarország legnagyobb borvidékén, a kunságin járunk, a legnagyobb hegyközség Soltvadkert, mintegy kétezer-kilencszázötven hektárnyi szőlőültetvényel. Ma

itt szinte minden helybelinek van szőleje: a szőlészet-borászat adja – a műanyagipar mellett – Soltvadkert lakosainak a megélhetését.

Családi örökség

Vendéglátónk Galántai Károly soltvadkerti bortermelő, az elmúlt év evangélikus borásza, felesége, Ágota és fiuk, Norbert. A családi pincészet rendezett portáján a lakóház mellett mostanában épült, hívogató terrasszal ellátott, ötven fő befogadására alkalmas vendégház, ahol borkóstolókat tartanak. Itt ülünk le egymással

Rögvest kiderült, leginkább két szóval lehet jellemezni a családot: szakértelem és

tisztesség. A tizenöt hektárt művelő, több ágon is sváb gyökerű és gyökereire büszke evangélikus család palackozóját 2004. május 1-jén állították üzembe, de történetük sokkal régebben indult, a múlt század közepén. Károly édesapja és nagyapja is szőlőt művelt. Szőlőterületük a pár kilométerrel távolabb levő Csáboron található. Egy része családi örökség, de új telepítésű szőlőültetvényen is gazdálkodnak, ahol főleg magyar fajtákkal foglalkoznak.

Az elmúlt huszonöt évben folyamatosan fejlesztik kézműves munkára épülő borászatukat. Harminkét évvel ezelőtt folyóborokkal kezdték el a vállalkozást, és mára megvalósult az az álmuk, hogy a minőségi borok piacán legyenek jelen. Erről díjaik is tanúskodnak – hogy ne menjünk „házunk tájától” messzebb, az ideai áprilisi révfülöpi evangélikus borfesztiválon a szakmai zsűri a Galántai Családi Pincészet 2017-es évjáratú pozsonyi fehér borának ítélte a nagyarányérmet; az év fehérbora Galántai Károly 2017-es Irsai Olivére lett, ő maga pedig az év evangélikus borásza.

Kezdjük a gyökereknél! „Nem akármilyen kezdet volt. Három-négy éves lehettem, amikor az atyai nagyapám kivitt a szőlőbe, és én ott egy picit, mondjuk így, »nem jól« viselkedtem. Ő már akkor láthatta bennem a jövőt, és »odakötözött« a tőkéhez! Ne gondoljon senki rosszra: csak egy darabka madzaggal, lazán, hogy egy kicsit lefékezze a csintalan unokáját – mesél Károly. – No, valamit nagyon tudott a nagyapám, ugyanis így kezdődött a szőlő iránti szeretetem. Az életem tulajdonképpen ott és akkor dőlt el. Nem kell megkérdezniem, hogy melyik tőkéről, melyik fáról kell levennem egy gyümölcsöt: odamegyek, és

tudom. A véremlen van. Ebbe az egészbe születni kell! Nem mondom, lehet tanulni a szőlészet-borászat tudományát, de aki beleszületett, az valami más. A nagypapa is beleszületett. Én a harmadik generáció vagyok, a fiam, Norbert a negyedik, és a két kisfiú unokám is szeret már kint serteptelni a tanyán. Én soha nem mondtam se a fiamnak, se a lányomnak, hogy ki kell jönniük a szőlőbe – mi mentünk a feleséggel, ők meg jöttek velünk.”

Károly a növényvédelemben is jártas, és gépészvonalon is jól képzett, hála korábbi munkahelyének, a Soltvadkerti Jóreménység Szakszövetkezetnek.

Hit és szőlészet

A szőlészet-borászat „transzcendens dimenziója” már beszélgetésünk első perceiben szóba kerül. Károly hitvallása sok évtized tapasztalatán érlelődött ilyenre: a Szőlősgazdával való kapcsolata meghatározza az életét, a munkához való hozzáállását. „Nagyon kell szeretni azt, amit csinálsz. Alázatosan és őszintén kell viselkedned a szőlőnövényvel! Olyan gyümölcsöt, amiből díjnyertes bor készülhet, a szőlőnövény csak az alázatos embereknek ad.”

A hit próbája azonban a nehéz időkben való helytállás. A beszélgetésünk előtt hetvenkét órával történt esetre utalva megtudjuk: amikor az áldó isteni kéz nehézséggel sújt, a szőlész akkor sem vág földhöz lapátot, kapát, vödört, hanem imádkozik, és megteszi, amit tehet: „A hitedet mindig tartsd meg, és mindig vidd magaddal! Három napja, Medárd hajnalán hatalmas jégeső érkezett. Előtte két hónapig nem esett, égett a határ, aztán olyan jégverés

volt, szélllel, ötven milliméter csapadékkal, hogy megcsapta a tőkétet.” Rögtön nekifogtak permetezni – mert ilyenkor jönnek a szőlőt támadó betegségek –, de a rákövetkező napokban is esett még ötven milliméter.

„Ha te mindent elkövesz tavasztól ősziig, amit tudsz, utána a Jóisten eldönti, hogy mi lesz a vége. Én nem szoktam bántani, most sem bántottam! Nem tehetett róla ő sem, meg mi sem. Ezt a jeget nem ő küldte, a természet ezt adta.”

Hogy ilyenkor mit mond a borász? Norbert szerint egyszerűen csak száraz időért fohászkodik, mert akkor leszáradnak a sérült bogyók, nem lesznek a fertőzésnek gócpontjai. Ha a Jóisten segít, ad erőt, egészséget, akkor rendben lesz minden. Vannak ilyen és olyan évek. Bízunk, és dolgoznak tovább.

Evangélikus gyökerek

Az evangélikusság minimum három-négy generációra megy vissza apai ágon. Károly édesanyja, bár református, de szintén az evangélikus templomba jár. „A nagyapám, akiről már beszéltem, Galántai János a vadkerti evangélikus gyülekezet gondnoka volt. Édesapám is presbiter volt, Norbert fiam is az. Azt a hitet, amit az őseidtől kaptál, vinned kell tovább” – szögezi le a borász. (A soltvadkerti evangélikus gyülekezetben egyébként Homoki Pál lelkészsége óta megtört a sok évszázados hagyomány – hogy tudniillik csak férfiak lehettek presbiterek –, és immár női presbiterek is szolgálatba állhattak.)

Károly tizenhét éven át végezte a presbiteri szolgálatot a gyülekezetben. Nem telhet el vasárnapi istentisztelet nélküle. A szolgálat fontosságát Norbert is érzi, ebbe is belenőtt. Ma még, harmincnégy évesen nem vállalna mást, mint presbiteriséget – de azt szívvel-lélekkel végzi, és feleségével, Eszterrel együtt az evangélikus óvoda ügyeiben is aktívak. Az pedig, hogy adakozásaikkal, felajánlásokkal segítve is a közösség mellett állnak, számukra természetes. Nem is lehetne másként. Megajándékozott emberekként élnek az életüket, és ahogy egybehangzóan mondják: ha a növényt szeretjük, az meghálálja, hát hogy másként tehetnének embertársainkkal is?

Norbert beleszületett valamibe, amit nagyapja, édesapja és édesanyja is hivatásul választott. De hogyan mondott igent ő, a fiatal édesapa? „Viszonylag kacskaringós utam volt, ami idáig vezetett. ▶

Gyerekkoromtól segítettém, amikor csak tudtam, de középiskolában már informatika szakirányra mentem, majd Kecskemétre jelentkeztem informatikusnak, a főiskola műszaki karára. Mindez arra volt jó, hogy rájöjsek: emberközelibb, természetközelibb, Istenhez közelebbi hitvatást szeretnék magamnak. Elvégeztem azért a főiskolát. Nem baj, hogy meg tapasztaltam az életben más dolgokat is, de felismertem, hogy mi az, ami igazán jólesik. S ez a szőlő lett az én életemben is. Ezután középfokú borászati végzettséget szereztem – de minden iskolánál többet adott, hogy dolgoztam a szőlőben.”

Norbert tudja, eldőlt ez már a születésekor, de nem bánja, hogy leírta ezt a kanyart.

Kétkezi munka, fegyelem

Norbert édesanyja, Károly felesége, Ágota óriási munkát végez az adminisztrációval. Itt minden rendezett, tiszta, átlátható – élelmiszert készítenek, és a munkafolyamatokat, kiadásokat, bevételeket minden jogszabálynak megfelelően rögzítik, könyvelik.

Norbert derül: kevésbé érzi a borász szakma szépségét, amikor negyven fokban ül a traktorban, tárcsáz és permetez, ez is őhozzá tartozik, a siker pedig mi más lenne, mint hogy elfogy a bor – mondja. De említi azt is, hogy a borászat még mindig nem az automatizálásról szól, hála Istennek. Sok minden kézzel történik, nem

„úrtechnológiával”. A hozzáadott emberi érték, a józan ész és a felső segítség a Galántai család számára fontos – más persze másként gondolhatja. A palackba zárt boron Norbert szerint ez megmutatkozik: „Egy kicsit többet mutat.” Ezt a vásárlók is megérik: a borász lelke, stílusa is benne van a borban.

A nehézség és a kudarc fogalma nem feltétlenül azonos a természeti csapással. Ha ilyen történik, akkor meg kell keresni a kiutat. A magunkkal szemben támasztott elvárásoknak megfelelni: na, az igen, ott érheti az embert csalódás. Ha egy szőlőfajta vagy egy bor nem hozza a versenyen a várt eredményt, vagy ha éppenséggel nem szeretik a vásárlók, az bizony kudarc. De tanulságot levonni lehet mindezekből, ilyenkor át kell értékelni dolgokat – magyarázza Norbert.

Édesapja egyetért: van úgy, hogy „el kell gondolkodni”, aztán persze menni kell tovább. Fontosat fűz hozzá: „Ha mindent megteszel, mindenre odafigyelsz, akkor kudarcok nem érhetnek! Egy természeti csapás? Túl kell tenni magad rajta.” Norbert bólogat: 2018-ban mindig mindenre van megoldás. Ha kell, hajnaltól éjfélig dolgozik az ember.

Az önfegyelemről, a felelősségről is szót váltunk: Károly hétről hétre tudja, melyik tartályban meddig maradhat a nedű. Szigorú, pontos rendben tárolják, majd palackozzák az italt. Odafigyelés, munkafegyelem... a borász fegyelmezett ember, állapítjuk meg. Norbert a sváb gyökerekre mutat vissza: ez a vérükben van már pici

gyerekségüktől fogva. Saját kisfiat is ebben a mentalitásban neveli. „A szőlőben nem lehet gaz, a szőlő legyen bebújtatva, a sorok szépen nézzenek ki! Nemcsak a tápanyag miatt nem gazos, hanem azért sem, hogy ha valaki a csábori két sorban jön, lássa, hogy a Galántai Karcsi szőleje rendes és tiszta.”

A renhez tartozik, hogy mindent leírják, szüretet, mustfokot, egyéb fontos adatokat. A szüret egyébként továbbra is kézzel történik a birtokon, nyolcan vannak általában, s bár próbálkoztak géppel is, az „ősi” módszer a legjobb.

Fesztivál és közösség

Károly az egyik alapítója a Révfülöpi országos evangélikus borfesztiválnak. Dr. Hafenschner Károly lelkész, a bormustrának helyet adó Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központ igazgatója tárt karokkal fogadta az immár rangos hírnévre szert tett rendezvényt. „Nagyon jó közösség van ott, az emberek már várják minden évben, hogy újra találkozhassanak. Órákat beszélgetünk, közben megy a borverseny. Ha valaki éppen nincs ott, már kérdezzük, hogy hol van, miért nem jött. Nagyszerű közösségteremtő alkalom ez a pár nap, nehogy azt gondolja valaki, hogy arról szól, hogy úszunk az alkoholban!” – összegez Galántai Károly. Dicséri a szervezést is. Véleménye szerint a mai kor lelkészének menedzser típusúnak is kell lennie. Homoki Pál is ilyen, bólogat Norbert is: „Ma nem lehet úgy megszólítani az embereket, mint negyven éve...” Persze a szakmáról is esik szó Révfülöpön, meghívott előadók is vannak, de a borászok sokat tanulhatnak egymástól is. Vannak a résztvevők közt házi borkészítők és nagyobb pincészetek egyaránt. Mindenkinek egy a célja: a jó bor előállítása.

És senki ne gondolja, hogy a Galántai család férfi tagjai együtt mehetnek Révfülöpre vagy bárhova: valakinek mindig otthon kell maradnia a szőlőben! Egyszer, két éve elmentek együtt nyaralni – hát jött is a jégverés, így a nyaralásból azonnal vissza kellett térni permetezni. De ők ezt vállalták, és helytállnak együtt és egymás helyett, amikor kell.

Épül a jövő

Az ifjú borász, Norbert kisfiat három- és ötévesek. Ők ebben a kötelességtudatban nőnek fel. Otthonosan mozognak kis játékaikkal a szőlőben. Beülnek a dió-

FOTÓK: KISS TAMÁS

fa árnyékába – pár percre, mert persze a szabadság, a világ felfedezése mindennél vonzóbb. Norbert sosem felejtí a nagyapával a tanyán töltött időket, a nyáresti locsolásokat, amikor lehetett pancsolni is persze, és a sok gyümölcsfát: almát, barackot. A Galántai családban semmi nem kötelező, de mindenben szabad részt venni, ami nem jelent veszélyt a gyerekekre.

Kint, a szőlőben a városi ember nem győzi befogadni a látványt. Szabályos sorokban sorakoznak a tőkék. Találomra beszélünk Károly gazdával az egyik sorba, mosolyogva kérdezi, mit látunk... hát, nagyjával sem fedezhetnék fel semmi kunkorodó gazt. Mutatja a kötözést, amely igen nagy munka. Szép, egészséges levelek, borsónyi szemekből álló fürtök. A homok hetvenfokosra is fölmelegszik – mondja Norbert –, van gaz, ami ezt is túlélné, de nem a Galántai-birtokon!

Ma két épület áll egymás mellett, esővédő tető alatt gépek, traktor. Sétálunk tovább. A táj lenyűgöző, felérünk a Károly édesapja által csak „högy”-nek nevezett kis dombocskára. Fotós kollégám onnan készíti a panorámaképeket. Béke, csend, a távolban egy traktor zúgása. Szőlőfajták szerint nyúlnak a távolba a sorok: csersegi fűszeres, kékfrankos, kövidinka, ezerjő, pozsonyi fehér, zweigelt, Irsai Olivér, rajnai rizling. A rettentő forróság ellenére a két férfiember elemében van, látni: legtermészetesebb közegükben mozognak.

Visszatérve a 2002-ben épített, klimatizált palackozóba, Galáti Károly azt mondja: „Ha a palackban korrekt vagy,

akkor folyóborban is korrekt vagy.” Ezért vannak visszatérő vásárlói, akik lédigben – azaz nem palackozva, hanem folyóborként – is vásárolnak tőle. Huszonhat hektoliteres hordók sorakoznak egymás mellett. A pince átalakulóban van, a szépen fejlődő családi borászat mindent apró lépésekben kíván megvalósítani. Nincs nyoma mohóságnak. Hitvallásuk: a folyamatos, becsületes, hittel végzett munka meghozza a gyümölcsét.

Ahogy elnézzük apát és fiát, s hallgatjuk hol összecsengő, hol koruk, generációjuk szerint eltérő válaszait, elhiszük, hogy a tanyán, Isten szabad ege alatt munkával töltött évek tanítását jól forgatták a lelkükben is. Fontos, hogy jó tanítvány legyen ki-ki abban a „szőlőben”, ahová a Úristen helyezte, és a leckéket jól megtanulva, becsülettel álljon helyt.

Bizalmi termék

A borfogyasztás kultúrájáról a késő délutánban a teraszon ülve ejtünk szót. Norbert szerint e téren az elmúlt tíz-tizenöt évben jelentős fejlődésen ment át az ország. A borok is jobbakk, és társadalmi események lettek a borfesztiválok. De a mértékletesség mind a borászra, mind a „sima” borfogyasztóra kötelező érvényű!

Sok pozitív élettani tulajdonsága – például antioxidáns- és ásványianyagtartalma vagy a vörösbor főként hölgyeknek fontos vérképző hatása – mellett a bornak, amint Norbert rámutat, egyetlen „hibája” van: alkoholt tartalmaz. Ehhez

kell a józan ész: felmérni, hogy milyen alkalmakkor és mennyi bort fogyasztson valaki. Más fogást nem lehet találni rajta – ez viszont az ember felelőssége, önfegyelmének kérdése. Ahogy az élet minden területén, itt is értelemmel kell élnünk az Isten adta javakkal.

Végül a diktafonról lejátsszuk a szekszárdi jó barát, Halász János kérdését: „Ugye, Karcsi, te is tudod, hogy nem csak a mi érdemünk ez...?” Károly válasza a fentebb elmondottaknak pedig mintegy summája: „A Jóisten segítségével nélkül nem tudnánk idáig jutni. Te mindent elkövethetsz, de ha ő nincs, ő nem segít, ha nem ad erőt – a munkában, a hétköznapiakban, betegségben, bármiben –, akkor nem tudunk semmit megcsinálni.”

Összegzésül megkérdeztük: az is Isten akarata volt, hogy a nagyapapa azt a csintalan, almával dobálózó kislányt megregulázza a szőlőtökéhez kötözte? Érkezik is a válasz: „Megtanultam nagyapámtól, hogyan szereted meg a gyerekekkel, amit csinálsz. Hogy mit hoz ki belőlük a jövő, az majd eldől. Így volt ez az én gyerekeimmel, Norberttel és Hildával is. Ha úgy fordult, csak egyszer kellett megkérdeznem tőlük, segítenek-e vasárnap délelőtt szőlőt szedni, hogy tíz órára mehessek a templomba. Jöttek, és az édesanyjuddal folytatták, amíg vissza nem értem. A hit és a sváb vér... Mert a templom, az szent, az istentiszteletnél nincs fontosabb.”

Az ifjú borász is válaszolt a szekszárdi kolléga kérdésére: „A bor bizalmi termék – nem csak az ember kell hozzá! Úgy szoktuk mondani itt Vadkerten: sokat kint alszik még a szőlő, sokat kell még a Jóistennek vigyáznia rá, az ő kezében vagyunk. Ő mindig segít a természet által – vagy ha épp nem segít, akkor is megmutatja az arany középutat. Minél jobban szeretnénk mi, emberek mindent szabályozni, annál inkább megszólal egy hang, hogy állj, eddig és ne tovább! Lefedjük az egész országot jégelhárítókkal, hogy majd szépen megvédjük magunkat. Na, azóta minden évben van jégeső – régen felírtuk, öt évente volt egy. A Jóisten megmutatja, hogy »majd én intézem a dolgokat, nem kellene mindenbe beleavatkoznotok. Jobb lenne, ha egy kicsit rám bíznotok...«.”

Végül persze a soron következő evangélikus borász neve és a hozzá szóló kérdés is elhangzott – de ezt nem áruljuk el, sorozatunk következő részéből megtudják olvasóink.

■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

A gyülekezet a második otthona

Stikl Andrea belenőtt az evangélikusságba

FOTÓ: MAGYARI MÁRTON

Sorozatunkban az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológusi, lelkeszi hivatásra készülő hallgatóit szólaltatjuk meg indíttatásukról, a szolgálattal kapcsolatos elképzeléseikről, céljaikról. Stikl Andrea harmadéves teológus-lelkész szakos hallgatót a pályaválasztásáról, az evangélikusságról és a Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozóról is kérdeztük.

– **Miért választottad a teológiát?**

– Édesapám evangélikus családból, édesanyám római katolikus családból származik. 2010-ben konfirmálgódtam, két évvel később édesanyám is evangélikus lett. Együtt jártunk a templomba és a gyülekezeti hittanórákra. Kaposváriak vagyunk, és ott nincs evangélikus iskola, ezért katolikus iskolába jártam. Szemerei János keresztelt, és mi voltunk az utolsó évfolyam, akiket konfirmált. Én belenőttem az evangélikusságba, óvodáskoromtól meghatározó, hogy a gyülekezet tagja vagyok, ezért nem tudok konkrét dátumot mondani, hogy mikor volt a megtérésem. Sok családtagomat elvesztettem, de a hit

által könnyebb volt átvészelnem ezeket a traumákat. Ebben a lelkeszem is mindig nagyon sokat segített. Ezt szeretném én is továbbadni.

– **Melyek az evangélikusságnak a meghatározó értékei, amelyeket kiemelnél?**

– Mivel a kaposvári gyülekezet nagyon családias közösség, én alapvetően a családias szeretetközösséget emelném ki. Nálunk, ha valaki segítséget kér, akkor a közösség valóban odaáll, és mindenki igyekszik a másik segítségére lenni.

– **Miért jó evangélikusnak lenni?**

– Ezt az ember akkor tudja meg, ha egy olyan közösségre talál, ahova ha be-

lép, tudja, hogy otthon van. Gyülekezetünkben olyan emberek vannak, akik segítenek, figyelnek a másokra. Nekem ez olyan, mintha a gyülekezetem a második családom lenne.

– **A teológiai tanulmányaid alatt melyik terület vált különösen fontos szándokra?**

– Nagyon szeretem a gyakorlati tantárgyakat. A valláspedagógia, a gyülekezetpedagógia kimondottan érdekel, különösen azért is, mert úgy érzem, hogy közel áll hozzám az iskolalelkészi szolgálat. Ezenkívül a gyülekezetépítést és a lelkigondozást is nagyon fontosnak tartom.

– **Tanulmányaid mellett számos önkéntes munkát is végzel, többek között a Szélerőzsa országos evangélikus ifjúsági találkozó egyik munkatársa vagy. Mit jelent számodra a Szélerőzsa?**

– Két éve még segítő voltam, idén a szervezők munkaágvezetőnek kértek fel. A találkozó összes szállását fogjuk egy csapattal koordinálni. Fellépőként, résztvevőként és segítőként is voltam már a Szélerőzsan. Megvan a varázsa, amikor ennyi fiatal evangélikussal lehetünk egy közösségben. A Szélerőzsan olyan barátságokat lehet kötni, amelyek országon belüli távolságokat is át tudnak ívelni. Sok fiatal van, aki éppen a Szélerőzsa által talál vissza a gyökereihez, vagy fedezi fel az evangélikusságot, és aztán csatlakozik egy gyülekezethez.

– **Melyik a számodra különösen meghatározó bibliai igé?**

– Pál apostol szeretethimnusa [1Kor 13]. Számomra ez fejezi ki az evangélikusságot, a Krisztus-követést. A szeretethimnusz megmutatja, miként lehet arra törekedni, hogy a felebarátunkkal megfelelően viselkedjünk. Ennek szellemében én is azt gyakorlom mindennap, hogy a problémát el tudjam engedni, meg tudjak bocsátani, és úgy tudjak a másik ember felé fordulni, ahogy szeretném, ha más is tenné velem.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Cursillo: 4 +!

Felkészíteni az élet zarándoklatára

Református átvételük hatására a reformáció ötszázegyedik évében, az idén április 19–22. között feleségemmel együtt részt vettünk a balatonszárszói református SDG Családi Hotel és Konferencia-központban tartott százkilencvenkettedik református cursillós (éjtsd kurzijjő) alkalmon. A cursillo spanyol szó, kurzust, azaz rövid tanfolyamot jelent. A tanfolyamot vezető előadók segítettek bennünket a megtérülés útján.

Római katolikus ismerőseim korábban már többször emlegették a „kurzijjót”, de nagy jelentőséget nem tulajdonítottam ennek, a rózsafüzérhez, körmenethez, zarándoklathoz hasonló „katolikus sajátosság” gondoltam. Valójában „a Cursillo spanyol (pontosabban mallorcai) eredetű egyházi lelkeségi mozgalom, egyike a legelső ilyen világi kezdeményezéseknek – olvasható a *Cursillo.hu* honlapon Székely János római katolikus megyés püspöknek, a Magyarországi Cursillo lelki vezetőjének a tollából. – Több lelkeségi mozgalom is (pl. Házasság hétvége, Antiókhia, Neokatekumenális út, Mécs) merített a Cursillo karizmájából, alap gondolataiból és módszeréből. A Cursillo de Cristiandad elnevezés jelentése: a kereszténység rövid tanfolyama. Az első cursillót 1944-ben tartották. A cursillo eredetileg az El Caminóra készített felzarándokvezetőket, azonban hamarosan kitért a cél. Jelenleg az élet zarándoklatára készít fel, megpróbál hiteles kereszténnyé és apostollá tenni.

A Cursillo mára mind az öt kontinensen elterjedt. Magyarországon 1989-ben tartották az első cursillót, azóta több tízezren végezték már el. A cursillo nagyon sok gyümölcsöt termelt egyének életében, megújult házasságokban és családokban, egyházközségekben és az egész társadalom számára is. A cursillo módszerének jellemzői: a barátság, a természetesség, az őszinteség és a belső tűz. [...] Nemcsak a szívünk, hanem mindenkiné, akinek nyitott a szíve és a gondolkodása, aki őszintén keresi az élet értelmét, törekszik a hiteles életre.”

A kurzus egy hétvégén zajlik, csütörtök estétől vasárnap délutánig tart. A három napban Jézus személyére és tanítására összpontosítjuk erőnket. Nem csupán ismereteket, tudást akar átadni a kurzus, hanem hitélményeket. Ehhez szükség van a résztvevők egész lényére, szívére, lelkére. A végső cél, hogy a Szentlélek által az egész társadalom kerékváltásra kerüljön.

A kezdeményezéshez a református egyházhoz tartozó segítők is csatlakoztak. Nem volt egyszerű, de sikerült a lényeges üzenetet megtartani, ugyanakkor

FOTÓ: STDENISCURSILLO.COM

a római katolikus és a református hitek közötti különbségeket is áthidalni.

Az első református cursillót 2005 novemberében a Kecskemét melletti Nyárlőrincen, az Emmaus-házban tartották. 2008 februárjában sikerült megnyerni Erdélyt is az ügynek: Szovátán szervezték meg az első határon túli alkalmat, 2010 végére pedig már a negyvenötödik cursillóig jutottak; egyúttal ez volt a tizenötödik erdélyi alkalom. 2011 márciusában Balazséron tartották az első kárpátaljai cursillót, majd májusban Felvidéken is elindult, Kokava Línia volt az első helyszín. 2011 novemberében hazánk-

ban, Bereksárdon már a hatvankettedik cursillós alkalmat szervezték, ekkor lépte át a magyarországi résztvevők száma az ezer főt. 2017-re már százhatvannégy sikeres kurzus volt a szervezők mögött. Hazánkban mostanra már több mint háromezren, a határon túli régiókkal együtt pedig ötezenél is többen ismerték meg a cursillót, s ha Isten akarja, akkor év végére a kétszázadik alkalmon lesznek túl.

Az áprilisi cursillo végén a kurzus vezetője beszélt nekünk az „örök negyedik nap”-ról, innen van a címben szereplő 4 +. Ezt az igét kaptam: „Ti azonban nem test szerint éltél, hanem Lélek szerint, ha Isten Lelke lakik bennetek.” (Róm 8,9) Még nem értettem, mit is jelent ez, de hamarosan értesítést kaptunk, hogy újabb cursillót tartanak, s imádkozhatunk a résztvevőkért. Aztán meghívót kaptunk egy „ultreyára”, azaz testvéri találkozóra, csendesnapra, más szóval „lelkinapra”. Ki-

derült számomra, hogy hozzánk hasonlóan más evangélikusokat is hívtak már cursillóra.

Kedves Olvasók! Imádkozzunk evangélikus testvéreinkért! Életem során többször is megtapasztalhattam, átélhettem Jézus akadályokat legyőző szeretetét. Mindenkinek örömmel ajánlom a cursillót, hiszen mindenkinek való, lelkészek számára is építő, megerősítő! A részvétel ingyenes, adományt elfogadnak a szervezők. Érdemes minél hamarabb kiprobatálni, nem habogni!

■ MAGASSY ZOLTÁN
evangélikus hitoktató lelkész

Hitvallástól hitvallásig

Beszélgetés Reuss Andrással

A nyolcvanadik születésnapját ünneplő dr. Reuss András a ma aktív evangélikus lelkészi kar több mint felét tanította. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem Rendszeres Teológiai Tanszéke professor emeritusának tanulmányai, előadásai és felszólalásai meghatározók a Magyarországi Evangélikus Egyházban a mai teológiai gondolkodás tekintetében. Ünnepi interjúnkban életútjáról, lelkészi szolgálatáról kérdeztük a professzort.

– A születésnap jó alkalom a visszatekinítésre. Elsőként arra kérem, a családjáról beszéljen.

– Édesapám ága Felvidékről származik. Dédapám és ükapám lelkészek voltak, ők közel hatvan évig Nagyrőcén szolgáltak. Ükapám, Reiss Sámuel 1859-ben, a protestáns pátens idején adminisztrátor volt. Fennmaradt néhány családi levél, amelyben a családtagok németül, szlovákul és magyarul is írtak egymásnak. Nagypapám és édesapám gépészmérnökök voltak. Apai nagyanyám Schulek Márta, Schulek Frigyes építésznek a lá-

nya Anyai nagypapám annak a Burchard-Bélaváry család tagja, amely a Rákóczi-szabadságharc idején Tallinnba menekült, ahol ma is működik az a patika, amelynek a család a bérelője és üzemeltetője volt. A család a 19. században jött vissza Eperjesre, ahol kereskedők lettek. Dédapám futárként részt vett a szabadságharcban. Testvéreinek Kossuth Lajossal együtt menekülniük kellett. Az itthon maradt család ekkor malmok üzemeltetésével kezdett el foglalkozni. Az üzlet jól működött, Burchard-Bélaváry Konrád nemcsak nemesi rangot és főrendiházi

tagságot kapott, még a Deák téri gyülekezet felügyelője is lett. Nagypapámék és testvérei a birtokot eladták, és polgári módon éltek belőle.

– Budapesten született. Milyen körülmények között éltek?

– Öten voltunk testvérek. Budán, a Váralja utcában laktunk a hegy felőli oldalon, polgári életet élünk.

– Akkor átélte Budapest ostromát...

– A bombázások elől 1944 nyarán édesanyánk a gyermekeket elvitte a szlovákiai Jolsvára. Ősszel visszajöttünk, akkor a Bécsi kapu téri evangélikus iskolában kezdtem el az iskolát. A légiriadé idején a tanáraink a barlangokba vitték le minket. '44 karácsonyán a bérház pincéjébe húzódtunk be, egy asszony megengedte, hogy odaköltözzünk. Egészen februárig éltünk ott, miközben fölöttünk a lakást szétbombázták. Bár nagyszüle-

ink pár száz méterre laktak tőlünk, Budapest ostroma idején közel két hónapig nem tudtunk találkozni. Ebben az időben a szüleinek címzett levélben édesanyám azt írta, hogy találat érte a házunkat, sok minden tönkrement. De a fő, hogy mind életben vagyunk, és látom annak a bibliai ígének az igazságát, hogy Isten gondoskodik a mező liliomairól és az ég madarairól.

- 1956-ban, az érettségi után az Evangélikus Teológiai Akadémiára jelentkezett. Miért a teológiát választotta?

- Szűk családom nem volt klasszikus értelemben vett vallásos család, de a mély hit – mint ahogyan az említett levél is jelzi – megvolt édesanyámban. Sajnos őt nagyon fiatalon, 1946-ban elveszítettem. Többször részt vettem abban a Szilvásszéki evangelizációs ifjúsági táborban, amit rokonunk, Marcsek János ózdi lelkész szervezett. Ott indítást kaptam tizenhat évesen arra, hogy elkezdjem a Bibliát olvasni. Onnan kezdve kisebb kihagyásokkal, de alapvetően naponta kézbe vettem a Szentírást. Közben Kelenföldre jártam ifjúsági órákra. Szerettem a matematikát és a fizikát, szívesen is lettem volna mérnök, de a lelkészi hivatás gondolata egyre jobban érlelődött bennem. Erről először Botta Istvánnak beszéltem, aki a konfirmáló lelkészem is volt. Mivel csöndes és visszahúzó gyermek voltam, ezért ez az elhatározásom meglepte őt. Azt mondta, hogy örül neki, majd így figyelmeztetett: „Sok csalódás fog érni, de kell, hogy legyenek emberek, akik ezt csinálják.” Később édesapámnak is beszéltem elhatározásomról, aki nem pártolta a döntésemet. Jeles tanuló voltam, ezért a felvételi jelentkezés kérdés volt. Tanárom javaslatára a felvételi papírt a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem külgazdasági karára adtam be abból a megfontolásból, hogy oda nem fognak felvenni. Emellett jelentkeztem a teológiára. Mindkettőre felvettek. Akkor tízen jelentkeztünk a teológiára, és minden meghallgatás nélkül behívtak minket.

- 1961-ben avatták lelkésszé. Melyek voltak a gyülekezeti lelkészi szolgálatának az állomásai?

- Először Sopronba kerültem. Az akkor határsáv volt, nyugodt helynek számított. Másfél évig Weltler Rezső mellett mint egyházmegyei segédlelkész szolgáltam. A gyülekezeti istentisztelet mellett ifjúsági órákat és ifjúsági istentiszteleteket tartottam. Onnan Ózdra helyeztek át,

Reuss András 1938. július 11-én született Budapesten. Az Evangélikus Teológiai Akadémián 1961-ben végzett, június 30-án avatták lelkésszé. Lelkészként szolgált Sopronban, Ózdon, Rudabányán, Csöglén, Budapesten a Bécsi kapu téren, Kelenföldön és Angyalföldön. 1973 és 1984 között a Magyarországi Evangélikus Egyház külügyi titkára, a Lutheránus Világszövetség 1984-es budapesti világyűlésének helyi szervezője. *Pál apostol etikája a modern újszövetségi kutatásban* címmel 1984-ben védte meg doktori értekezését az Evangélikus Teológiai Akadémián. 1989-től az akadémia, majd (az intézmény 1998-as névváltoztatása után) az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora a Rendszeres Teológiai Tanszéken. 1992 és 1998 között az intézmény rektora, 1998 és 2006 között rektorhelyettese. 2003–2006 között a Magyar Tudományos Akadémia és az egyetem szociáletikai és ökumenikus kutatócsoportjának vezetője. 2009-től professor emeritus. Három gyermeke és kilenc unokája van.

ahonnan Borsodnádásra kellett járom istentiszteletet tartani. Innen Rudabányára kerültem mint kihelyezett segédlelkész, oda egy ideig Sajókázáról kellett két hegyen keresztül átjárni. Ormosbányán Lux József és felesége fogadott be egyszerű otthonába, majd Gál Józsefné, Ilonka néni Rudabányán adott szállást. Fabiny Tibor megkeresésére 1964-től négy évig a Veszprém megyei Csöglén szolgáltam, majd 1968-ban budavári segédlelkész lettem, mellette az evangélikus könyvtárban dolgoztam. 1969–70-ben ösztöndíjas voltam Svájcban. 1970-től Kelenföldön, 1985-től 1989-ig Angyalföldön szolgálhattam lelkészként.

- Mit jelentett önnek a gyülekezeti lelkészi szolgálat?

- Kiszármagban, gyárvárosban, bányavárosban, falun és a fővárosban is szolgáltam. Nagyon nagy élmény volt a legkülönbözőbb helyeken a gyülekezeteknek a várakozása. A hívek a lelkésztől ígét, igehirdetést várnak. Öröm volt megtapasztalni a gyülekezeti tagok alázatosságát. Voltak, akik sokat tudtak adni, olyanok is voltak, akik ahhoz képest, akik nagyon sokat, hogy milyen szűkösen éltek. Megható volt, amikor a hívek a papját munkájukért járultak hozzá a gyülekezet gyarapodásához. Ezt a lelkületet ma is nagyon sokra kellene becsülni. Az ifjúsággal való foglalkozást nagyon szerettem, minden helyemen igyekeztem a fiatalokat megszólítani. Rövid ideig voltam egy-egy gyülekezetben, így nem volt módom az egyes embereket az életútjukon hosszabban kísélni. Mindig törekedtem a pontosságra, igyekeztem úgy átadni a gyülekezeteket, hogy ne kűldöt, hanem nem rendeltet hagjak magam mögött. Azt nem tudom, hogy hányan lehetnek, akikre hivatkozni tudnék, hogy

általam lettek hívók. Bízom benne, hogy vannak olyanok, akiket megerősítettem, akiket ifjúként terelhettem. Öröm, amikor gyülekezeti tagjaimmal ma is találkozom vagy melyik gyülekezetben.

- 1973-tól tíz éven át Káldy Zoltán püspök mellett az egyház külügyi titkára volt, majd 1983-ban a Lutheránus Világszövetség [LVSZ] budapesti világyűlését készítette elő. Mit jelentett ez a világyűlés 1984-ben?

- Mindenképpen nagy nyitás volt. Az evangélikus egyház a társadalomban, a mélyben széles körben – és nem negatívan – téma lett. A gyülekezetek a világyűlésre való hivatkozással számos felújítást végeztek. A gyülekezeti látogatások nagy élmények voltak. Mindezt azért jöhetett létre, mert államérdek volt, hogy a külföldiek lássák, idehaza „vallásszabadság” van. Mi rendkívüli állapotnak láttuk ennek a megvalósulását, akkor még nem láttuk, hogy mi lesz, hiszen még abban éltünk, hogy mindenhez engedély kell. Valami új kezdődött ezzel. Egy évre rá a baptisták már Billy Graham előadását szervezték meg Budapesten.

- Hogyan került vissza az Evangélikus Teológiai Akadémiára?

- 1988-ban Fabiny Tibor, az akadémia dékánja hívott, hogy Pröhle Károly mellett óraadóként a hitvallási iratokról és teológiatörténetről adjak elő. *Újszövetségből* doktoráltam, de Fabiny azt mondta, hogy képes leszek bedolgozni magamat a rendszeres teológiába. Ez nagyon nehéz időszak volt, hiszen mellette Angyalföldön is szolgáltam. Amikor Pröhle professzor nyugdíjba vonult, akkor Németországba, Erlangenbe kaptam három hónapos ösztöndíjat, hogy felkészülhessek arra, hogy én tanítom majd a rendszeres teológia főtárgyait is. ►

Ötvenegy évesen lettem főállású professzor. Ennek előnye és hátránya is van: egyrészt gyülekezeti tapasztalattal a hátam mögött tudtam, hogy mire képezzük a tanítványainkat, másrészt nehéz pótolni a tudományban a elméleti lehetőséget, ami a lelkesítő szolgálat miatt kimaradt. Hálás vagyok azért, hogy az Úristen úgy vezetett, hogy a külügyi titkárság alatt doktorálni tudtam. Sólyom Jenő úgy fogalmazott, hogy ehhez elsősorban tanulásra és szorgalomra van szükség. Én az *Újszövetséggel* foglalkoztam, nekem ez elsősorban lelki erőforrást jelentett. Értekezésemben a páli teológia munkaértelmezését úgy igyekeztem vizsgálni, hogy a mutassak rá mind, miként függ össze a központi kérdéssel, a Krisztus-hittérlel.

– Közel hatvanévnél egyházi szolgálatának tapasztalatai alapján mit lát most a legnagyobb kihívásnak?

– A rendszerváltás előtt korlátozva voltunk, 1989-ben sok nehézségtől megszabadultunk, ma a bőség zavarával küzdünk. Most nagyon nehéz megmondani, hogy mi az, ami igazán fontos és valóban célravezető. Meg kellene tanulnunk a le-

hetőségek közül úgy válogatnunk, hogy megmaradjon az evangélikus jelleg, és arra irányuljon a tevékenységünk, hogy a tet tovább jölük

– Ha az 1989 előtti időszakot és a korlátozást említjük, nem kerülhetjük meg a kérdést: ön mint tíz éven át külügyi titkár Káldy püspök mellett – akit a szocialista állambiztonság „Pécsi” fedőnéven ügynökként foglalkoztatott – mit tapasztalt, miként befolyásolta a pártállami hatalom az egyház minden napjait? Az ön tisztségében – főként amikor „kényes” ügyel, az 1984-es LVSZ-világgyűlés előkészítésével foglalkozott – mennyire voltak érezhetőek a külső kényszerek?

– Ha egy-két szóval kell válaszolni, akkor a négy évtizednyi szocialista korszakot megszépítve a korlátozás szóval lehet jellemezni. A negyvenes évek végére és az ötvenes évekre a fojtogatás kifejezés illik, mert nagyon keményen léptek fel az egyházakkal szemben. A hatvanas évektől ez enyhült. Részben meg akartak hagyni annyit az egyházból, hogy a külföld felé legyen mit mutogatni, részben belátták, hogy az egyház nem a

rendszer megdöntésére törekszik, részben elismerték, hogy a hívő emberek és vallásgyakorlatuk lehetősége is szükséges a job társad lmi közérzethez. A vita erről azonban nemcsak az állam és az egyházak, az ateisták és a hívők között zajlott, hanem az állami és pártszervek képviselői között is.

– És miként látja: vajon Káldy püspök működésében mekkora szerepe lehetett a pártállami kényszernek? Nyomás alatt cselekedett úgy, ahogy, vagy saját meggyőződéséből?

– A pártállami kényszer súlyát és nagyságát pontosan felmérni nem tudom, valószínűleg egyetlen ember sem képes rá. Anélkül, hogy erről Káldy Zoltánnal beszélgettem-beszélgethettem volna, azt feltételezem, hogy ő a pártállami kényszert olyan roppant nagyra tartotta, hogy sem legyőzni, sem alóla magunkat kivonni nem tudjuk, de azt tartotta, hogy a végsőkig mindent el kell követnünk, hogy a Krisztus evangéliumát mégis hirdethessük. Úgy gondolom, hogy voltak olyan dolgok, amelyeket ennek érdekében eltűrt, pedig nem volt helyes eltűrni, elhangzottak mondatok, amelye-

FOTÓK: MAGYARI MÁRTON

ket nem lett volna szabad kimondania, és voltak olyan dolgok, amelyeket megtett, pedig nem volt helyes megtenni. Az ilyen dolgokért, azok egyikéért vagy másikáért b zonyá a b b t ma b b . De t b azt is helytelennek tartotta volna, hogyha b t b mit, v g y meg sem prób valamit tenni. Imádkozom azért, hogy ne legyen a világon olyan hely és olyan idő, ahol és amikor embereknek ilyen helyzete k b b b b ük

- Egyházunk 2005-ben úgy döntött, hogy feldolgozza az állambiztonsággal 1945-1990 között fennállt kapcsolatát, és a kutatások eredményeit könyvek formájában a nyilvánosság elé tárja. Miként értékeli ezt a célt, illetve az azóta elért eredményeket?

- A döntést és a célt helyeslem. Meggyőződésem, hogy már a vétkek bevallása, elismerése, megbánása és ennek k mondása is felszabadítóan hathat egyrészt az egyénre, másrészt pedig az őt körülvevő közösségre is. Nemcsak bevallani nehéz, hanem a vallomást tevőt meghallgatni és hordozni is. Anélkül, hogy az állambiztonsági kapcsolatok problémáját jelentékteleníteni akarnám, ezzel kapcsolatban két dolgot nem volna szabad elfe b t b k . Az g yik, b gy annak a g y-

ven évnék a történetéhez az állambiztonsági kapcsolatok története hozzátartozik ugyan, de ez mégis csak egy része annak a történetnek. Nem fogadom el, hogy az állambiztonság történeti levéltárában találhatnánk meg a teljes igazságot a 20. század második feléről és egyháztörténetéről. A másik, hogy az állambiztonsági kapcsolatoktól függetlenül is bőségesen voltak kísértések és alkalmak - és vannak persze ma is - arra, hogy Isten rendje és g y má b b vétkező nk

- Előadásaiban és tudományos írásaiban is érződik, hogy a szélesebb körű közérthetőségre törekszik. Mennyire tudatos ez a fogalmazásmód?

- Azért műveljük a teológiát, hogy azt mindenki megérthesse. Azon kell fáradozunk, hogy érthetően fogalmazva próbáljuk meg felemelni az embereket. Erre mindig határozottan törekedtem. A gyülekezetekben is szívesen beszéltem teológiai kérdésekről. Ormos Mária történész azt mondta: mindig azon volt, hogy magyarul és közérthetően fogalmazzon. Lehet, hogy a nézeteivel nem értünk mindenben egyet, de ezzel a megállapításával én azonosulok. Az az értelme, hogy Magyarországon evangélikus lelkészképzés legyen, hogy fel legyenek készítve az igehirdetők:

a magyarokhoz magyarul, egyúttal érthetően beszéljenek.

- Jelenleg készül a Luther Kiadóban **A Magyarországi Evangélikus Egyház Hitvallási Iratai** című sorozat negyedik köteté az ön szerkesztésében, benne például Luther schmalkaldeni cikkeivel. Ez azt mutatja, hogy ma is aktív...

- Első feleségem, Urbán Emma a halála előtti napokban még érdeklődött, hogy elkészültem-e az első kötettel, amelyet elolvastam és észrevételeztem. Második feleségem, Belák Erzsébet - aki latin szakosként rengeteget segít a munkámban, amiért külön hálás vagyok - mondani is szokta: nem gondolta volna, hogy ennyi munkával fognak telni a nyugdíjas éveink. Valóban, jelenleg is dolgozom, a hitvallási iratok sorozatát szeretném befejezni.

- Hogyan ünnepli a születésnapját?

- Gyermekeinket, unokáinkat hívtuk meg, szeretnénk közösen ünnepelni. Nem a saját életemről szeretnék nekik beszámolni, hanem arról, hogy kiktől kaptam ajándékot, segítséget, szeretetet. Nagyon sokan segítettek az életemet. Sokszor és sokféle nehézség volt az életemben, de örülök, hogy végig tudtam csinálni, és hogy az Úristen megtartott a hitben.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Ellenszélben szolgálni hittel, becsülettel

Helyzetkép a határon túli magyar evangélikusokról

„Mindenekelőtt legyetek kitartóak az egymás iránti szeretetben” – ez a mottóul választott igeszakasz (1Pt 4,8) komoly feladat elé állítja a külhoni magyar evangélikus gyülekezetek és egyháztestek vezetőit. A Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület június 28-29-én Szarvason tartott ülésén az egybegyűlték visszatekintettek a reformáció indulásának ötszázadik évfordulója alkalmából tavaly szervezett ünnepi eseményekre, megosztottak egymással örömteli híreket is – mindemellett a határon túli, főképpen a Kárpát-medencei lelkészek igen komoly nehézségekről is beszámoltak.

Zelenák József sepsiszentgyörgyi esperes-lelkész kiemelte, hogy jó munkát végeznek Erdélyben a lelkészek, élnek a gyülekezetek, van lelki élet, nagy probléma azonban a fiatalok elvándorlása: most már nem úgy mennek el, hogy pár év elteltével visszatérnek, és otthon telepednek le, hanem a jobb megélhetés reményében végleg távoznak, sőt gyakran elviszik a szülőket is maguk után. Van azért ellenpélda is – az esperes ket-tőt említett –, megtörténik, hogy a külföldi munka után a fiatalok végül mégis hazatérnek.

Lelkészfelvonulás Erdélyben

Zelenák József arról is szólt, hogy új utakat kell keresni a szolgálatban, mert az Erdélyben használatos régi liturgia már nem nagyon tetszik a fiataloknak, így gyakran emiatt is elmaradnak a templomokból. Egy ilyen új kezdeményezés Sepsiszentgyörgyön a kórus, amelyikbe lelkesen járnak a gyermekek, és ha a szülők nem látogatják is az istentiszteletet, mert már elszakadtak a gyülekezettől, a gyermekük koncertjére akkor is eljönnek a templomba, így újra fel lehet velük venni a kapcsolatot.

Adorjáni Dezső Zoltán, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház püspöke elárulta, hogy a liturgia átalakításának kérdése valóban aktuálissá vált, egyúttal kiemelt még egy nagyon fontos témát a lelkészek és az egyház életében, ez pedig az anyagiak kérdése. Ma Romániában nagyon pontosan kell vezetni az adminisztrá-

ciót, mert a román hatóságok céltudatosan keresik a hibát, évekre visszamenőleg is próbálnak fogást találni a magyar egyházakon, ezért egyszerűen nem szabad tévedni, pontatlannak lenni.

Fehér Attila, a Kolozsvári Egyházme-gye esperese arról számolt be, hogy tavaly a reformáció indulásának ötszázadik évfordulója programokkal, munkával teli évet adott, a reformátusokkal való együttműködés pedig igen példásan ment. Voltak gyülekezeti alkalmak, almafaültetés, és kiemelkedő esemény volt a királyföldi és barcasági reformációi zárandoklat. Adorjáni püspök a hetven eseményt felsorakoztató reformációi emlékévre visszatekintve kiemelte még az ötszáz protestáns lelkész ünnepét, amelynek egyik látványos elemeként félezer – református, unitárius és evangélikus – lelképásztor vonult végig palástban, illetve Luther-kabátban Kolozsváron, egyfajta erődemonstrációként, jelezve, hogy a nehézségek ellenére is léteznek, dolgoznak. Négyfaluban pedig felavatták az első romániai Luther-szobrot.

Bécsi csúcs a városháza előtt

Nyugati szomszédunk evangélikus egyházában is, mint nálunk, a közelmúltban zajlott a tisztújítás. Erről már Mesmer Ottó burgenlandi lelkész számolt be. Az őrszigeti lelképásztor havonta három magyar és egy német istentiszteletet tart. A háromszáz fős közösségben szolgáló lelkész a gyermekek hiányát érzi meg leginkább: hiába van már ifjúsági felelős,

csupán karácsonykor sikerül tizennyolc-húsz gyermeket felfedezni a templomban. Sikertörténet azonban az ökumenikus kálváriajárás, valamint az adventi időszak kezdetekor a rendőrszenekar koncertje – ez utóbbi Mesmer Ottó kezdeményezése, hiszen lelkészi tiszte mellett félállásban lelkigondozó a rendőrségnél (*Polizeiseelsorger*).

A reformációi ünnepségekre utalva elárulta, hogy országos szinten mindenhol zajlottak megemlékezések, de a jubileumi év csúcspontja Bécsben volt; tizenöt-tizenhatezer evangélikus ünnepelt a városháza előtt. Mindezekon felbuzdulva végzik a szolgálatot, ügyelve arra, hogy az ötszázegyedik év és az azután következők is épülést hozzanak az egyházban.

A bécsi gyülekezetről Németh Kitti ott szolgáló teológushallgató számolt be. Bécsben tisztújítás zajlott az idei évben, új felügyelőjük Andorka Hanna lett, aki régóta a gyülekezet egyik motorja. Azt is elmondta, hogy helyettes lelkészi megbízatása augusztus végén lejár, helyére egyházunk új, főállású lelkészt delegált dr. Wagner Szilárd személyében.

Fiatal családok Stuttgartban

Németországból leginkább stuttgarti visszatekintést kaphattak a jelenlévők az ott szolgáló Gémes Pál lelkésztől. A magyar pásztor különleges helyzetben van, hiszen ő a Württembergi Evangélikus Egyház szolgálatában áll; a tartományi egyház jóindulatát mutatja, hogy hittanóráit átadhatta, így a fennmaradó időben foglalkozhat a németországi magyar evangélikusok lelkigondozásával. És bár kiöregedő magyar gyülekezetről beszélhetünk, az utóbbi időben több fiatal magyar család is feltűnt körükben. A hozzájuk fűződő jó kapcsolatot gyermek-istentiszteletekkel is próbálják megőrizni, ezeken négy-öt család is jelen van. Tavaly keresztelő is volt.

Gémes Pál havonta egyszer tart magyar istentiszteletet Stuttgartban – körülbelül nyolcvan-száz főnek –, egyszer pedig Heilbronnban, ahol az istentisztelethez mindig szeretetvendégség és kulturális program is kapcsolódik. A magyarság számára fontos két ünnepen – március 15-én és október 23-án – ökumenikus istentisztelet is van.

Felvidéki küzdelmek

A felvidéki helyzetről Nagy Olivér alsószéli lelkész és Lóczy Tibor lelkészi munkatárs számolt be. Szlovákiában huszonnyolc településen van magyar evangélikus lelkészi szolgálat, a magyar anyanyelvű lutheránusok száma összességében mintegy öt-tíz-ezer fő. Az államközi kapcsolat hazánk és Szlovákia között jónak mondható, azonban sok magyar evangélikus áttér a református egyházba, mert ott legalább magyar szót hallanak. Mindehhez még hozzájön, hogy a szlovák evangélikus egyháznak nem számítanak a magyar evangélikusok – árulja el Nagy Olivér.

Az ország nyugati részén – ahol egyébként jobb az anyagi viszonyok – nagy a szekularizáció, viszont a keleti részen, például Gömörben pezsgőbb hitélet tapasztalható. Ennek az az oka, hogy Lóczy Tibor mellett Bálintné Varsányi Vilma és Dechert Ferenczy Erzsébet nyugdíjas lelkésznek emberfeletti szolgálatot végeznek – istentiszteletek, óvodai hittan, bibliorák, egyebek – azokon a településeken, ahol van evangélikus mag. Száznegyven hittanosuk volt ez évben, öt táborot tartottak, Bálintné Varsányi Vilmának például két konfirmanduscsoportja is volt idén.

Ő Budapestről autózik ki a felvidéki evangélikusokhoz, Ferenczy Erzsébet vi-

szont kint, Hosszúszón él. Van, hogy csak három-négy fiatalnak tartanak hittant, ennek ellenére mindig mennek, nem hagyják elhálni az evangélikus gyülekezeteket.

Egyértelműen lelkészekre, missziói lelkészekre van szükség Szlovákiában – summázta a tapasztalatokat Lóczy Tibor lelkészi munkatárs. Mint mondta, igen nagy ellenszélben dolgoznak, törvényileg magyar lelkész nem szolgálhat Felvidéken, csak missziói lelkészként, kijátszva a jogi előírásokat, ugyanakkor sokszor hallani, hogy „húsz év múlva nem lesz már ott magyar” – azért próbálnak tenni, hogy ez ne így legyen.

A reformációi programokat tekintve Nagy Olivér elárulta, hogy az erdélyi és az anyaországi testvérekhez mérten náluk nem volt annyira gazdag a programkínálat, de mindent megtettek a méltó emlékezésért, bár a szlovák evangélikus egyház a reformációjubileumot is kihasználta a szlovákság ünneplésére. Ebből a szempontból ez az év még nehezebb a felvidéki testvéreknek, mert az idén huszonöt éves Szlovákia, illetve 1918-ban, azaz száz éve alakult meg Csehszlovákia. Így az ott élő magyarságnak komoly próbatétel ez az esztendő.

Szlovéniából betegség miatt nem voltak jelen testvérek, de két fiatal lelkész, Mitja Andrejek és felesége, Andrejek Györfi Judit dicséretesen ellátja a magyar evangélikus szolgálatot a Muraközben. Sajnos a vajdasági magyar evangélikusokkal nemigen van élő kapcsolat, így Szemerei János püspök a kapcsolatfelvételt kezdeményezte a testület ülésén.

Az alkalom kiemelt programja volt Magyar Leventének, a Külgazdasági és Külügyminisztérium miniszterhelyettesi feladatokat ellátó parlamenti államtitká-

rának a beszámolója arról, milyen rendszerben támogatja a magyar kormány a külföldi magyarokat. Példaként a Vajdaságot említette. Kiemelte, hogy munkahelyteremtéssel, a gazdaság fellendítésével próbálnak egy-egy határon túli régiókat segíteni, hiszen ezáltal maradnak helyben az ott élők, így lehet ez az alapja a gyülekezetépítésnek, az egyház munkájának is, hiszen az elnéptelenedő településeken nincs pezsgő hitélet sem. A határon túli magyarság lélekszáma egyébként is drámaian csökkent az utóbbi években. Míg a nyolcvanas évek végén hárommilliós közösségről beszélhettünk, ma a számuk épp eléri a kétmilliót.

Államtitkári figyelem

Az evangélikus államtitkár ígérte, hogy 2019-ben Felvidék és Erdély magyarságának szisztematikus támogatását kezdi meg a kormány. Erre tízmilliárd forint áll rendelkezésre.

Beszámolója után Magyar Levente a külföldi evangélikus egyházak és gyülekezetek vezetőinek bemutatkozását és közösségeik problémáinak a válaszát kérte. Ezek után a felek megállapodtak abban, hogy az elhangzott írásos rögzítésével, összegezve a kéréseket és a javaslatokat, előretekintő együttműködés kezdődik a kormányzattal a külföldi evangélikus egyházak megsegítésére. Ezzel a biztató fejleménnyel zárult a Kárpát-medencei egyházi és gyülekezeti vezetőkkel való tanácskozás.

Jövőre Felvidéken, míg a rákövetkező évben Erdélyben folytatódik az együttgondolkodás a tanácskozás mottóját adó Péter apostol tanács szellemében.

■ KÉZDI BEÁTA

Nigériai útinapló

A Lutheránus Világszövetség Kölcsönös tanulás a vezetők cseréjén keresztül (Mutual Learning through Exchange of Leaders) elnevezésű projektjének a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintő első lépéseként Fabiny Tamás elnök-püspök és Buda Annamária, az országos iroda diakóniai osztályának vezetője Nigériába látogatott. Útinaplójából – amelynek első részét közöljük most – képet kaphatunk a nyugat-afrikai országról és evangélikusainak mindennapjairól.

FOTÓ: FABINY TAMÁS

Az idő rabságából. Nem hoztam órát. Nagy szabadság ez. Óra nélkül ugyan „meztelennek” érzem magam, de szabaddan is. Az idő súlyos korlát számomra. Most nincs idő. Ebben az utazásban időzőnák között kalandozom, egyik helyen vissza, a másikon előre az időben. Rádásul ragyog a nap, most majdnem este 10-kor. Az idő olyan relatív lett. Csak a létezés biztos benne. Az, hogy vagyok, hogy vannak körülöttem, és közben haladok valami felé. De nem az idő határozza meg az előrehaladást, hanem a cél elérése.

Kisebbségben. Közeledünk Afrikához. A repülőn négyen vagyunk fehérek a körülbelül száz utasból. A kisebbségi pozíciót átélni van lehetőségem. Az emberek öltözeke nem annyira változatos, mint amit legutóbbi afrikai utamon, Szenegál felé tapasztaltam. Kevés a tradicionális ruházat, inkább „európai” a megjelenés. Kíváncsi vagyok, Nigériában milyen lesz.

A biztonsági bemutató. Mindig nagyon szeretem nézni a stewardessek finom mozdulatait, ahogyan bemutatják a drá-

mai történések esetén megteendő intézkedéseket. Ezen a repülőn filmet nézünk, igazit. Egy forgatás kerettörténetébe van ágyazva. A bemutatót angol hírességek tartják, persze ez a British Airlines. Nagyon jó. Szerepelnek fogyatékosok és idősek, és persze a végén Mr. Bean „ügyeskedik”.

Hajnalban megérkezünk. Amint kilépünk a repülőből, megcsap az „Afrika-szag”. A házban és az autóban is ugyanaz a sajátos édeskés illat, amelyet sosem éreztem még sehol, csak Dakarbán. Nyugodt a repülőtér, igazi afrikai, nem a Heathrow.

Francis és a fia várnak bennünket. Francis könyvelő, hat gyermeke van; a sok újonnan épült lakótelep egyikén él – vagy a mi fogalmaink szerint inkább lakóparkban lakik –, amelyet háromméteres betonkerítés választ el a külvilágtól. A biztonság kedvéért még pengés dróttal is megerősítették a tetejét, és az abszolút biztonság miatt a szomszédoktól is így vannak elkerítve a házak. Sosem tudhatja az ember... Nem bíznak semmit a véletlenre, kétméteres a vaskapu. Dudálnak, megcsörren a lánc, és szépen lassan ki-

nyílik a kapu belülről, emberi erővel. A lakóparknak is van ilyen kapuja, és belül a házaknak is külön-külön. Szemben, az utca másik oldalán szó szerint és képletesen is apró házacskák, sok szemét, nyilvánvaló szegénység.

Francis családjában a gyerekek tanulnak, az egyik fiuk fogorvos lesz, a másik elektromérnök. Egyik lányuk bankban dolgozik, a többiek még iskolába járnak.

Minden kertben hatalmas víztartályok vannak. Az út túloldalán ilyenek nem voltak. Folyóvíz van a házban, nem ömlik a csapból, de mégiscsak folyik. Kellemes csatornaszag terjeng és az a sajátos édeskés szag, kicsi dohsszaggal, porral vegyítve.

Afrikai belföldi járat. Abuja – Nigéria fővárosa –, repülőtér, indulási oldal. Már a parkolásért is meg kell küzdeni, de sikeres a próbálkozás. Utána csomagfeladás. Leginkább piaci művelethez hasonlít a procedúra. Aki élelmesebb, az át tudja juttatni a csomagját a sorok között, és hamarabb mázsálják. Igen, mázsálják. Valóban ilyen eszközöket használnak. És nem digitális a mérleg.

Ezután valahogyan odajutunk a check-in ponthoz. Sajátos. Kicsi íróasztal, rajta számítógép. Amikor készen vagyunk, kivethetjük a mázsálóból a táskáinkat, ahol „ruhatári jegyet” kaptak. Később kerül rá „hagyományos” repülőtéri szalag, de hogy melyik fázisban, az nem követhető. Újra átvilágítás, már a bejáratnál is volt egy. Úgy tűnik, inkább többször ellenőriznek látszólag, mintsem egyszer rendesen.

A váróterem forgalmas vasúti váróhoz hasonlít. Kiírás sehol, de hangosbemondó van, viszont a sok várakozó keltette zaj miatt nem lehet hallani. Időnként meglódul egy csapat, akkor megkérdezzük, hova mennek, aztán visszaülünk. Hamarosan mi jövünk. Kiengednek a kifutópályára. Induló és érkező repülőgépek között gyalogolhatunk. Ha épp indul egy, akkor megállítanak. Ilyen közlelő még sosem láttam induló repülőt. A csomagokat nem rakják be, csak amikor az ember a gépéhez ér. (Hogy melyik is a megfelelő az ott álló öt gépből, azt csak szájhagyomány útján tudja meg.) Ekkor rámutat a csomagjára, és bepakolják. Feleslegesen egyetlen mozdulatot sem tesznek. Felszállás és indulás. Itt már csak tradicionális ruhájú emberek, főleg férfiak utaznak. Olyan elegánsak, mintha mind egy-egy nagy hatalmú törzsfőnök lenne.

■ BUDA ANNAMÁRIA

Lelki hasznunkra lesz az evangélikus kórház

A kormány nemrégiben meghozott döntése alapján megkezdődhet az evangélikus kórház tervezése. Az intézmény létrehozásának gondolata több mint másfél évtizeddel ezelőtt vetődött fel, s azóta az ügy kezdetben hivatalos egyházi felelőse, majd egészségpolitikai mozgatója a Magyarországi Evangélikus Egyházhoz ezer szállal kötődő dr. Cserháti Péter. Az Országos Orvosi Rehabilitációs Intézet főigazgatóját s egyben az Emberi Erőforrások Minisztériumának az Egészséges Budapest program koordinálásáért felelős miniszteri biztosát kérdeztük.

– Miért jó az, ha van kórháza az egyháznak?

– Az orvoslás középi és újkori történetére tekintve kijelenthetjük, hogy a gyógyítás hosszú ideig szinte kizárólag egyházi keretek között folyt. Az evangélikus egyház ismert gyógyító tevékenysége a 19. századi Németországig nyúlik vissza, ahol a johanniták és más diakóniai szervezetek munkássága nyomán máig működő gyógyító intézmények alakultak. Magyarországon pedig a gyógyítás területén legin-

kább jeles és tudós orvosokon keresztül volt jelen az evangélikusság, gondoljunk csak az éppen tíz éve elhunyt Manninger Jenő balesetsebész-professzora, de akár korábban a Balassa, a Bókay vagy éppen a Markusovszky családból kikerült orvosokra. Ezek az evangélikus nevek bevésszödték a magyar egészségügy kollektív tudatába. De a tradíció mellett – a többi történelmi egyházzal nem versenyben – a legfontosabb, hogy a mi egyházunk szolgálata is kiteljesedhessen a gyógyítás területén.

– Ha ez így van, akkor miért éppen nekünk nem volt saját kórházunk?

– A szándék száz éve megvolt erre, csak a történelem közbeszólt. Az 1920-as években a többi keresztény egyházhoz hasonlóan nálunk is megalkü t a diakóniai szövetség. A református diakónia erősödésének eredménye lett a Bethesda Kórház létrehozása, és a Fébé Evangélikus Diakonisszaegyesület is tervbe vette egy saját gyógyító intézmény létrehozását. A folyamat eljutott egészen odáig, hogy már a budapesti Budagyöngyén található ingatlan is rendelkezésükre állt, amelyben ma az Északi Evangélikus Egyházkerület székhelye működik. A Mandák család egyházunknak adományozott hagyaték fed z e volna a b ruház s költségeit, ám ezt és az épületet 1950-ben a diakonisszaszolgálat felosztatásakor elvesztettük. ▶

– Mindennek visszaadása miért nem volt része a rendszerváltást követő kárpótlásnak?

– A kárpótlás során az összes történelmi egyház visszakapta a korábban kórházként működtetett épületeit, így az Apáthy-kórház újra református Bethesda, az ORFI [Országos Reumatológiai és Fizioterápiás Intézet – a szerk.] pedig újra Irgalmasrendi Kórházként működhetett. Az akkori jogszabályok szerint az egyházak a korábbi tevékenységet folytathatták a visszakapott épületeikben, ám a kárpótlásként újra nekünk juttatott, Budagyöngyén álló épületben soha nem működött gyógyító intézmény. Így és ezért nem jött létre a rendszerváltást követően evangélikus kórház. Mostanra azonban eljutottunk odáig, hogy az evangélikus egyház olyan mennyiségű és minőségű szociális, ápoló, gondozó diakóniai munkát végez, hogy ehhez már egyértelműen illeszthető egy evangélikus kórház létrehozása is.

– Ez belső, egyházi igény volt, vagy inkább az állam fogalmazta meg?

– Lényegében mindkettő igaz. Az evangélikus hívek mellett a társadalom is joggal várja el közösségünkétől, hogy ne csak szavakkal bátorítsuk a legelesettebbeket, hanem tevékenyen is vegyünk részt a támogatásukban, gyógyításukban. S mindezt úgy kell tennünk, hogy ebből semmiféle pénzben kifejezhető

„hasznot” nem remélünk. Persze az lényeges, hogy a létrejövő evangélikus kórház legjobb esetben is rentábilisan, vagyis ráfizetés nélkül működtethető intézmény legyen.

– A „hasznunk” alighanem annak üzenete lesz, hogy komolyan vesszük Krisztus parancsát, amely szerint nem mehetünk el tétlenül az emberi szenvedés, nyomorúság mellett.

– Így van. Amikor tizenhat évvel ezelőtt először fölvetődött az evangélikus kórház létrehozásának gondolata, már ak-

kor úgy vélekedtünk, hogy több lábon álló, többféle szolgálatot nyújtó intézményt kell kialakítani. A fekvőbeteg-ellátás területén, a terveink szerint majd rendelkezésünkre álló százkilencven ágyon, olyan tevékenységet kell folytatnunk, amelyet a szociális intézmények már nem képesek vállalni. Nem egy aktív, komoly műtéteket végző kórház működtetését várja el tőlünk a társadalom, hanem sokkal inkább azt, hogy például egy súlyos, instabil állapotú, vegetatív tudatú beteget felhozzunk arra a szintre, hogy elhelyezhető legyen egy szociális intézményben. De említhetem még az időskori pszichiátriai problémákkal küzdő betegek ápolását vagy éppen a hospice-ellátást, amelyre mind nagyobb szükség mutatkozik a társadalomban. Ezek a gyógyító tevékenységek eredményesebben végezhetők keresztény lelki háttérrel, egyházi keretek között.

– A társadalmi elvárás nyilvánvaló, de származhat-e mindebből előnye az evangélikus közösségnek?

– Ma már az egyházak által működtetett gyógyító intézményeknek nincsen területi ellátási kötelezettségük, ami azt jelenti, hogy egy Budapesten működő evangélikus kórház egyaránt fogadhatja majd a Sopronból, Békéscsabáról vagy éppen Nyíregyházáról érkező betegeket, tekintet nélkül arra, hogy mely felekezethez tartoznak. Ez a szempont egyébként nem is annyira a fekvőbeteg-ellátásnál lehet előny, hiszen például a tartós ápolás esetén a családok általában törekednek arra, hogy lehetőleg lakóhelyük közelében tudják elhelyezni hozzátartozójukat.

A járóbetegek szakellátásában már más a helyzet. Terveink szerint jó néhány szakterületet érintő járóbeteg-ellátás működik majd a kórházban, amelyet azok az evangélikus egyházhoz tartozó betegek is felkereshetnek, akiknek esetleg még egy konzultációra vagy mondjuk egy testvéri közegben, az ebből fakadó odafigyeléssel, szeretettel végzett megerősítő kontrollvizsgálatra vagy tanácsra van igényük, szükségük. Egyházunkban jelen van az a magas színvonalú szakorvosi tudás, amely biztosítja ennek a szolgáltatnak a végzését.

– Az akár az egész ország területéről érkező járóbetegek szempontjából egyáltalán nem közömbös, hogy hová kell eljutniuk.

– A főváros központi fekvése magától adta, hogy Budapesten kell létrehozni az evangélikus kórházat. Az elmúlt hónapokban több lehetséges helyszínt is megneztünk. A fasori evangélikus gimnázium közelében fekvő, volt belügyi kórház alkalmas lett volna, de ott a magyar építőművészet múzeumát hozzák létre. Szóba került a Lipótmezőn régóta üresen álló és pusztuló, egykori Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet, az OPNI is, ám ezt a különösen értékes ingatlant a kormányzat nem akarja feldarabolni, nem is szólva arról, hogy a Hegyvidéken fekvő intézmény a belvárosból csak nehezen megközelíthető. Így esett végül a választás a Péterfy Sándor utcai kórház központi fekvésű, a pályaudvaroktól jól megközelíthető s a budapesti kórházak átszervezése során éppen kiürülő Szövetség utcai épületére, amelyben jelenleg is krónikus belgyógyászati, vagyis döntően ápolási tevékenységet végző osztály működik. Ez a helyszín azért is alkalmas, mert a közelben fekvő Péterfy Sándor utcai kórházzal együttműködve több alapvető feladat gazdaságosabban látható el. Gondoljunk az étkeztetésre, a mosatásra vagy a nagy értékű laboratóriumi, illetve diagnosztikai eszközök kiszervezett igénybevételére. És hosszabb távon fontos lehet, hogy a közelben van a fasori evangélikus gimnázium s a Rózsák terén működő evangélikus kollégium.

– A változást úgy kell elképzelni, hogy az épületben jelenleg működő belosztály elköltözik, és megérkezik helyére az evangélikus kórház?

– Jó lenne, de ez így feltehetően nem megy. Ha tömegével állna rendelkezésünkre evangélikus, illetve keresztény kötődésű orvos és főleg szakdolgozó, akkor esetleg így le lehetne bonyolítani a vál-

FOTÓK: KISS TAMÁS

tozást. De az a helyzet, hogy a fővárosban jelenleg rendkívül nehéz bármiféle egészségügyi szaklogisztikát találni. Ezért inkább egyfajta evolúciós folyamatban gondolkodunk, ami azt jelenti, hogy a Péterfy Sándor utcai kórház két részletben költözik ki az épületből, s a felújítást követően az első ütemben felszabaduló száz ágyon kezdi meg majd működését az evangélikus kórház és ekkor indul az épületegyüttes felén megindul a felújítás, majd újabb belső költözés után folytatódik a két ütemben.

– Mire kell fordítani a kormány által most juttatott kétszázhuszonegymillió forintot?

– A már említett történelmi okok miatt hátrányban vagyunk a többi történelmi egyházhoz képest, hiszen az egyházi kórházak három-tíz milliárdos nagyságrendben kaptak állami támogatásokat a felújításaikhoz. Nekünk előbb létre kell hoznunk a saját intézményünket, ehhez

pedig tervek szükségesek. A most juttatott forrásból kell elkészítenünk a különleges szakértelmet igénylő fejlesztési, átépítési és kiviteli terveket.

– Mikorra kell ezzel a munkával kész lenni?

– Legkésőbb egy év múlva kell bemutatnunk a kormányknak az elkészült terveket. A költségek ismeretében és persze a kormányzat támogató döntése után kezdődhet meg az épület felújítása, átépítése nemzeti források révén.

– Mikorra kerülhet tisztán evangélikus üzemeltetésbe a kórház?

– Ha minden a terveink szerint alakul, akkor az első ütemben átvett ágyakra 2020-ban már mi fogadhatjuk a betegeket. 2022-re pedig talán befejeződhet az egész folyamat, és ekkortól teljes egészében evangélikus működtetésű fekvő- és járóbeteg-ellátó intézmény működhet a Szövetség utcai épületben.

■ ILLISZ L. LÁSZLÓ

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet Észak-Irakban dolgozó munkatársai naponta találkoznak azokkal a személyes sorsokkal, amelyek egy-egy híradós riportban nem látszanak: a mindenüket elvesztett családok, a vallásuk miatt üldözött keresztények, a legszörnyűbb háborús borzalmakat átélt gyermekek történeteivel. Helyszínen lejegyzett történeteket feldolgozva Lackfi János József Attila-díjas költő, író az irodalom eszközeivel segít közelebb hozni, miket is élhettek át ezek az emberek, tőlünk nem is olyan távol.

Neam mondja

Egy anya sohasem hagyja el a gyerekeit, én életem végéig nem hagyja el azokat, akik szeretik. A férfi jön-megy, kétségbeesik, haragra lobban, fejébe vesz valamit, amit az Isten se tud kiverni a kemény koponyájából, és összedőlhet felőle a világ. Azt se tudom, miféle földet tapos a lába, hol izzik a cigarettája, hol kergetőzik a sok örült gondolata. Majd küld pénzt, majd visszajön, fekete tel-

vér paripán, harckocsi fülkéjében, örök-ké enyém lesz, lábam elé teríti Kelet és Nyugat minden kincsét, de most mennie kell énem egy.

Az Isten nem megy sehová, jön velem, sír velem, aggódik velem, hűséges, feldönt ad a fejem fölé vagy le galamb sátorponyvát, idegen embereket küld, akik semmivel se tartoznak nekem, mégis etetik a gyerekeimet, mintha sajátjaik lennének.

Daleen mondja

Apa márványgyárban dolgozott, egyszer elvitt megmutatni, mindenhol szállt a por, mintha sűrű felhő ereszkedett volna le a falak közé, maszk volt az embereken, marslakóhoz

hasonlítottak, fehér volt a szemöldökük, a szempillájuk. Egy napon apa hazajött szomorúan, még a kőport se mosta le arcáról, szemöldöke és szempillája még fehér volt, mintha megöregedett volna,

Fekszem a sötétben, hallgatom a kincseim szuszogását, és már nem találgatom, hol járhat az az átkozott férfi, az az áldott férfi, Isten itt szuszog a kicsikben, akkor el harminchárom éve élünk a menekülttáborban.

Ha esz anak vala mit, nagy a d lakodás, a tülekedés, a többiek letaposnak, hogy előbb jussanak hozzá a mindennapi betevőhöz, de marad mindenkinek, ragadozó lesz az emberből, ha kikezdi az éhség. Aztán ha jóllaktak, lesz nevetés, a párok összebújnak, a kártyások kártyáznak, valaki furulyázni kezd, valaki dohányt szerzett, elfüstöli.

Ha eső esik, a kölkök kimennek, ugrálnak az áldás alatt, ömlik, ömlik, aztán az a játék, hogy botokkal piszkálják belül a ponyvamennyezetet, amelyben meggyűlik az esővíz, tekintélyes pocakot növeszt. Óvatosan kell bökdölni, különben kiszakad, és minden a nyakunkba zuhog. A ponyva nagy púpja szétesz kék csipőpökká, majd megint összeszalad egyetlen tóvá, megunthatatlan játék, a gyerekek visítoznak, és elfelejtenek mindent, ami volt. Ebben a játékban élnek, én meg irigylem őket érte, nézem a jókedvüket, és egy kicsit megkönnyebbül a lelkem. Nem tudom, vissza térhetünk-e még egy napon Sinjarba, áll-e még a házunk, miénk-e még, ha áll, ki van ott egyáltalán a régiek közül. Attól félek, nem ismerem már senkit ott, engem sem ismer meg senki. Idegen vagyok itt, idegen lettem talán ott is. ■

pen, mielőtt valaki csukta a kutyát és a cicát odajön, ha hívom, mosolyogva integetnek a szomszédok, lepénykenyér csücskét nyomják a markomba. Ott, ahová megyünk, ki vár majd minket, és miből élünk, ha a pászka előtt kevéssé szimpi a többi, sosem öszülhet meg? A plüskeim hozhattam el és a nagy keresztet az ágyam fölül, ezt nézegettem elalvás előtt mindig, ahogy a mécses lángja táncoltatta.

Duhokban is lehetett élni, annyóhoz bújni, de kenyércsücsökkel senki se várt, itt mindenki jött valahonnan, és ahogy tudott, ment is tovább. Bashiqában aztán nem a saját házukba kerültek, hanem a városok és vidék idegen kertébe. Hiába mondták anyáék, hogy nekünk adta a bácsi, akié, és ő már Ausztráliában él, a világ másik felén, mindig féltem, hogy csak jön valaki, és rám szól: mit keresel a házában, te kislány? Megnéztük a házuk helyét, a régi utcánkat is, olyan volt, mint egy építőkocka-halom, amit összerombolt egy csúfolódó nagyfiú. Az egyik régi kóbor cicámat is láttam, ott feküdt kinyúlva, csupa fehér kőpor borította a bundáját, a szeme nem látott, a szeme sárga volt, beteg lehetek tőle. Apa szerint nem bírta meg, hogy tudta meg, hogy a kóbor egyszerű minden, mint régen, amikor még a márványgyár működött. Anyánk felnevetett, hogy a kőpor azért hagyott egy kis emléket, apám hajában látszik pár ősz hajszál.

■ LACKFI JÁNOS

FOTÓK: MÖS

Adjunk együtt esélyt a visszatérésre!

Iraki keresztényeket segít az evangélikus egyház és a MÖS

Éveken keresztül láttuk a híradókban a háborús képeket az Iszlám Állam térdeléséről, majd legyőzéséről. Ma a legtöbb iraki településen már béke van. Több mint hárommillió belső menekült már visszatért, de ami otthon fogadta őket, az nem adott sok okot a reményre és a maradásra: lebombázott házak, lerombolt iskolák és templomok...

Az Ökumenikus Segélyszervezet (MÖS) 2016 óta állandó jelenléttel és segélyprogramokkal segíti a hazatérőket, köztük kiemelt figyelmet fordítva az üldözött keresztényekre. Házaikat tesznek újra lakhatóvá, iskolákat működővé, minden eszközzel segítve a családokat az újrakezdésben. Hogy az ott élőknek legyen esélyük a helyben boldogulásra, hogy a keleten nekik is megint – immár végleg – el tudjanak menni.

Most újra adománygyűjtést hirdet az Ökumenikus Segélyszervezet és a Magyarországi Evangélikus Egyház, kérve: segítse Ön is a szervezet iraki segélyprogramját. Az adománygyűjtés elindításakor dr. Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök bejelentette: csatlakozva a felhíváshoz, egyházunk a továbbiakban is támogatja a programot. Az ehhez a püspök kiemelte: a közelmúltban Próbhe Gergellyel, az egyház országos felügyelőjével együtt a helyszínen győződhetek meg arról, hogy az evangélikus adományok hogyan válnak konkrét segítséggé. Az evangélikus gyülekezetek 2017 adventjén tizenötmillió forintot gyűjtöttek össze, amelynek köszönhetően tizenhét család házának felújítását tudta elvégezni az Ökumenikus Segélyszervezet Bashiqában.

Egyházunk országos presbitériumának döntése értelmében pedig az október 7-i vasárnap offertóriumát a MÖS iraki segélyprogramja kapja meg.

Kérjük, segítsen, hogy esélyt adhassunk a háború után hazatérő családoknak az újrakezdésre, a maradásra, a helyben boldogulásra.

■ Forrás: EvÉlet-infó

Hogyan segíthetünk?

Banki átutalással a 11705008-20464565-ös számlaszámra • online adományozással a segelyszervezet.hu/irak oldalon • csekk kérhető a 06-1/205-3955-ös telefonszámon vagy az adomany@segelyszervezet.hu e-mailcímen; az adomány célját így kéri megjelölni a segélyszervezet a csekk Közlemény rovatában: „Irak – evangélikus”.

Parókusi alkalmassági vizsgálat. A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatala értesíti a hatéves képzésben részesült, 2016 szeptembere előtt ordinált beosztott lelkészeket, hogy a 2018. október 1-jére tervezett parókusi alkalmassági vizsgálatra július 20-ig kell írásban jelentkezni a püspöki hivatalban (e-mail: nyugati.kerulet@lutheran.hu). A püspöki hivatal a jelentkezések beérkezését követően küldi ki az írásbeli feladatok és a szóbeli tételek anyagát.

Óvodapedagógusi állás. Az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodája óvodapedagógusi állást hirdet két fő részére. Elsősorban evangélikus, keresztény értékrendet képviselő óvodapedagógusok jelentkezését várjuk. Jelentkezni Europass önéletrajzzal és bizonyítványmásolattal lehet az ildiko.mag@lutheran.hu e-mail-címen július 30-ig. Bérezés a Kjt. szerint; cafeteria, albérlet támogatása lehetséges. A foglalkoztatás jellege: teljes munkaidő, egy év munkaviszonyt követően határozatlan idejű.

Gazdasági-pénzügyi állás. A Baptista Teológiai Akadémia gazdasági-pénzügyi munkatársat keres szeptember 1-jei kezdéssel. Elvárások: gazdasági (középfokú) és mérlegképes könyvelői végzettség; Microsoft Office felhasználói szintű ismerete; jó kommunikációs készség; az egyházi kötődés előnyt jelent. Amit kínálunk: hosszú távú, biztos munkalehetőség; teljes idejű foglalkoztatás; barátságos környezet. Várjuk jelentkezését, szakmai önéletrajzát a bta@bta.hu e-mail-címre.

Nyitott templom éjszakája. A pusztaföldvári evangélikusok ismét kinyitják templomuk ajtaját missziói estjűkre. Július 20-án, pénteken este 6 órától mintegy öt óráig át kínálnak színes programokat a betérőknek. Bibliai játékok, gitárzenés istentisztelet, fotókiállítás, zenés áhítat, interaktív tárlat, népzenei táncbázis várja az érdeklődőket. Az igehirdetés szolgálatát Pápai Attila gyulai evangélikus lelkész végzi. Az este mottója ezúttal: „*Én vagyok az ajtó...*” (Jn 10,9a) Bővebb információ a gyülekezet közösségi oldalán: www.fb.com/pusztafoldvarievangelikus.

Ökumenikus találkozó. Minden hónap harmadik vasárnapján 17.30-kor istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházába (1117 Bp., Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsterembe *Az egyház egységéért – az év egészében gondolat* jegyében. A július 15-i találkozó témája: *Beszélgünk a teremtési folyamatról*. Szeretettel várjuk a korábbi Farkasréti Ökumenikus Közösség, a volt KÖT, a Fokoláre, az Ökumenikus Lelkészkonferencia, valamint az International Ecumenical Fellowship magyar régiójának tagjait és érdeklődő barátait is.

Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Meghívó költőtálkozóra. A Szentháromság Istent dicsőítő költők tizenötödik országos találkozója október 20-án 10 órakor lesz Cell-dömölkön, az alsósági evangélikus templomban. A részvételnek nem feltétele, hogy valaki jegyzett költő vagy szavaló legyen. Csak az Írásokhoz hű bizonyágtétel a fontos. Hiszen „*amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj*”. (Lk 6,45) A versírás mottóigéi: Róm 12,21 és Kol 3,12–14. A találkozóra minden régi és új költőt, szavalót szeretettel várunk. Kérjük, hogy a részt venni szándékozók legkésőbb szeptember 15-ig küldjék el versüket/verseiket a szervező címére: Balassa Jenő, 7200 Dombóvár, Vörösmarty u. 43.

Hallhatóan evangélikus!

A Magyarországi Evangélikus Egyház félévűje

Kéthetenként
hétfőn, 13.30-kor
a Kossuth rádió műsorán
Interneten: Mediaklikk.hu

KÖTŐSZÓ

Evangélikus közéleti blog

- Társadalom és egyház
- Kereszténység és közélet
- Krisztus és a 21. század
- A világ (nem csak) lutheránus szemmel

Kötőszó – Rákérdez,
következtet, összekapcsol.

Olvassa, kövesse és ossza meg!

kotoszo.blog.hu

A segítség keresztény kötelesség

Sion Nevelőszülői Hálózat

Hazánkban sok hátrányos helyzetű családból származó gyermek él nevelőszülőknél a vér szerinti szülők nehéz körülményei vagy gondatlansága miatt. Ebben a felelősségteljes, de lehetőségekkel teli hivatásban vállal részt az evangélikus Sion Nevelőszülői Hálózat. Az Északi Egyházkerület az intézményt támogatta az ez évi családi és missziói napján, május 12-én összegyűlt adományokkal.

FOTÓ: CSÜRY CSABA

Dr. Fabiny Tamás, dr. Szilágyi Julianna, Soltis Lilla, dr. Horváth Karolina és Donáth László

Keresztény kötelességünk a magyar gyermekek támogatása. Szép szolgálatot vállal ebben a Sion Nevelőszülői Hálózat, amely az Alapítvány az Örökbefogadó és Nevelőszülőkért működtetésében és a Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség fenntartásában végzi munkáját.

A szervezet tevékenységéről már a neve is sokat elárul. A Sion az ószövetségi szent város legmagasabb és legszentebb hegye volt, ahol később a Salamon király által épített templom állt. Az ószövetségi hagyomány már nemcsak Jeruzsálem városát, hanem egész Izraelt, a hívők közösségét illette vele. Az *Újszövetségben* megváltozott a jelentése, az üdvösség, a mennyország jelképévé vált. Az intézményben nevelkedő fiataloknak valóban egyrészt várat jelent, mely biztonságot, védelmet nyújt számukra, másrészt templom is, mely lelki táplálékot, hitet ad számukra.

A nevelőszülői hálózatot jelenleg huszonöt nevelőcsalád alkotja, amelyek Budapesten, Cegléden, Abonyban, Maglód-

don, Tápiógyörgyén és Szolnokon élnek. A működési (ellátási) terület nagyrészt a főváros és Pest megye. A családoknál pillanatnyilag ötvenöt gyermek és fiatal felnőtt nevelkedik. A legfiatalabb három hónapos, a legidősebb huszonhárom éves. A nevelőszülők munkáját két főállású és egy részállású nevelőszülői tanácsadó, egy pszichológus, egy gyermekvédelmi ügyintéző és a szakmai vezető segítik. Igény szerint gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus, logopédus és más terapeuta is bekapcsolódik a munkába.

A szakmai és nevelőszülői gárda állandó, a fluktuáció elenyésző. A nevelőszülőkből, gyermekekből és segítő szakemberekből kialakult egy közösség, amelynek tagjai hatékonyan képesek kezelni a felmerülő nehéz helyzeteket. A közösség építéséhez hozzájárulnak a nevelőszülőknek szervezett szakmai továbbképzések, a gyerekeknek filmklubok, szabadidős tevékenységek, nyári táborok, illetve közös rendezvények (húsvét, karácsony, gyereknap, családi nap, őszi szünetben tökfargarás, egybek).

A működtető megpályázott forrásokból finanszíroz kiegészítő képzéseket és szolgáltatásokat, például internetbiztonsági képzést, kábítószer-preveníciót, TSMT-terápiát (tervezett szenzomotoros tréning), fejlesztőpedagógust, korrepetáló tanárt, költségesebb gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket és egyedülálló módon a vér szerinti szülők úti-költség-térítését a kapcsolattartáson való részvételhez.

Az intézményben folyó, kiemelkedő színvonalú munkát látva határozta el az Északi Evangélikus Egyházkerület, hogy az ez évi családi és missziói napján, május 12-én összegyűlt adományokkal a Sion Nevelőszülői Hálózatot támogatja. Az adományösszege 248 955 forint volt.

Dr. Fabiny Tamás püspök július 2-án személyesen látogatott el a Gaudiopolis Békásmegyeri Evangélikus Szeretetházba, ahol Donáth László lelkész, dr. Szilágyi Julianna, a Sion Nevelőszülői Hálózat szakmai vezetője, Soltis Lilla szakmai vezetőhelyettes és dr. Horváth Karolina jogtanácsos fogadta. A látogatás alkalmával a püspök átadta az adományt, illetve megismerkedett a hálózat szakmai munkájával.

■ CSÜRY CSABA

A Sion Nevelőszülői Hálózat az a következő elérhetőségeken szeretettel várja azon családok jelentkezését, amelyek szívesen lennének nevelőszülők:

- Fenntartó: Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség, 1038 Budapest, Mező utca 12., Donáth László lelkész; tel.: 1/454-7140, e-mail: evangelikusbekas@t-online.hu.
- Intézmény: Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség Sion Nevelőszülői Hálózat, 2234 Maglód, Ady Endre utca 4.
- Működtető: Alapítvány az Örökbefogadó és Nevelőszülőkért, 1032 Budapest, Szőlő köz 12.; tel.: 1/215-0025; Soltis Lilla szakmai vezetőhelyettes: 70/410-2528; e-mail: neveloszulok@gmail.com.

Nagytemplomi kettős ünnep

Kiss Máté lelkésszé szentelése

Egyszerre két fontos eseménynek is otthont adott június 23-án a nyíregyházi evangélikus Nagytemplom. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke ünnepi istentiszteleten lelkésszé szentelte Kiss Mátét, és beiktatta tisztségébe a Hajdú-Szabolcsi Egyházmege elnökségét.

FOTÓ: CSÜRY CSABA

Az ünnepi istentiszteleten először az ordinációra került sor. Az oltári szolgálatban dr. Szabó Lajos, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora és Zsarnai Krisztián esperes segédkezett. Fabiny Tamás Mt 6,33 alapján – „Keressétek először Isten országát

és az ő igazságát, és mindezek ráadásaként megadatnak majd nektek” – hirdette Isten ígését.

A lelkész zsebtáskájában a Hajdú-Szabolcsi Egyházmege elnökségének iktatása követte. Az iktatás a hagyományoknak megfelelően Adámi László nyíregyházi parókus

lelkész és Sinkó Gábor beosztott iskolalelkész segédkezett. Zsarnai Krisztián esperes a második ciklusát kezdte, míg az egyházmegei felügyelő, id. Veczán László új ebben a szolgálatban.

Az alkalom egyházmegei közgyűléssel folytatódott, amelyen többen köszöntötték az újonnan szolgálatba állított lelkészt és az új elnökséget is. Elsőként Benczúr László tiszteletbeli egyházkerületi felügyelő szólt, tolmácsolva dr. Fábri György egyházkerületi felügyelőnek a köszöntését is, ak ugyan jelen volt az alkalmon, de betegsége miatt nem tudta elmondani üzenetét.

Az ünnep a Túróczy Zoltán Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda dísztermében állófogadással zárult.

Az újonnan ordinált lelkész hívó, evangélikus családban nőtt fel, édesapja Kiss Péter Komáromban, apai nagyapja, Kiss István pedig Órimagyarósdon szolgált lelkészként. Máté tizenhét évesen egy ifjúsági táborban, Biatorbágyon a Magyar Belmisszió Biatorbágy hetén fogadta el Megváltójának Jézus Krisztust. Az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért hitmélyítő hetén ifjúsági szolgálatra kapott elhívást; elvégezte a közösség bibliaiskoláját. Nyírteleken, a Filadelfia Evangélikus Egyházközösségben végzett – feleségével együtt – szociális-lelki szolgálatot közel hat éven át Györfi Mihály lelkipásztor mellett.

Ordinációja után beosztott lelkészként Kiss Máté a Fancsal–Hernádvécsei Evangélikus Egyházközösségben kezdte meg szolgálatát.

Forrás: Evangelikus.hu

Keresni és kincset találni

Sánta József ordinációja

A maglódai templom hangja június 24-én lelkészszentelésre hívogatott. Sánta Józsefet dr. Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke ordinálta. Prédikációjában az egyház igazi kincsét, az örömhírt állította a középpontba.

Az ünnepi istentisztelet oltári szolgálatában az elnök-püspök mellett Orosz Gábor Viktor, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense és Németh Mihály helyi lelkipásztor segédkezett.

Az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője igehirdetésében a Péld 2,4–5 kapcsán

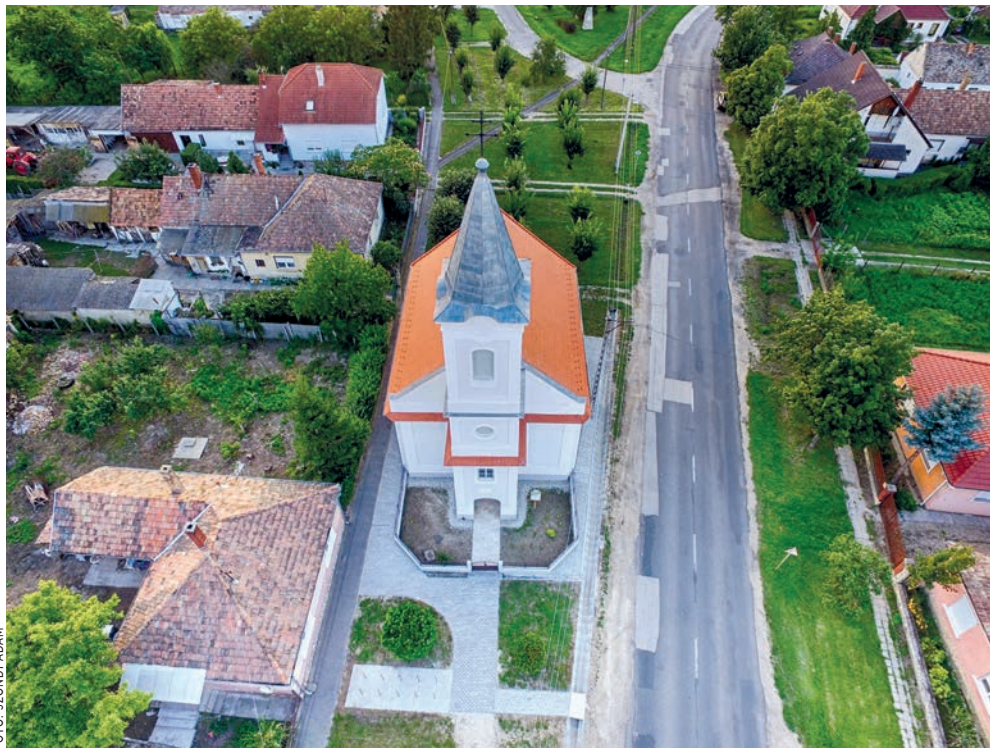

(„...ha úgy keresed azt, mint az ezüstöt, és úgy kutatsz, mint az elrejtett kincseket, akkor megérted, mi az Úr félelme, és rájössz, mi az istenismeret”) rámutatott, hogy akár véletlenül, akár tudatosan, de meg lehet találni az Isten országát. Luther a 62. tételében az egyház kincsének Jézus Krisztus evangéliumát nevezte, azaz az örömhír a mi igazi kincsünk – hangsúlyozta az elnök-püspök.

Kiss Máté Tatán született 1986-ban. Érettségét a soproni Eötvös József Evangélikus Gimnázium és Egészségügyi Szakközépiskolában szerzett. Ezután a Benedek Elek Pedagógiai Főiskola szociálpedagógus szakára járt másfél évig, majd gazdasági területen dolgozott hat éven át, független privát és vállalati pénzügyi tanácsadóként. Tanult az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központ sportkommunikátor szakán, több szakot – lelkipásztorit is – végzett a Baptista Teológiai Akadémián. Ezután teljesítette sikeresen az Evangélikus Hittudományi Egyetem által támasztott felekezeti különbözeti szigorlati vizsgákat és a gyakorlati (hatod-)évet is, az utóbbit Vanyarcon, Szabó András esperes mentorsága alatt; Galgaután, Terényben végzett helyettesítő szolgálatokat.

Sánta József Budapesten született 1988-ban, gyermekkorában költözött a család Maglódra. Középsiskolába a monori József Attila Gimnáziumba járt. Mielőtt humán tanulmányokba kezdett, egy éven át gépészmérnök-hallgató volt. A Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskola teológus szakán két évet töltött el; saját felekezetének a teológiai képzésére azután jelentkezett, hogy megszilárdult elhatározása a lelkési hivatás mellett. Ez idő alatt Németh Mihály maglódi lelkész vált a lelki vezetőjévé. A Hévízgyörki Evangélikus Egyházközségben volt hatodéves Lindákné János Zsuzsanna mentor-sága alatt, majd az Északi Egyházkerület Püspöki Hivatalában töltött négy évet ösztöndíjas gyakornokként.

Takácsi „tabló”

FOTÓ: SZONDI ADÁM

Alapos falumonográfia készült a Veszprém megyei településről, Takácsiról. A Tanulmányok és források Takácsi történetéhez című kötet többek között a néhai Gyurácz Ferenc evangélikus püspök egyes naplójegyzeteit is a nagyközönség elé tárja.

A Hudi József levéltár-igazgató szerkesztésében és magánkiadásában, a takácsi önkormányzat, helyi vállalkozók, a Pápai Református Gyűjtemények és a Pápai Református Teológiai Akadémia anyagi támogatásával megjelent kiadványnak június első hetében a takácsi művelődési házban tartották a bemutatóját.

A közel hét éven át, 2012 és 2018 között készült, 526 oldalas, impozáns kötetet a szerkesztő, továbbá a szerzők közül S. Lackovits Emőke néprajzos és Sonnevend Imre természetvédelmi szakmérnök ismertette az eseményre egybegyűlt érdeklődőkkel. Hudi József elmondta: a könyv első része történeti, néprajzi, természetrajzi tanulmányokat tartalmaz, míg a második fele történeti olvasókönyv. A színes borítót Kisantal Tibor grafikus tervezte.

A Hudi József által összeállított történeti olvasókönyvet nagyszámú forrás – például oklevelek, iratok, hírlapi cikkek, tudósítások –, lelkészek (köztük Ittész János evangélikus püspök, Vladár Gábor teológiai tanár, Pásztor-Dudinszki Éva református lelkész) visszaemlékezései, valamint Gyurácz Ferenc evangélikus püspök naplójegyzetei alkotják. A latin okleveleket Köblös József történész-levéltáros fordította magyarra. A bevezető tanulmányok I k sért források a középkorban kialakult kiváltságos település, a későbbi nemesi község történetének hétköznapjait mutatják be a 13. századtól kezdődően egészen napjainkig.

A kötet végén helyi életrajzi lexikon található, amely közel félszáz, takácsi kötődésű neves személyiség élet-

rajzát tartalmazza. Közülük a legismertebb a takácsi születésű kiváló színész, Dezséri Gyula (1850–1928) és Győry Elemér (1891–1978) dunántúli református püspök. A kutatás kiderítette, hogy Pápay Sámuel (1770–1827) irodalomtörténész takácsi birtokos volt, és id. Magassy Sándor (1932–2003) evangélikus lelkész, főiskolai oktató hosszabb ideig a faluban szolgált. A mai nemzedékeket képviseli a településhez kötődő Lentner Csaba közgazdász, egyetemi tanár, Ittész János nyugalmazott evangélikus püspök, illetve Vladár Gábor református teológiai professzor.

A kiadványhoz kézzel rajzolt történeti térkép is tartozik, amelyet Somfai Balázs nyugalmazott főlevéltáros tervezett, ő és Somfai Laura rajzolt.

■ POLGÁR TIBOR
Forrás: Veol.hu

FOTÓ: CSÜRY CSABA

Zenei szolgálatok után következett az eskütétel és az ordináció. Az úrvacsorát Fabiny Tamás püspök és újonnan felszentelt szolgátsora együttesen szolgáltatta ki a híveknek. A szertartást követő ünnepi közgyűlésen hangzottak el a köszöntések, majd a maglódi művelődési házban szeretetvendégséggel ért véget az ünnepi alkalom.

■ – CSÜRY –

Nem lehet Luther és Kálvin utca Marosvásárhelyen?

A két hónappal ezelőtti leváltása előtt egy utolsó „ajándékkal” lepte meg a marosvásárhelyi magyarokat Lucian Goga prefektus. A kormánybiztos közigazgatási bíróságon támadta meg azt a tavalyi két tanácsi határozatot, amelynek értelmében a Maroshévíz utcát Lutherről, a Posta utcát Kálvinról neveznék el.

Az átkeresztelést egy esztendővel ezelőtt a reformáció indulásának ötszázadik évfordulójának tiszteletére a helyi evangélikus, illetve református közösség kezdeményezte. A magyarellenességéről elhíresült exprefektus, aki hároméves mandátuma alatt ádáz harcot folytatott a kétnyelvűség, a kisebbségi jelképek használata, valamint a katolikus középiskola működése, majd újraalakítása ellen, ezzel a sokadik közigazgatási perét indította. Újabb barátságtalan gesztusával lényegében „kiegyenlítette” a katolikusok és a protestánsok közti szám-

láját: mint ismert, Goga volt az, aki a pápai nunciussal tett ígérete ellenére tavaly nyáron megvétózta a felekezeti iskola újjalakítási kísérletét.

Az evangélikus-lutheránus egyházközösség Luther Mártonról, a protestáns reformáció szellemi atyjáról szerette volna elneveztetni az egykori Mentovich Ferenc, mai Maroshévíz utcát, azt, amelynek sarkán a főtéri lebontott templomuk helyett 1960-ban egy magánházat kaptak, és Isten házává alakították. A cél érdekében aláírásokat is gyűjtöttek az utca lakóitól, akik támo-

gatusukról biztosították az evangélikusok kezdeményezését. Később a reformátusok is jelezték abbéli igényüket, hogy a vártemplom közelében lévő Posta utcát Kálvinról kereszteljék el.

Annak ellenére, hogy a Szabad Emberek Pártjának képviselője, Radu Bălaș kérte, hogy az utcák nevét a magyar megfelelő nélkül tüntessék fel, azok támadoságával indokolva javaslatát, végül mindkét utca átnevezését a Romániai Magyar Demokrata Szövetség által javasolt formában fogadta el az önkormányzati testület tizenhét „igen” szavazattal és öt tartózkodással. A közigazgatási bíróság szeptember 9-ére tűzte ki az első tárgyalást, de a per könnyűszerrel elhúzódhat.

■ SZUCHER ERVIN

Forrás: szekelyhon.ro

Elhunyt dr. Balla Bálint

A június 24-én Berlinben elhunyt dr. Balla Bálint professzor személyében a protestáns magyar szabadegyetemi mozgalom és a közélet is kiemelkedő személyiségét veszítette el.

Balla Bálint Budapesten született 1928. július 7-én. 1965–67 között szociológiát tanult a Münsteri Egyetem Társadalomkutató Intézetében, majd tanársegéd lett a Berlieni Műszaki Egyetemen. 1971-ben szociológiából habilitált a Berlieni Műszaki Egyetemen, és 1993.

évi nyugdíjba vonulásáig az általános szociológia professzoraként működött.

1969-ben társalapítója volt Bernben a Magyarország javára működő Európai Protestáns Magyar Szabadegyetemnek (EPMSZ). Második elnöke és több évekig alelnöke volt a szervezetnek. Az EPMSZ kezdeményezésére 1996-ban megalapítója lett a Berlieni Protestáns Magyar Gyülekezetnek. A berlieni protestánsok – evangélikus és református hívők – soha el nem múló

szeretettel és hálával gondolnak Balla Bálintra: az ő rendíthetetlen istenhite, ökumenikus meggyőződése és anyagi áldozatvállalása tette lehetővé, hogy a Berlieni Protestáns Magyar Gyülekezet a mai napig működik.

A Berlieni Magyar Protestáns Gyülekezet gyászistentiszteleten emlékezett meg róla július 14-én a berlin-grunewaldi evangélikus templomban.

■ KLESSMANN ANNA – HEINRICHES ESZTER

Forrás: Evangelikus.hu

Amikor a szív visszahúz

Balogpádárban a kitelepítésekre emlékeztek

Az 1947-ben kitelepített, főként evangélikus vallású magyar családokra, valamint az első és második világháborúban hősi halált halt katonákra emlékeztek június 23-án a szlovákiai Rimaszombattól tíz kilométerre északra, a nyelvhatáron fekvő balogpádári evangélikus templomban. Az ünnepi istentiszteletre a gyönyörűen feldíszített hajlék zsúfolásig megtelt mindazokkal, akik kötődnek a faluhoz.

Az istentiszteletet Simon Gyula kurátor nyitotta meg ünnepi beszédével. Tisztelettel köszöntötte dr. Bándy Györgyöt, a Selye János Egyetem teológusprofesszorát, aki Somorjáról érkezett családjával, Lisák Viktória esperes asszonyt Rimaszombatból, idősebb és ifjabb Pohóczky Béla lelkipásztorokat Serkéről, Rusznyák Dezső nyugalmazott lelkipásztort Rozsnyóról, valamint a pádári egyháztagokat, a pte végyükezet véj é t é a kitelepített családokat, illetve mindazokat, akik bármiképpen is kötődnek Babgpá b z

Beszédében Simon Gyula hangsúlyozta: Pádár – főleg a 20. század viharában – rengeteg tragédián ment keresztül (három fő csapás érte a falut: Trianon, az 1947-es lakosságcsere és a csehszlovák állam magyarellenes törekvései), de Isten kegyelme és szeretete megtartotta. Röviden összefoglalta a falu gazdag és büszkeségre okot adó történelmét, s kiemelte, hogy az 1947-ben kitelepített magyar őslakosság pótolhatatlan veszteség, amely a mai napig kihat a falu mindennapi életére.

Falvakból és városokból egyaránt telepítettek ki családokat. A városokból inkább a módosabb embereket, a falvak lakosai közül viszont nem válogattak, vonatokra kerültek a jobb és rosszabb sorsú parasztcsaládok egyaránt. A cél egyértelmű volt: a magyar tömb megbontása, kisebbségek nélküli Csehszlovákia létrehozása.

Balogpádárból harminchét családot (száztizenhét személyt) kényszerítettek erőszakkal otthonuk elhagyására. Többségük a Dunántúlra került (Ajkarendek, Magyarpolány, Márkó lett az új lakóhelyük), de a Bács-Kiskun megyei Hartára is telepítettek családokat. Sajnos csak kevesen költöztek vissza Gömör megye környékére. A lakosságcsere előtt hatszáz főnél is többet számláló falu lakosainak száma jelenleg száznyolcvanra tehető, és már csak a település lakóinak fele magyar... Simon

Gyula kiemelte: ha az egyházközség értesül egy kitelepített haláláról, harangszóval emlékeznek rá.

A liturgiát a gyülekezetben szolgáló esperes, Lisák Viktória vezette annak az orgonának a kíséréte mellett, amelyet kifejezetten erre az ünnepi napra sikerült működőképes állapotba hozni.

Ezután Bándy György igehirdetését hallgathatta meg a gyülekezet a 84. zsoltár alapján. A zsoltáros ebben arról elmélke-

amely egyre csinosabb, rendezettebb és takarosabb” – szölte Bándy György.

Az igehirdetés után a gyülekezet egy digitális táblára kivetített képsorokat nézhetett meg, halk orgonaszó kíséretében. Sokan könnyes szemmel, mély meghatódással ismerték fel szüleiket, nagyszüleiket, dédszüleiket a több mint nyolcvan-kilencven éves képkockákon. Eddig ismeretlen fotókon fedezték (vagy vélték felfedezni) családtagjaikat konfirmálási csoportképeken, parókián készített képeken, régi utcarészleteken...

Az istentisztelet keretében id. Pohóczky Béla lelkipásztor versben is köszöntötte az ünneplő híveket, majd fiával együtt egy Luther-rózsa-plakettet adományoztak az egyházközség számára, hogy a templom falára helyezett plakett emlékeztesse a híveket erre az ünnepi alkalomra.

Bemutatták Simon Gyuláné Hank Aranka könyvét is. *A Pádári Evangélikus Hitvallású Egyházközség rövid története* című gyűjteményes kötet a falunak az első írásos em-

FOTÓ: PALCSÓ TIBOR, SENIOR

dik, hogy milyen jó templomba járni: „*Boldogok, akik házában laknak, szüntelenül dicsérhetnek téged!*” (5. vers) A professzor beszédében kiemelte: megtiszteltetés számára, hogy Pádárban hirdetheti Isten ígétét. „Erről a szószerkről a múlt század harmincas és negyvenes éveiben boldogult édesapám hirdette a pádári gyülekezet körében az evangéliumot. Ezért számomra is ünnep a mai nap, úgy, mint mindnyájunk számára kedves és Istennek tetsző a mai alkalom, amikor a gyülekezet lelkes tagjainak jóvoltából ezt az összejevetelt megtarthatjuk, amikor örülhetünk ebben a templomban és ennek a templomnak,

léke óta ismert történelmét dolgozza fel képekkel színesítve. A nagy és kitérő kutatómunkát igénylő anyag részletesen kitér a falu egyházi életére, a kitelepítéssel kapcsolatos adatokra és névsorokra, továbbá a jelenre is.

Mielőtt a gyülekezet átsétált volna a kultúrházba az ebédre, készült még egy csoportkép a templom előtt. A tömeg közepén állva a krónikás úgy érezhette, hogy nemcsak egy nagy közösséggel kovácsolódhatott a falu, hanem talán egy nagy családdá is válhatott...

■ JÁGER BENCE

Forrás: *Felvidek.ma*

BEMUTATKOZIK AZ ESZTERGOMI EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG

Egy oltárképnyi templom gyülekezete

Elkes asszonyok imádságával kezdett el szerveződni az evangélikus hívők közössége Esztergomban az 1920-as évek elején. Otthonaikban gyülekeztek össze, bibliórát tartottak maguknak. Kérésükre aztán havonta felkereste őket Budapestről dr. Kovács Sándor teológiai tanár, püspök, ő hirdette itt először igét, vette gondozásba az esztergomi híveket.

A primási székhelyen 1925 novemberben alakult meg az ágostai hitvallású evangélikus egyházközség. Templomuk építése a gyülekezet első lelkészének szolgálatához, Molnár Gyula nagytiszteletű úr fáradhatatlan munkájához fűződik. (Lánya a gyülekezet jelenlegi kántora.)

Az 1941-ben felszentelt templomba érkeznek a környező falvakból, városokból a lutheránus hívek, mindemellett Nyergesújfalun is van istentisztelet minden bapgyedkvájrggfé kilenckor. Huszonhét szórvány – Bajnától Süttőig, Piliscsévttől Pilisszentléle-

kg – tartozk az Esztergomi Evangélikus Egyházhoz éhez.

A Simor János utcában álló templom érdekessége, hogy az alapterülete akkora, mint a Duna partján magasodó bazilika oltárképe. A süttöi vörös márványból készült oltár fölött szintén vörös márvány kereszt függ a falon. Az oldalhajóban gyermeksarok várja a kicsiket asztallal, székekkel és a számukra előre odakészített feladatlapokkal; nagy öröme ez a kisebbeknek és a szülőknél azokon a vasárnapokon, amikor nincs külön gyermekórák.

A lelkész, Klimentné Ferenczy Andrea Esztergomban és a szomszédos Nyergesújfalun, valamint Dorogon az általános iskolákban tart hit- és erkölcsstanórákat, így sok családdal születik új, élő kapcsolat. Külön bábcsoportban találkoznak egymással és próbálnak a gyermekek, napközis hittanórákban töltik a nyári szünet első hetét. A nagyobbak, a fiatal családok kerékpártúráznak, és akik tudják, hogy Isten szava tanácsol, vigasztal és ad hitet,

Evangélikus istentisztelet a Magyar Rádióban

evangélikus templomból. Igét hirdet Klimentné Ferenczy Andrea lelkész.

Július 22-én, a Szentháromság ünnepe utáni 8. vasárnapon 10.04-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió az esztergomi

a bibliórakon tanulják a hit igazságait; az órákat közös imádsággal fejezik be, és imaközösségben könyörögnek az istentisztelet előtt is.

Az egyház még megújult presbiteriuma Kalmár Zoltán felügyelő vezetésével a jövőben a missziói, diakóniai és a gyermek-, valamint ifjúsági munkát szeretné leginkább fejleszteni, ezt előmozdítandó nemrég munkacsoportok alakultak. Az evangélikusok testvéri, jó kapcsolatban élnek a város többi keresztény felekezetével, a nagy többségben lévő római katolikusokkal, a reformátusokkal és a görögkatolikusokkal is. Evangéliumból élő közösség az esztergomi. ■

Újabb kötet a reformáció örökségéről

Könyvbemutatót tartott június 28-án a Luther Kiadó és a Magyarországi Luther Szövetség az Evangélikus Országos Múzeumban, és ez alkalommal két előadást is meghallgathattak az érdeklődők.

A *lutheri reformáció 500 éves öröksége* című, dr. Fabiny Tibor (képünkön) által szerkesztett kötetet a Luther Kiadó képviselőjében Simon Viktória ismertette, majd dr. Téglásy Imre irodalomtörténész szolt

a kiadványról. Ezután Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora *Luther-művek magyarul – egykor és ma* címmel, Márkus Mihály nyugalmazott református püspök pedig *Kálvin magyarul – egykor és ma* címmel tartott előadást.

■ Forrás: Evangélikus.hu

Az előadások – Győri András Timótheus videófelvételeinek jóvoltából – megtekinthetők az Evangélikus.hu internetes oldalon.

Felügyelő a határon

A Szombathelyi és a Kőszegi Evangélikus Egyház, a Vas Megyei Levéltár és a Kőszegen működő Felsőbbfokú Tanulmányok Intézete meghívására június 19–20-án Vas megyében járt Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Országos felügyelője, a Petőfi Irodalmi Múzeum főigazgatója.

A reformáció 500. évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Levéltár Vas Megyei Levéltára is nivós kiállítást rendezett tavaly ősszel Szombathelyen. E kiállítás anyagát örökítette meg az a színes kiadvány, amely a Reformáció Emlékbizottság támogatásával jelent meg a közelmúltban. A kötetet Kőszegen, a Zwingerben mutatták be. Mészlivetz Ferenc főigazgató köszöntése után, illetőleg Gregersen-Labossa György szombathelyi evangélikus lelkész bevezető gondolatait követve Pröhle Gergely tartott nagyívű előadást a reformáció és

a magyar protestantizmus jelentőségéről, benne Vas megye páratlan szerepéről.

Sárvár és Kőszeg kapcsán az országos felügyelő személyes hangon emlékezett meg őseiről, közöttük dédapjáról, Pröhle Henrik kőszegi, majd pozsonyi evangélikus lelkészről. (A könyvbemutató végén Söptei Imre levéltáros, evangélikus gyűjteményi felelős tartott előadást a kiállításról és a kiadvány szerkesztéséről.)

Az előadások után Pröhle Gergely meglátogatta a helyi evangélikus gyülekezetet és intézményeket. Másnap Szombathely polgármestere fogadta őt hivatalában, itt múzeumigazgatói minőségében folytatott tárgyalásokat a város és a Petőfi Irodalmi Múzeum közötti lehetséges együttműködésről. A tárgyalás után interjút adott a Credo Rádióknak, majd megtekintette a szombathelyi evangélikus intézményeket.

■ Forrás: Szombathely-lutheran.hu

Budavári Bach-fesztivál

Harmadik alkalommal rendezték meg a nagy sikerű budavári Bach-fesztivált június 21. és július 1. között a budavári evangélikus templomban. A programsorozat egyszerre tisztelgett a legnagyobb zeneszerző, Bach varázslatos muzsikája és az autentikus, historikus előadásmód előtt.

A budavári evangélikus templomban mérföldkő volt, hogy a reformáció ötszáz évvel ezelőtti megindulásának emlékévében, 2017 júniusában elkészült a Johann Sebastian Bach feljegyzései alapján megépített barokk orgona. A hangszer eddig nem ismert távlatokat nyitott a magyar régi zenei életben, és méltóképp képviseli Bach életművét az autentikusan historikus előadási gyakorlatban, legyen szó kantátákról vagy orgonaművekről.

A második sorozat múlt év őszén egy nemzetközi orgonafesztivál volt, a mostani, harmadik azonban – a tavalyi orgonaszentelést követő első fesztiválhoz kapcsolódóan – ismét színes előadói spektrumot mutatott meg, mindvégig Bach lehengerlő muzsikájával a középpontban. Már a nyitókoncert is kuriózum volt, amelyen a korabeli, bélhúros hangszereken megszólaltatott Bach-kantátákat kísérő continuohangszer immáron nem egy piciny orgonapozitív vagy csembaló, hanem a bachi gyakorlatot követve a nagy, pedálos orgona volt. Az érdeklődők hallhattak fesztivál-istentiszteletet gambazenekear és több kórus közreműködésével, gambaszviteteket csembalókísérettel, csellószonátákat és természetesen orgonakoncerteket kiváló külföldi és magyar művészek közreműködésével.

A fesztivál fővédnöke a Magyarországi Evangélikus Egyház elnökpüspöke, dr. Fabiny Tamás volt, főtámogatója a Budavári Önkormányzat, művészeti vezetője pedig a Budavári Evangélikus Egyházközség orgonistája, Bán István.

■ Forrás: Kultúrpart

Kormányszintű egyeztetés az evangélikus egyházzal

Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes tett látogatást június 22-én, csütörtökön a Magyarországi Evangélikus Egyház vezetésénél. Az állami vezetőt Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő fogadta. Semjén Zsolt tájékoztatást adott az ország aktuális helyzetéről és a kormány egyházpolitikájáról. A felek áttekintették az evangélikus egyház aktuális kérdéseit, beleértve nemzetközi kapcsolatrendszerét és azt a tevékenységet, amelyet az evangélikus egyház a határon túli magyarok körében és a roma közösségekben végez.

FOTÓ: CSÜJRY CSABA

A vezetők közös prioritásként emelték ki a keresztényüldözés elleni összefogás fontosságát, illetőleg a közel-keleti és afrikai keresztények szülőföldjükön maradá-

sának segítését. Kifejezték szándékukat, hogy kétoldalú szerződés keretében rögzítsék a Magyarországi Evangélikus Egyház és Magyarország kormánya közötti

együttműködés részleteit. A megállapodás előkészítése 2018 szeptemberében szakértői szinten folytatódik.

Forrás: Evangelikus.hu

ORATIO OECUMENICA

Urunk, Istenünk, aki szeretetből teremtettél bennünket, Fiadat adtad értünk, hogy életünk legyen: add, hogy teljes bizalommal, gyermeki lélekkel forduljunk most hozzád imádságban.

Könyörgünk világunkért, amelyet ránk bízál, hogy szeretettel gondját viseljük. Add, hogy be tudjuk tölteni a tőled kapott feladatot. Ne rontsuk tovább azt, ami már most is ezer sebtől vérzik felelőtlenségünk miatt, hanem őrizzük a sérülékeny összhangot a természetben. Könyörgünk hozzád azokért, akik az olykor szélsőséges időjárás következményeitől szenvednek szerte a világban.

Könyörgünk egyházunkért, gyülekezetünkért. Hadd legyünk olyan közösséggé, amely meghallja a szenvedők sóhaját, és amely szóban és tettben a szeretet jó gyümölcsseit termi a másik ember javára és a te dicsőségedre. Add, hogy Krisztust követve az ő szeretetéből éljünk, és szeretetéből szeressünk.

Könyörgünk családunkért, barátainkért. Add, hogy a nyári vakáció ideje a kapcsolatainkban való feltöltődést is jelenthesse: fűzhessük szorosabbra emberi kötelekeinket, hogy átélhessük az egymással való közösségben azt az elfogadó szeretetet, amelyben te vagy jelen, és mi magunk is Krisztus szeretetéből élve az ő szeretetével szeressünk.

Könyörgünk azokért, akik a betegség, a gyász, a szomorúság, a magány mélységében szorulnak vigasztaló, erőt adó jelenlédre. Emlékeztessd őket arra, hogy a te szeretetedtől semmi sem választhat el. Add, hogy mindig legyen, aki mellettük áll. Küldj el minket is, hogy továbbadjuk vigasztalásodat, és hogy Krisztus szeretetéből élve az ő szeretetével szeressünk.

Hallgass meg minket, Urunk, és adj nekünk bátorságot, hogy szereteted követeiként élhessünk e világban gyülekezetünkben, családunkban, Krisztus szeretetéből élve, Krisztus szeretetével szeretve. Ámen.

Eva g k us É b t

A Magyarországi Evangélikus Egyház lapja

Megjelenik kéthetente

- E-mail: evelet@lutheran.hu
- EvÉlet online: www.evangelikuselet.hu
- Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu
- Előfizetés: kiado@lutheran.hu
- Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-20/824-5519. Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
- Megbízott felelős szerkesztő: KÉZDI BEÁTA (beata.kezdi@lutheran.hu)
- Hírszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu)
- Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu)
- Korrektor: MÁTÉ TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com)
- Tervezőszerkesztő: SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu)
- Rovatvezetők: BALLA MÁRIA – Oratio oecumenica (maria.balla@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (mariann.matrai@lutheran.hu),

- FÜLLER TÍMEA – Gyermekneknek (f.timea.71@gmail.com),
- TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu),
- DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu),
- KOVÁCS ELEONÓRA – Thesaurus (eleonora.kovacs@lutheran.hu),
- STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA – Életem igéje, Tallózó (evtallozo@gmail.com)
- Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518
- Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu)
- Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.) Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN
- Árusítja a k ad .
- Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hír- és püzetlag telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
- INDEX 25 211, ISSN 0133-1302
- Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj belföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyedévre 3900 Ft, fél évre 7800 Ft, egy évre 15 600 Ft, más európai országba egy évre 52 500 Ft (167 euró), egyéb külföldi országba egy évre 61 400 Ft (195 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.
- Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza.
- C má fotó: KISS TAMÁS

9 770133 130004

Szentháromság ünnepe után 8. vasárnap

- 5Móz 32,1-9

Kezdd el az éneked!

Szenvedélyes könyörgés. Mózes teljes életet élt. Mielőtt a Nebó-hegy tetejéről megtekinti az ígéret földjét, mielőtt utolsó áldását adja a népet alkotó tizenkét törzsrre, halála előtti búcsújában összegzi élete nagy felismerését. Nem memoárt ír, amelynek főszereplőjeként az utókor előtt „villoghat” Istenével, aki fél életén át folyamatos párbeszédben állt vele. Nem is a tehetségét fitogtatja. Még csak nem is Jahve melletti társszerepét emlegeti a pusztai vándorlás csodáiban. Nem: az énekének minden sorában a hatalmas Istenre mutat, mert Mózes meg tud

felelni a megadott feladatnak.

Ehhez hasonlót csak a lemélyebb istenélményben részesült ember tud leírni. Ilyenek voltak az evangélisták, akik Jézusban meglátták Isten Fiát. De gyönyörű sorokat olvassunk Pál apostoltól és Augustinustól, Pilinszky Jánostól és Reményik Sándortól is. Így nyáron is érdemes őket kézbe venni! Közös bennük, hogy költői szépségű képeik mögött Isten megtapasztalása áll. Istenről csak az egzisztenciálisan megérintett ember tud szenvedélyes szeretettel és tisztelettel beszélni.

Bár Mózes a halálára készül, mégis tud bátorító szavakat mondani. Isten azt szeretné, ha mi is meghallanánk: „Kőszikla ő, tetteiben tökéletes...” (4. v.)

Mózes titka. Mózes éneke mögött életének minden kudarca és sikere, minden krízise és megoldása ott húzódik. Egy érett, bölcs, Istent értő vezető szava harmatként hullhat a zsenge fűre (2. v.). Az istenkereső ember Isten embereit is keresi. Nem tökéletes embereket, akiknek egy rossz napjuk sincs, akik töretlenül hisznek, akiket nem visel meg az a gyűlölet, amellyel mások gondolkodnak az ő iránt. Aki nem látja a világot úgy, ahogy az.

Mózes küzdött a haragjával, amikor látta, hogyan terrorizálják honfitársát, és gyilkos indulatai győztek. Veszekedett Istenel, mert sokszor nem értette őt. Számtalanszor találta magát krízishelyzetben, hiszen többet vártak tőle, azonban ezekhez a „projektekhez” ő kicsi volt. Sokat „stresszelt”, ezzel együtt tudta, hogy Isten nem hagyja el, ő hű, „nem hitszegő, igaz és egyenes”. (4. v.)

Nem a küzdelemmel és nem a kezünkben lévő kocsiszótt helyzetekkel van baj, hanem ha mindez el egyedül maradunk. Mózes éneke épp arra hív minket, hogy lássuk meg, milyen stabil Istenünk van. Aki egyszer átélte Isten biztonságát adó hatalmát, mindenkinek erről akar beszélni. Ezért vonzódunk a félelmeinktől, aggodalmaskodástól megszabadult emberekhez. És hogyan gondolkodunk a kőszikla istenről? Ha a kőszikla istenünk valóban a miénk, nekem is sikerülhet! Lehet zsenge az istenkapcsolatom,

nem számít. A felülről jövő biztatás üdítő esőként öntözi növekedésre teremtett hitemet. Tehát a Mózes típusú emberek titka a bizalom.

Teljes élet. Jézus köré is azok gyűltek, akik kiutat láttak a hitben. Mózes kiválasztottságról énekel. Fantasztikus megtiszteltetésnek éli meg ezt. Az Úr népe az ő kimért öröksége (9. v.). Istennek Izrael népe jutott. Isten Fiának érkezésével az örökségbe minden megteremtett lélek beletartozik. Szingli és nagycsalád is, alkoholista és józan, okos és baltás. Mind nekünk.

Isten számára sohasem az a kérdés, hogy ki vagy, hanem hogy ki lehetsz. Az evangéliumokban azt látjuk, hogy Jézus mel-

ANTHONY VAN DYCK: A BRONZKIVŐ (1618-1620)

lett egy másik ember lehetsz, mint aki voltál. Jézus mellett van értéked. Jézussal az utadon van jövőd. Jézussal a tetteidben van szereteted, amelyet szétoszthatsz. És Jézussal van egy olyan örökséged, amely örök életként szolgálunk embegetni.

Mózes teljes életet élt. Nem a befutott karrierje miatt: teljes életét Isten jelenlétének köszönhette. Erről szól éneke, és erről kel szólia a mi énekeink is!

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Imádkozzunk! Mindenható Istenünk! Te személyes vagy. Tudom, mikor beszélsz hozzám. Azt is tudom, mikor hallgatsz. Azt már nem tudom, miért gondolkod, hogy méltó vagyok arra, hogy hozzám szólj, és azt sem tudom, olykor miért némsz el. Azért imádkozom, hogy Mózeshez hasonlóan hadd lássam meg történetemben jóságodat. Azért is könyörgök, hogy szeretteim meglássák munkádat, és aztán együtt dicsérhessünk téged! Ámen.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (július 22.) Ezek a harci kocsiakat, amazok a lovakat emlegetik dicsekedve, mi pedig Istenünknek, az Úrnak a nevét. Zsolt 20,8 (2Tim 2,1; Mt 5,13–16; Ef 5,8b–14; Zsolt 48) „Apu, vedd meg nekem a várost, / Automata váltós / Kocsival szelném a dombokat, / Enyém lenne a kilátó, / Tudná, aki látott, / hogy jó sok pénzünk van...” (Wellhello: *Apuvedd meg*) Mennyivel jobb nekik! Menő kocsiak, lóerők, csillogás, száguldás, és minden, minden az övék lehet. Talán még az eget is meghódítják... vagy mégsem? Mennyivel jobb nekünk, mert a mi mennyei Atyánk az ő országát adja nekünk, gyermekeinek! Ugye, nála találkozunk?!

Hétfő (július 23.) Sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és asztalhoz telepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal a mennyek országában. Mt 8,11 (1Móz 26,4; Mt 7,7–12; Jn 6,28–40) „Itt mindenki vendég, / És a házigazda fizet. / Te idd csak a borát / És prédikáld a vizet. / De tanuld meg szépen, / Hogy gyűlölni tilos / Akkor is, ha van, / Aki minden szennyből kimos...” (Ákos: *Az utolsó hangos dal*) Asztalfoglalás itt: Mennyek Országá Hotel & Restaurant – elképesztően sok csillaggal... Hány főre? Mikor? A szobákban már vannak. Az asztalt is meg kell osztanod. Vannak előítéleteid? Ne válogass soká! Még az utolsó helyeken is jobb, mint odakint maradni éjszakára...

Kedd (július 24.) Íme, az ajtó előtt állok, és zörgetek. Jel 3,20 (Ézs 31,6; Lk 6,27–35; Jn 6,41–59) „Anyá, temesd el a fegyvereim, / Nem lóhetek már velük többé. / Hideg, fekete felhők gyülekeznek. / Úgy érzem, mintha a mennyek ajtaján kopogtatnék...” (Bob Dylan: *Knockin’ on Heaven’s Door – Kopogtatás a mennyország ajtaján*) Jézus kívülről kopogtat befelé, én belülről kifelé. Vajon ki nyit végül ajtót? Az idő szorít, de én még dönthetek: elásom a csatabárdot, vagy sem? Csak nehogy késő legyen!

Szerda (július 25.) Megteremtette Isten az embert a maga kép-mására, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket. 1Móz 1,27 (1Kor 11,11–12; Mt 5,33–37; Jn 6,60–71) „Együtt lennénk, végtelen sokat ér / Ez az érzés, nincs más csak Te meg Én. / Bátran vennénk, és csak gyűjtenénk / Erőt a szívedből, erőt a szívemből...” (Compact Disco: *Te meg én*) Jó érzés tudni, hogy ő melletted van. Vagy ha még nem találtál rá, hogy ő rád vár valahol. Nem kell egyedül kullognunk: te meg én együtt fűrészhetjük Isten szeretetének mélységét egymás tekintetében. Hová vezet az út? Tudod te is... Gyere, és tarts velem! Együtt nagyobb élmény lesz!

Csütörtök (július 26.) Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszerűen Fiát adta, hogy aki hisz öbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Jn 3,16 (Ézs 54,10; 1Kor 12,27–13,3; Jn 7,1–13) „Ha nem hiszed el, hogy az életed ajándék, / Nézd meg jobban, hogy élnek anyádék! / Ha nem hiszed el, hogy az élet / Tényleg örökké tart, / Hiába úszol, belefulladás, / Pedig ott van a másik part...” (Tankcsapda: *Örökké tart*) Úgy szerette a világot. Egyszerűen Fiát adta. Örök életet adott. Olyanok ezek a szavak, mint mély vízben fuldoklónak a mentőöv. Teljes szívemből hálás vagyok! Kérdezed: mit kell tenned? Hinni és nem elveszni. Nem elmerülni a világ gondjaiban, hanem átevíckélni a túlpartra. Közben – talán észre sem veszed – megtisztulsz, és méltó leszel arra, hogy belépj az örök életre. Csak ússz tovább!

Péntek (július 27.) Jézus mondja: Ha valaki szeret engem, az megtartja az én ígémet. Jn 14,23 (Zsolt 119,67; 1Pt 3,8–17; Jn 7,14–24) „Hosszú az út míg a kezem a kezédhez ér. / Szeretni valakit valamiért, / Ne tudja senki, ne értse senki, hogy miért, / Szeretni valakit valamiért...” (Republic: *Szeretni valakit valamiért*) Jézus azt szeretné, hogy életvezetésünk, kapcsolataink és végső soron minden döntésünk szeretetből fakadjon, és mindez az ő akaratából történjen. De melyik való előbbre? A szeretet? Vagy az ige? Elárulom: egyszerre kell, hogy a kettő megtörténjen. A szeretet nélkül élő emberek érdekből vannak együtt, az ige nélküli élet pedig céltalan. Nem valamiért szeretünk, de van miért élnünk az ige által. Isten szeretete és ígéje tart meg minket az örök életre, és addig is ezt a két mankót adta útravalóul. Bizony, hosszú ez az út, de érdemes rajta járni!

Szombat (július 28.) Gondom van rá, hogy ígémet beteljesítsem. Jer 1,12 (Zsid 4,12; Fil 2,12–18; Jn 7,25–39) „Meggzokott helyem miért hagytam el? / Ismerős arcokat feledtem el. / Szép emlékeim olcsón adom. / Nálam mindig 2 forint ez a dal...” (P. Mobil: *Kétfortinos dal*) Szeretek régi prédikációkat olvasni vagy hallgatni. (Nem a sajátjaimat.) Luther Márton, Charles Haddon Spurgeon, Dietrich Bonhoeffer és Cseri Kálmán a kedvenceim. (A teljesség igénye nélkül.) Jó ezeket a régi prédikációkat fellapozni. Lehet, hogy akkor két forintot nem adtak volna értük, most azonban beteljesedett életutakat és ígéket látok bennük. Isten ígéjének lenyomatai ezek a történelemben. Nagy küzdelmek vannak mögöttük. Ez a jeremiási ige hívott el engem az ilyesfajta küzdelemre. (Konfirmációmkor kaptam.) Remélem, másnak is többet ad két forintnál. Ámen!

■ SZÖLLŐSI ISTVÁN SÁNDOR

Kövessen bennünket a Facebookon is: facebook.com/evangelikus
Magyarországi Evangélikus Egyház – Életközelen vagyunk

Tudományos érdeklődésű olvasóknak **és a mindennapi keresztény élet gyakorlóinak egyaránt** szól ez a könyv. Elmélyülésre, tovább kérdezésre és közös élményre indítanak **a tanulmányok.**

4400 oldal / 160 × 237 mm / kartonált / 4900 Ft

SZAVAK ÉS HALLGATÁSOK AZ IMÁDSÁGBAN

Az imádság lehetősége ökumenikus felelősség. Aktív gyakorlása minden keresztény egyház lélegzetvétele. Jézus minden követőjét imádkozni tanította, és mi-soda erőt jelentett ez a születő egyháznak, majd tovább, a viharos és bonyolult történelemben! Gyógyulni, újulni és megváltozni az imádkozás intenzitásával volt lehetséges. Megmenekülni és megmaradni is úgy tudott a kereszténység krízisek és kísértések ellenére, hogy voltak kiemelkedő imádkozók, és sokan fordultak egyidejűleg kéréseikkel, hálaadásukkal Istenhez a legnehezebb időkben is. Imádkoztak „jó és rossz napokban” egyaránt.

KÖNYVEINK MEGRENDELHETŐK
A WWW.LUTHERKIADO.HU/BOLT OLDALON.

Evangélikus könyvesbolt: 1085 Budapest, Üllői út 24.
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig 9–17 óra között.
www.lutherkiado.hu/bolt • kiado@lutheran.hu • +36 1 411 0385 • +36 20 824 5518
Levelezési címünk: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.

12. SZÉLRÓZSA

ORSZÁGOS EVANGÉLIKUS IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

DÜK 2018. július 25-29.

Állandó programhelyszínek: Átrium színpad, Suliszínpad, a művelődési ház termei, grund (iskolaudvar), kávéházak, Lehetőségek Piaca, „egyetemi campus” sátor, középiskolás sátor, gyereksátor, Szélrózsa-ovi, a Medical Mental Alapítvány sátra, Küldetés sátor, az Ökumenikus Segélyszervezet sátra, evangélikus templom, sportpálya, a Kóczán-háznál: nemzetiségi sátor, ökosátor, csendkuckó

SZERDA

16.00: nyitó istentisztelet

utána: filmklub | labirintus | misszió Japánban | UniCum Laude énekegyüttes | Bagossy Brothers Company-koncert | Közel-koncert | táncház és afterparty

CSÜTÖRTÖK

Reggel, délelőtt: indiai reggeli torna | focibajnokság | baba-mama | reggeli áhítat | fakultatív csoportos beszélgetések | főelőadó: Gáncs Kristóf, az Ökumenikus Segélyszervezet kommunikációs igazgatója | menekültkérdés (angol nyelven) | délelőtt a cigánymisszióval | Lehet „öko” egy gyülekezet? | Jézushoz kötöm az életem – lakatfal a gyülekezeti háznál | buborékfoci | élőkönyvtár | Izsópka | Selah | Mandák Band | Izsóp-koncert

Délután: Másként hiszünk, mint a szüleink? | Azonos vagyok a Facebook-profilommal? | stand-up | bibliatanulmány | óriás Honfoglaló | Mózes, az Úr vegyésze | Bible spinner | Az Ezeregyéjszaktól Eszter könyvéig | slam poetry | Világfalu játék | Dél-Ázsia, Afrika, társasjáték székben ülve | szlovák délután | orgona-trombita koncert | Lurkó Társulat | Incifinci parti | könyörgés a teremtésért | esti áhítat

Este: Pekka Simojoki | Gábrriel | Blahalouisiana-koncert | Newtown Feels-koncert | filmklub | solidarity meal | katona, aki fegyver nélkül harcolt | esti mese | csillagles | táncház | afterparty | Nemet mondani a testre?

PÉNTEK

Reggel, délelőtt: ökopacsirta | koreai reggeli torna | focibajnokság | reggeli áhítat | fakultatív csoportos beszélgetés | főelőadó: Pál Feri atya | keresztények a pokol tornácán | Észak-Korea | változó klíma, változó tudás

Délután: Szivárvány zenekar | VoG | Large Room | Cédrus Kapcsolatban-koncert | Varázsszavak | Tárgy vagy társ? – élés és visszaélés a szexben | bibliatanulmány | próféták a laborban | a Savaria vonósnégyes koncertje | a mítoszoktól Hamletig | motoros túrázás, az élményfaktor | Lurkó Társulat | Incifinci parti | Teddy Maci kórház | rapid randi | Világfalu | Afrikai zenei workshop | jogsí a virtuális sztrádán | esti áhítat

Este: Lift! | M.Is.K.A. | PASO | Keresztkérdés-koncert | Szólj be a papnak: hol van Isten a bajban? | esti mese | táncház | afterparty | ökobagoly | Nemet mondani a közéletre?

SZOMBAT

Reggel, délelőtt: afrikai reggeli torna | focibajnokság | reggeli áhítat | fakultatív csoportos beszélgetés | baba-mama | hálóvetés gyerekeknek | főelőadó: Mező Misi, a Magna Cum Laude énekes | a büki bábcsoport előadása | Savaria rézfúvósok | Paks 2. (angolul) | fizikai kísérletek | futóverseny

Délután: MIND | Paradise Plain-koncert | Messiás.ma-előadás | Luther élményszínház | Keresztény Európa? | egy gyilkossági nyomozó, akit elkapott az Isten | bibliatanulmány | reakciók evangéliuma | a kávé lelke | püspök is volt diák? | slam poetry bajnokság | élőkönyvtár | Dr. Bohóc Mosolyszolgálat | Alimento-étrendek | Ültessünk egy fát!

Este: Felsővezeték | Soulwave-koncert | filmklub | esti mese | ökobagoly | késő esti áhítat – vasárnapra hangolódunk | Nemet mondani a régiekre? | afterparty: szelíd jamest

VASÁRNAP

10.00: záró istentisztelet

a Suliszínpadon, az iskola udvarán

Minden érdeklődőt szeretettel várunk! További információk és regisztráció: szelrozsatalalkozo.hu.

